

SỐ ĐẶC BIỆT CUỐI THÁNG 6

GIÁO DỤC VÀ THỜI ĐẠI

CƠ QUAN CỦA BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO - DIỄN ĐÀN TOÀN XÃ HỘI VỀ SỰ NGHIỆP GIÁO DỤC

www.giaoducthoidai.vn

CHUẨN CƠ SỞ GIÁO DỤC ĐẠI HỌC:

Lộ trình phù hợp để đáp ứng yêu cầu

Ảnh: Xuân Phú

GIÁO DỤC VÀ THỜI ĐẠI

CƠ QUAN CỦA BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO - DIỄN ĐÀN TOÀN XÃ HỘI VỀ SỰ NGHIỆP GIÁO DỤC

15 Hai Bà Trưng, Q. Hoàn Kiếm, Hà Nội.

(☎) 024. 38251721, 39362287, 38241781

(✉) baogdtd@gmail.com

Giấy phép xuất bản số 479/GP-BTTTT ngày 29/10/2020

BÁO NGÀY

In cùng ngày
tại: Hà Nội,
Đà Nẵng,
TP Hồ Chí Minh.

16 trang

29 x 42 cm

SỐ THÁNG
2 số/tháng

29 x 42 cm

SỐ THỨ HAI
1 số/tuần

29 x 42 cm

SỐ CHỦ NHẬT
1 số/tuần

20 x 28 cm

SỐ TĂNG TRƯNG
1 số/tháng

29 x 42 cm

BÁO ĐIỆN TỬ giaoducthoidai.vn

GIÁO DỤC
VÀ THỜI ĐẠI

PHÁT HÀNH - QUẢNG CÁO

(T) 088. 605 9988

(E) truyenthongduan.gdtd@gmail.com

CƠ QUAN THƯỜNG TRÚ
CÁC TỈNH PHÍA NAM

322 Điện Biên Phủ,
Quận 10, TP Hồ Chí Minh

(T) 028. 38399638
(F) 028. 38344299

VĂN PHÒNG LIÊN LẠC
TẠI CẦN THƠ

41 Cách Mạng Tháng 8,
Q. Ninh Kiều, Cần Thơ

(T) 029. 23815411
(F) 029. 23815411

VPĐD CÁC TỈNH
MIỀN TRUNG - TÂY NGUYÊN

265B Hoàng Diệu,
Q. Hải Châu, Đà Nẵng

(T) 023. 63574323
(F) 023. 63572528

VPĐD KHU VỰC
VIỆT BẮC

21 Hùng Vương,
P. Trưng Vương,
Thái Nguyên

(T) 0913. 025.537

VPĐD KHU VỰC
BẮC TRUNG BỘ

2/5 Nguyễn Biểu,
TP Hà Tĩnh

(T) 091.329.4462
(E) btb.gdtd@gmail.com

VPĐD KHU VỰC
TÂY BẮC

30 Hoàng Công Chất,
P. Mường Thanh,
TP. Điện Biên Phủ

(T) 0914.830.171

GIÁO DỤC & THỜI ĐẠI

SỐ ĐẶC BIỆT CUỐI THÁNG 6
SỐ 156 RANGÀY 29/6/2024

Tổng Biên tập:
TRIỆU NGỌC LÂM

Phó Tổng Biên tập:
DƯƠNG THANH HƯƠNG
NGUYỄN ĐỨC TUÂN

Trình bày:
TRẦN LƯƠNG

Tòa soạn và Trữ sự:
15 Hai Bà Trưng, Q. Hoàn Kiếm, Hà Nội
ĐT: (024) 38251721; 39362287, 38241781.
Email: baogddtd@gmail.com
Quảng cáo - Phát hành ĐT: 0886059988.
Email: truyenhthongduan.gdtd@gmail.com

Cơ quan thường trú phía Nam:
322 Điện Biên Phủ, Q.10, TP. Hồ Chí Minh.
ĐT: (028) 38399638;
Fax: (028) 38344299.

Văn phòng liên lạc tại Cần Thơ:
41 Cách Mạng Tháng 8,
Q. Ninh Kiều, TP. Cần Thơ.
ĐT&Fax: (0292)3815411.

**Văn phòng đại diện các tỉnh
Miền Trung - Tây Nguyên tại Đà Nẵng:**
265B Hoàng Diệu, Q. Hải Châu,
TP. Đà Nẵng. ĐT: (0236) 3574323.
Fax: (0236) 3572528
Email: baogddtdn@gmail.com

**Văn phòng đại diện khu vực Việt Bắc
tại Thái Nguyên:**
Số 21, đường Hùng Vương,
phường Trưng Vương, TP. Thái Nguyên.
ĐT: 0913 025 537

Văn phòng đại diện khu vực Bắc Trung Bộ:
Số 2/5, đường Nguyễn Biểu, TP. Hà Tĩnh
Email: btb.gdtd@gmail.com
ĐT: 0913294462

Văn phòng đại diện khu vực Tây Bắc:
Số 30, đường Hoàng Công Chất,
Phường Mường Thanh, TP. Điện Biên Phủ.
ĐT: 0914.830.171

Giấy phép xuất bản số:
479/GP-BTTTT ngày 29/10/2020.

In tại: Công ty CP In Công đoàn Việt Nam;
Công ty TNHH MTV In Quân đội 2 TP.HCM

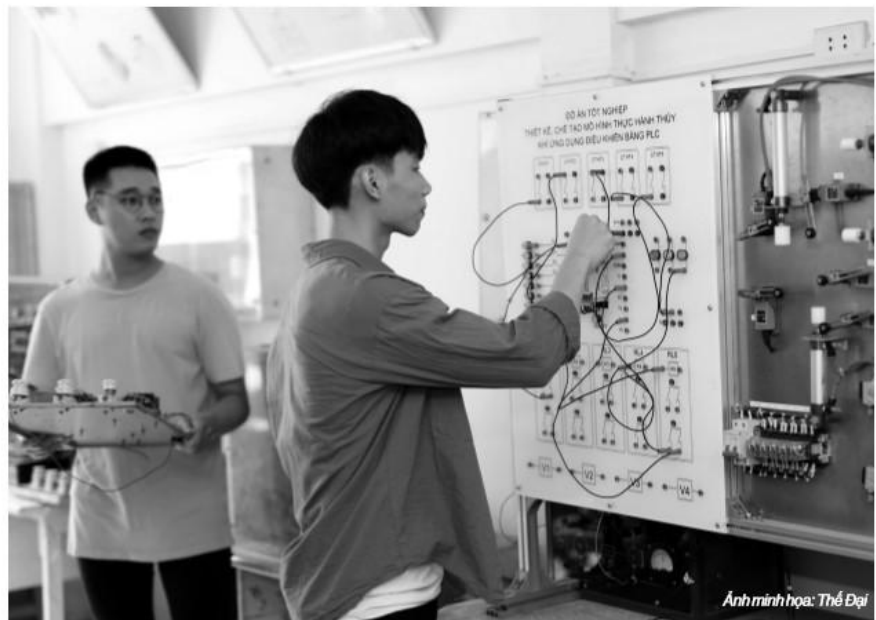
Báo Giáo dục & Thời đại điện tử:
http://www.gdtd.vn;
Email: gdtdientu@gmail.com

ISSN 1859-2937.

ĐƯỜNG DÂY NÓNG:
0967335089

Giá: 30.000 đồng

Ảnh minh họa: Thế Đại

LTS: Bộ GD&ĐT ban hành Thông tư số 01/2024/TT-BGDĐT về Chuẩn cơ sở giáo dục đại học. Thông tư có hiệu lực thi hành kể từ ngày 22/3/2024, áp dụng đối với các cơ sở giáo dục đại học và tổ chức, cá nhân liên quan. Đồng thời, bãi bỏ Thông tư số 24/2015/TT-BGDĐT ngày 23/9/2015 của Bộ trưởng Bộ GD&ĐT quy định chuẩn quốc gia đối với cơ sở giáo dục đại học.

Theo Thông tư mới ban hành, Chuẩn cơ sở giáo dục đại học bao gồm 6 tiêu chuẩn và 20 tiêu chí là các yêu cầu tối thiểu về điều kiện bảo đảm chất lượng và chỉ số hoạt động của một cơ sở giáo dục đại học. Đây cũng là cơ sở để thực hiện quy hoạch, sắp xếp mạng lưới cơ sở giáo dục đại học; đánh giá và giám sát các điều kiện đảm bảo chất lượng, việc thực hiện trách nhiệm giải trình của các cơ sở giáo dục đại học theo quy định của pháp luật.

Cơ sở giáo dục tiến hành cập nhật đầy đủ, chính xác và chốt số liệu vào 31/12 hằng năm; số liệu về tài chính là 31/3 năm tiếp theo. Bộ GD&ĐT sẽ công bố kết quả thực hiện học của các cơ sở giáo dục đại học trước ngày 30/6 hằng năm, bắt đầu từ năm 2025. Những vấn đề đặt ra được phản ánh trong Chuyên đề: "Chuẩn cơ sở giáo dục đại học", từ trang 4 - 9 số báo này.

Kính mời độc giả đón đọc

GIÁO DỤC

- **Nhìn đâu cũng thiếu** Trang 4
- **Chồng chéo quy định?** Trang 6
- **NHÂN LỰC NGÀNH BÁN DẪN: Không đào tạo tràn lan** Trang 10
- **Sáng tạo trong dạy và học Lý luận chính trị** Trang 12
- **Học lịch sử từ những chuyến đi** Trang 14

- **Kiến tạo nguồn lực từ Nghị quyết Đảng** Trang 16
- **Hiện thực hóa giấc mơ của trẻ vùng khó** Trang 17
- **NGƯỜI VÀ VIỆC**
- **Những người kiến tạo học tập ở Lý Sơn** Trang 18
- **Trường Sa với đất liền gần nhau hơn** Trang 19
- **ĐỜI SỐNG GIÁO DỤC**
- **Mùa Hè xung kích** Trang 20

VỀ MIỀN ĐẤT HỌC

- **Ngôi làng có hai "ông Trọng"** Trang 26
- **TỪ NHÀ ĐẾN TRƯỜNG**
- **Cảnh báo sốc nhiệt** Trang 32
- **Nguy cơ đột quỵ do nắng nóng** Trang 34
- **KHOA HỌC - CÔNG NGHỆ**
- **Phát hiện hành tinh tiềm năng cho sự sống** Trang 40
- **Mối quan hệ giữa giấc ngủ và hạnh phúc** Trang 41

3 **Số đặc biệt cuối tháng 6**

Nhìn đâu cũng thiếu

■ HÀ NGUYỄN - LÊ NAM

Chuẩn cơ sở giáo dục đại học gồm 6 tiêu chí, từ tổ chức quản trị, giảng viên, cơ sở vật chất, tài chính, tuyển sinh và đào tạo, nghiên cứu đổi mới sáng tạo. Mỗi tiêu chí có nhiều tiêu chuẩn khác nhau. Trong bối cảnh hiện nay, rất ít trường đại học, kể cả đại học công lập đáp ứng đủ các điều kiện như quy định của Thông tư 01/2024.

Nhiều khó khăn

Sau cuộc họp về Thông tư 01/2024 ban hành Chuẩn cơ sở giáo dục đại học của Bộ GD&ĐT (Thông tư 01) tại trường, TS Võ Văn Tuấn - Phó Hiệu trưởng thường trực Trường Đại học Văn Lang cho biết, đơn vị gặp nhiều khó khăn trong việc đạt các tiêu chuẩn, tiêu chí theo văn bản. Trong đó, ba tiêu chuẩn khó nhất gồm: Cơ sở vật chất; nghiên cứu khoa học và đổi mới sáng tạo; giảng viên.

Cụ thể, tiêu chí 3.1 trong tiêu chuẩn 3 về cơ sở vật chất quy định "năm 2030, diện tích đất (có hệ số theo vị trí khuôn viên) tính bình quân trên một người học chính quy quy đổi theo trình độ và lĩnh vực đào tạo không nhỏ hơn 25m²". Theo TS Tuấn, với quy mô hơn 40 nghìn người học, nhà trường tính toán, diện tích đất của trường phải trên 110ha mới đáp ứng theo quy định. Trong khi đó, diện tích đất của nhà trường tại tất cả cơ sở chỉ đạt gần 8ha, chưa bằng 1/10 so với yêu cầu.

Tiêu chí tỷ lệ giảng viên toàn thời gian có trình độ tiến sĩ trong tiêu chuẩn số 2 về giảng viên cũng khó thực hiện. Cụ thể, Thông tư 01 quy định tỷ lệ này không thấp hơn 40% và từ năm 2030 không thấp hơn 50% đối với cơ sở giáo dục đại học có đào tạo tiến sĩ; không thấp hơn 10% và từ năm 2030 không thấp hơn 15% đối với các trường đào tạo ngành đặc thù có đào tạo tiến sĩ. "Hiện trường đào tạo tiến sĩ ở ngành Khoa học Môi trường nhưng trường sẽ được xếp vào loại cơ sở giáo dục có đào tạo tiến sĩ. Theo đó, yêu cầu tỷ lệ giảng viên có trình độ tiến sĩ không dưới 40% và từ năm 2030 không dưới 50% rất khó thực hiện. Tỷ lệ này ở nhà trường hiện là 22%", TS Tuấn chia sẻ.

Phó Hiệu trưởng thường trực

Phòng thực hành ngành Răng Hàm Mặt của Trường Đại học Văn Lang.

Ảnh: Lê Nam

Trường Đại học Văn Lang nói thêm, tiêu chuẩn số 6 về nghiên cứu và đổi mới sáng tạo cũng có tiêu chí nhà trường chưa thể đạt được trong tương lai gần. Cụ thể, ở tiêu chí 6.1, tỷ trọng thu từ các hoạt động khoa học và công nghệ trên tổng thu của cơ sở giáo dục đại học có đào tạo tiến sĩ (có tính trọng số theo lĩnh vực), tính trung bình trong 3 năm gần nhất không thấp hơn 5%. Trong 3 năm gần đây, doanh thu của nhà trường luôn nằm trong top đầu các trường đại học của Việt Nam, khoảng trên 1.500 tỷ/năm. Để đáp ứng tiêu chí này, doanh thu từ hoạt động nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ phải đạt 75 tỷ đồng. Trên thực tế, con số này ở nhà trường thấp hơn rất nhiều.

Cùng quan điểm này, PGS.TS Lê Văn Huy - Hiệu trưởng Trường ĐH Kinh tế, ĐH Đà Nẵng chia sẻ: "Một trong những khó khăn của các trường khối kinh tế và khoa học cơ bản là tiêu chí tỷ trọng doanh thu từ hoạt động nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ". Hiện, nguồn thu từ nghiên cứu khoa học của Trường ĐH Kinh tế, ĐH Đà Nẵng chủ yếu từ các dự án hợp tác quốc tế, đề tài khoa học cấp ĐH Đà Nẵng, cấp Bộ... và đề tài khoa học hợp tác với các địa phương. Trong đó, công tác tư vấn chính sách, nhà trường không thu phí. Vì vậy, khó đáp ứng được hiệu số % doanh thu từ nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ so với tổng nguồn thu của nhà trường.

Để đẩy mạnh chuyển giao kết quả nghiên cứu đòi hỏi giảng viên phải mạnh cả về nghiên cứu hàn lâm lẫn ứng dụng thực tiễn. Trong khi đó, hầu như giảng viên khối kinh tế, dù được

đào tạo bài bản ở nước ngoài vẫn nặng về nghiên cứu hàn lâm nhiều hơn. "Dù nhà trường đã chuyển hướng nghiên cứu khoa học có địa chỉ, theo hướng chuyển giao nhưng nguồn thu này vẫn khiêm tốn, chủ yếu từ các dự án hợp tác quốc tế", Hiệu trưởng Trường ĐH Kinh tế, ĐH Đà Nẵng khẳng định.

TS Võ Văn Tuấn cho biết, nhà trường khó đạt quy định số lượng công bố khoa học và công nghệ tính bình quân trên một giảng viên toàn thời gian không thấp hơn 0,3 bài/năm; riêng đối với cơ sở giáo dục đại học có đào tạo tiến sĩ không phải trường đào tạo ngành đặc thù không thấp hơn 0,6 bài/năm. Hiện, Trường Đại học Văn Lang mới đạt khoảng 0,2 bài/năm trên một giảng viên.

Trương tự Trường Đại học Văn Lang, Trường Đại học Công Thương TPHCM chưa đạt tiêu chí "số lượng công bố khoa học và công nghệ với cơ sở giáo dục đại học có đào tạo tiến sĩ không phải trường đào tạo ngành đặc thù không thấp hơn 0,6 bài/năm"; hoặc khó khăn trong việc thực hiện tiêu chí "tỷ trọng thu từ các hoạt động khoa học và công nghệ trên tổng thu của cơ sở giáo dục đại học có đào tạo tiến sĩ (có tính trọng số theo lĩnh vực), tính trung bình trong 3 năm gần nhất không thấp hơn 5%".

Eo hẹp diện tích đất

Không chỉ khối cơ sở giáo dục đại học tư gặp khó, các trường công lập cũng đối diện khó khăn trong thực hiện các tiêu chuẩn, tiêu chí Chuẩn cơ sở giáo dục đại học. Ví dụ, tại Trường

Đại học Công Thương TPHCM, nhà trường chưa đạt tiêu chí "diện tích đất (có hệ số theo vị trí khuôn viên) tính bình quân trên một người học chính quy quy đổi theo trình độ và lĩnh vực đào tạo không nhỏ hơn 25m²" và "ít nhất 70% giảng viên toàn thời gian được bố trí chỗ làm việc riêng biệt". Hiện, diện tích đất của trường mới đạt 12,5m² đất/sinh viên; chỗ làm việc riêng của giảng viên chưa đạt được tỷ lệ trên.

Tại Trường Đại học Công nghiệp TPHCM, nhà trường cũng chưa đạt tiêu chí về diện tích đất, dù tổng diện tích các cơ sở đào tạo và phân hiệu hiện có trên 40ha. "Với yêu cầu của Thông tư 01, nhà trường cần có 80ha", TS Nguyễn Trung Nhân - Trưởng phòng Đào tạo thông tin và cho biết thêm, với việc mở rộng một số phân hiệu, trong tương lai gần, Trường Đại học Công nghiệp TPHCM sẽ đáp ứng được tiêu chí này.

Đối chiếu các tiêu chí của Thông tư 01, Trường Đại học Công nghiệp TPHCM cơ bản đạt được nhiều tiêu chí, tiêu chuẩn, đáp ứng kịp theo lộ trình. Cụ thể, tỷ lệ giảng viên có trình độ tiến sĩ đã đạt trên 35%; số lượng công bố khoa học và công nghệ đạt ngưỡng 0,6 bài/năm mỗi giảng viên. Vướng mắc nhất vẫn là quỹ đất để mở rộng, phát triển. "Nhà trường mong Bộ GD&ĐT, các địa phương có chính sách hỗ trợ mặt bằng, quỹ đất để các trường phát triển cơ sở vật chất", ông Nhân nói.

Với Trường ĐH Sư phạm, ĐH Đà Nẵng, khó khăn nhất là đáp ứng tiêu chí diện tích/số lượng sinh viên. Chia sẻ của PGS.TS Trần Xuân Bách - Phó

Một khu giảng đường của Trường Đại học Ngân hàng TPHCM, cơ sở TP Thủ Đức, TPHCM. Ảnh: Lê Nam

Trường Đại học Sư phạm - Đại học Đà Nẵng tổ chức thực tế ngôn ngữ và văn hóa cho các lưu học sinh học chương trình tiếng Việt.

Ảnh: PV

Hiệu trưởng, hiện nhà trường vẫn đáp ứng đủ 25m2/sinh viên nếu tính cả diện tích sân. Vì ĐH Đà Nẵng là đại học vùng, có cơ chế sử dụng chung nguồn lực cơ sở vật chất nền sân chơi, bãi tập... đều đáp ứng yêu cầu. Thế nhưng, chỉ tính riêng Trường ĐH Sư phạm thì không đạt tiêu chí diện tích đất cả trước mắt lẫn trong dài hạn nếu không được mở rộng thêm.

Đây cũng là khó khăn của Trường ĐH Kinh tế, ĐH Đà Nẵng. Theo PGS.TS Lê Văn Huy, sẽ có nhiều cơ sở giáo dục đại học ngoài công lập và một số cơ sở giáo dục đại học ở khu vực trung tâm của những đô thị lớn khó đáp ứng tiêu chí về diện tích đất. Chưa kể là khả năng mở rộng diện tích của một số trường là khó khả thi, chỉ có thể mở thêm cơ sở ở ngoại thành mới đáp ứng được.

Ông Võ Văn Tuấn cũng nêu một số bất cập giữa Thông tư 01 và một số văn bản quy phạm pháp luật khác áp dụng cho các cơ sở giáo dục đại học.

Chẳng hạn, quy định về việc xác định chỉ tiêu tuyển sinh đại học, thạc sĩ, tiến sĩ và chỉ tiêu tuyển sinh cao đẳng ngành Giáo dục Mầm non (Thông tư 03), một trong những tiêu chí xác định chỉ tiêu tuyển sinh là diện tích sân xây dựng trực tiếp phục vụ đào tạo thuộc sở hữu tính trên một sinh viên chính quy không thấp hơn 2,8m2. Cách tính là lấy tổng diện tích sân xây dựng các hạng mục công trình được xác định chia cho tổng quy mô sinh viên chính quy của cơ sở đào tạo. Ông Tuấn tính toán, so với Thông tư 03, Thông tư 01 khó đạt hơn khi các tham số là "diện tích đất", "người học chính quy quy đổi".

Không thể "né" mãi

PGS.TS Trần Xuân Bách - Phó Hiệu trưởng Trường ĐH Sư phạm, ĐH Đà Nẵng cho rằng, Thông tư 01 là thước đo chung để các trường đại học đối chiếu, xây dựng lộ trình với những

giải pháp cụ thể để đáp ứng các tiêu chí, tiêu chuẩn nhằm đảm bảo chất lượng đào tạo nguồn nhân lực.

Để thấy rằng, nguồn thu từ các trường đại học hiện nay chủ yếu từ học phí. Theo số liệu trong báo cáo ba công khai, nguồn thu từ học phí vẫn chiếm tỷ trọng lớn nhất trong tổng thu của Trường Đại học Duy Tân. Đơn cử như năm học 2022 - 2023, tổng nguồn thu từ học phí là 544 tỷ đồng, chiếm tỷ lệ 99,2%. Năm học 2023 - 2024, tổng nguồn thu từ học phí là 603,84 tỷ đồng, chiếm tỷ lệ 95%. Trong khi đó, nguồn thu từ nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ của trường này cao nhất chỉ đạt 9,62 tỷ đồng (năm học 2020 - 2021) và từ năm 2021 trở đi giảm xuống, chỉ còn 1,5 tỷ đồng.

Đa dạng hóa nguồn thu là nỗ lực của các cơ sở giáo dục đại học đã và đang hướng đến trong quá trình thực hiện tự chủ. Ngoài học phí, nguồn thu từ hoạt động nghiên cứu khoa học,

TS Võ Văn Tuấn
- Phó Hiệu trưởng
thường trực

Trường Đại học Văn Lang đề xuất cần nghiên cứu để áp dụng thống nhất tiêu chí về cơ sở vật chất phục vụ cho đào tạo, người học ở Thông tư 03/2022 và Thông tư 01/2024. Đồng thời, tiêu chuẩn về cơ sở vật chất cần được áp dụng theo lộ trình bởi ở khối trường tư thục, diện tích đất rất eo hẹp, đặc biệt tại đô thị lớn như TPHCM.

chuyển giao công nghệ giúp giảm gánh nặng học phí, rộng cơ hội cho sinh viên khó khăn có thể bước chân vào giảng đường đại học. Giảng viên, người lao động cũng tăng thu nhập, cải thiện đời sống từ quỹ phúc lợi.

Theo PGS.TS Trần Xuân Bách, các cơ sở giáo dục đại học có thể "né" một số tiêu chí, tiêu chuẩn như không đào tạo tiến sĩ để giảm quy định về số lượng tiến sĩ xuống. "Thế nhưng, nếu muốn trở thành đại học đúng nghĩa thì ngoài đào tạo đại học, nghiên cứu khoa học và phục vụ cộng đồng, phải có đào tạo sau đại học. Thế nên, né mãi cũng không được mà buộc phải có lộ trình phù hợp để đáp ứng chuẩn nếu không muốn tụt hậu".

Về vấn đề này, GS.TSKH Bùi Văn Ga - nguyên Thứ trưởng Bộ GD&ĐT, cho rằng: "Nghiên cứu trong các trường đại học, trước hết tác động trở lại để nâng cao chất lượng giảng dạy, đổi mới phương pháp, nội dung kiến thức được truyền thụ đến người học, bảo đảm đó là kiến thức luôn mới, không lạc hậu với bối cảnh phát triển nhanh chóng của thời đại. Tham gia nghiên cứu khoa học, sinh viên được huấn luyện các kỹ năng của môi trường lao động hiện đại bên cạnh tích lũy kiến thức nghề nghiệp".

Muốn vậy, các trường phải có chính sách đủ mạnh để khuyến khích giảng viên nghiên cứu khoa học. Như Trường Đại học Nông Lâm, ĐH Thái Nguyên, nguồn thu từ nghiên cứu khoa học đã đạt ngưỡng 50% trên tổng nguồn thu. Đội ngũ cán bộ, giảng viên trong trường hầu hết đều tham gia nghiên cứu khoa học. Trường đã thành lập các đơn vị chuyên về nghiên cứu và chuyển giao công nghệ nên nguồn thu của các đơn vị này tương đối lớn.

PGS.TS Trần Xuân Bách cho rằng, nếu chỉ tập trung tuyển sinh để lấy nguồn thu từ đào tạo, coi nhẹ nghiên cứu khoa học thì các trường khó có thể đa dạng hóa nguồn thu. Bài toán tăng nguồn thu từ nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ sẽ khó khả thi.

Nhìn đâu cũng thiếu

■ HÀ NGUYỄN - LÊ NAM

Chuẩn cơ sở giáo dục đại học gồm 6 tiêu chí, từ tổ chức quản trị, giảng viên, cơ sở vật chất, tài chính, tuyển sinh và đào tạo, nghiên cứu đổi mới sáng tạo. Mỗi tiêu chí có nhiều tiêu chuẩn khác nhau. Trong bối cảnh hiện nay, rất ít trường đại học, kể cả đại học công lập đáp ứng đủ các điều kiện như quy định của Thông tư 01/2024.

Nhiều khó khăn

Sau cuộc họp về Thông tư 01/2024 ban hành Chuẩn cơ sở giáo dục đại học của Bộ GD&ĐT (Thông tư 01) tại trường, TS Võ Văn Tuấn - Phó Hiệu trưởng thường trực Trường Đại học Văn Lang cho biết, đơn vị gặp nhiều khó khăn trong việc đạt các tiêu chuẩn, tiêu chí theo văn bản. Trong đó, ba tiêu chuẩn khó nhất gồm: Cơ sở vật chất; nghiên cứu khoa học và đổi mới sáng tạo; giảng viên.

Cụ thể, tiêu chí 3.1 trong tiêu chuẩn 3 về cơ sở vật chất quy định "năm 2030, diện tích đất (có hệ số theo vị trí khuôn viên) tính bình quân trên một người học chính quy quy đổi theo trình độ và lĩnh vực đào tạo không nhỏ hơn 25m²". Theo TS Tuấn, với quy mô hơn 40 nghìn người học, nhà trường tính toán, diện tích đất của trường phải trên 110ha mới đáp ứng theo quy định. Trong khi đó, diện tích đất của nhà trường tại tất cả cơ sở chỉ đạt gần 8ha, chưa bằng 1/10 so với yêu cầu.

Tiêu chí tỷ lệ giảng viên toàn thời gian có trình độ tiến sĩ trong tiêu chuẩn số 2 về giảng viên cũng khó thực hiện. Cụ thể, Thông tư 01 quy định tỷ lệ này không thấp hơn 40% và từ năm 2030 không thấp hơn 50% đối với cơ sở giáo dục đại học có đào tạo tiến sĩ; không thấp hơn 10% và từ năm 2030 không thấp hơn 15% đối với các trường đào tạo ngành đặc thù có đào tạo tiến sĩ. "Hiện trường đào tạo tiến sĩ ở ngành Khoa học Môi trường nhưng trường sẽ được xếp vào loại cơ sở giáo dục có đào tạo tiến sĩ. Theo đó, yêu cầu tỷ lệ giảng viên có trình độ tiến sĩ không dưới 40% và từ năm 2030 không dưới 50% rất khó thực hiện. Tỷ lệ này ở nhà trường hiện là 22%", TS Tuấn chia sẻ.

Phó Hiệu trưởng thường trực

Phòng thực hành ngành Răng Hàm Mặt của Trường Đại học Văn Lang.

Ảnh: Lê Nam

Trường Đại học Văn Lang nói thêm, tiêu chuẩn số 6 về nghiên cứu và đổi mới sáng tạo cũng có tiêu chí nhà trường chưa thể đạt được trong tương lai gần. Cụ thể, ở tiêu chí 6.1, tỷ trọng thu từ các hoạt động khoa học và công nghệ trên tổng thu của cơ sở giáo dục đại học có đào tạo tiến sĩ (có tính trọng số theo lĩnh vực), tính trung bình trong 3 năm gần nhất không thấp hơn 5%. Trong 3 năm gần đây, doanh thu của nhà trường luôn nằm trong top đầu các trường đại học của Việt Nam, khoảng trên 1.500 tỷ/năm. Để đáp ứng tiêu chí này, doanh thu từ hoạt động nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ phải đạt 75 tỷ đồng. Trên thực tế, con số này ở nhà trường thấp hơn rất nhiều.

Cùng quan điểm này, PGS.TS Lê Văn Huy - Hiệu trưởng Trường ĐH Kinh tế, ĐH Đà Nẵng chia sẻ: "Một trong những khó khăn của các trường khối kinh tế và khoa học cơ bản là tiêu chí tỷ trọng doanh thu từ hoạt động nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ". Hiện, nguồn thu từ nghiên cứu khoa học của Trường ĐH Kinh tế, ĐH Đà Nẵng chủ yếu từ các dự án hợp tác quốc tế, đề tài khoa học cấp ĐH Đà Nẵng, cấp Bộ... và đề tài khoa học hợp tác với các địa phương. Trong đó, công tác tư vấn chính sách, nhà trường không thu phí. Vì vậy, khó đáp ứng được hiệu số % doanh thu từ nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ so với tổng nguồn thu của nhà trường.

Để đẩy mạnh chuyển giao kết quả nghiên cứu đòi hỏi giảng viên phải mạnh cả về nghiên cứu hàn lâm lẫn ứng dụng thực tiễn. Trong khi đó, hầu như giảng viên khối kinh tế, dù được

đào tạo bài bản ở nước ngoài vẫn nặng về nghiên cứu hàn lâm nhiều hơn. "Dù nhà trường đã chuyển hướng nghiên cứu khoa học có địa chỉ, theo hướng chuyển giao nhưng nguồn thu này vẫn khiêm tốn, chủ yếu từ các dự án hợp tác quốc tế", Hiệu trưởng Trường ĐH Kinh tế, ĐH Đà Nẵng khẳng định.

TS Võ Văn Tuấn cho biết, nhà trường khó đạt quy định số lượng công bố khoa học và công nghệ tính bình quân trên một giảng viên toàn thời gian không thấp hơn 0,3 bài/năm; riêng đối với cơ sở giáo dục đại học có đào tạo tiến sĩ không phải trường đào tạo ngành đặc thù không thấp hơn 0,6 bài/năm. Hiện, Trường Đại học Văn Lang mới đạt khoảng 0,2 bài/năm trên một giảng viên.

Trương tự Trường Đại học Văn Lang, Trường Đại học Công Thương TPHCM chưa đạt tiêu chí "số lượng công bố khoa học và công nghệ với cơ sở giáo dục đại học có đào tạo tiến sĩ không phải trường đào tạo ngành đặc thù không thấp hơn 0,6 bài/năm"; hoặc khó khăn trong việc thực hiện tiêu chí "tỷ trọng thu từ các hoạt động khoa học và công nghệ trên tổng thu của cơ sở giáo dục đại học có đào tạo tiến sĩ (có tính trọng số theo lĩnh vực), tính trung bình trong 3 năm gần nhất không thấp hơn 5%".

Eo hẹp diện tích đất

Không chỉ khối cơ sở giáo dục đại học tư gặp khó, các trường công lập cũng đối diện khó khăn trong thực hiện các tiêu chuẩn, tiêu chí Chuẩn cơ sở giáo dục đại học. Ví dụ, tại Trường

Đại học Công Thương TPHCM, nhà trường chưa đạt tiêu chí "diện tích đất (có hệ số theo vị trí khuôn viên) tính bình quân trên một người học chính quy quy đổi theo trình độ và lĩnh vực đào tạo không nhỏ hơn 25m²" và "ít nhất 70% giảng viên toàn thời gian được bố trí chỗ làm việc riêng biệt". Hiện, diện tích đất của trường mới đạt 12,5m² đất/sinh viên; chỗ làm việc riêng của giảng viên chưa đạt được tỷ lệ trên.

Tại Trường Đại học Công nghiệp TPHCM, nhà trường cũng chưa đạt tiêu chí về diện tích đất, dù tổng diện tích các cơ sở đào tạo và phân hiệu hiện có trên 40ha. "Với yêu cầu của Thông tư 01, nhà trường cần có 80ha", TS Nguyễn Trung Nhân - Trưởng phòng Đào tạo thông tin và cho biết thêm, với việc mở rộng một số phân hiệu, trong tương lai gần, Trường Đại học Công nghiệp TPHCM sẽ đáp ứng được tiêu chí này.

Đối chiếu các tiêu chí của Thông tư 01, Trường Đại học Công nghiệp TPHCM cơ bản đạt được nhiều tiêu chí, tiêu chuẩn, đáp ứng kịp theo lộ trình. Cụ thể, tỷ lệ giảng viên có trình độ tiến sĩ đã đạt trên 35%; số lượng công bố khoa học và công nghệ đạt ngưỡng 0,6 bài/năm mỗi giảng viên. Vướng mắc nhất vẫn là quỹ đất để mở rộng, phát triển. "Nhà trường mong Bộ GD&ĐT, các địa phương có chính sách hỗ trợ mặt bằng, quỹ đất để các trường phát triển cơ sở vật chất", ông Nhân nói.

Với Trường ĐH Sư phạm, ĐH Đà Nẵng, khó khăn nhất là đáp ứng tiêu chí diện tích/số lượng sinh viên. Chia sẻ của PGS.TS Trần Xuân Bách - Phó

Giảng viên, sinh viên ĐH Bách khoa Hà Nội.

Nguồn ảnh: HUST

lượng tập trung vào việc đảm bảo các yêu cầu cơ bản của một cơ sở GDDH, trong khi Chuẩn cơ sở GDDH nhằm định hướng phát triển toàn diện và dài hạn, đáp ứng nhu cầu thay đổi của xã hội, hội nhập quốc tế. Hơn nữa, để có thể tiến hành quy hoạch mạng lưới các trường đại học, cao đẳng, nhất thiết phải dựa trên công cụ là quy định về Chuẩn cơ sở GDDH.

Cụ thể, về mục tiêu, tiêu chuẩn kiểm định chất lượng GDDH tập trung vào việc đánh giá, công nhận chất lượng của các cơ sở GDDH dựa trên một bộ tiêu chuẩn đã được quy định. Quá trình kiểm định nhằm đảm bảo rằng các cơ sở GDDH đáp ứng được các yêu cầu cơ bản về chất lượng đào tạo, nghiên cứu khoa học và phục vụ cộng đồng.

Về quy trình, kiểm định chất lượng thường bao gồm việc tự đánh giá của cơ sở giáo dục, đánh giá ngoài bởi các tổ chức kiểm định độc lập và công nhận kết quả kiểm định. Bộ tiêu chuẩn kiểm định bao gồm các tiêu chí cụ thể liên quan đến mọi khía cạnh của hoạt động giáo dục như chương trình đào tạo, đội ngũ giảng viên, cơ sở vật chất, tài chính và quản lý.

Trong khi đó, Chuẩn cơ sở GDDH có mục tiêu rộng hơn, định hướng toàn diện trong việc phát triển, nâng cao chất lượng của các cơ sở GDDH. Thông tư quy định Chuẩn cơ sở GDDH có thể bao gồm các tiêu chí và hướng dẫn cụ thể để đảm bảo cơ sở giáo dục không chỉ đáp ứng tiêu chuẩn chất lượng, mà còn đạt được mục tiêu phát triển chiến lược dài hạn.

Trong khi tiêu chuẩn kiểm định chất lượng tập trung vào việc xác nhận các tiêu chí là đạt hay không đạt, Chuẩn cơ sở GDDH bao gồm các tiêu chí cao hơn, yêu cầu cụ thể hơn nhằm thúc đẩy cơ sở GDDH không ngừng cải tiến và phát triển. Chuẩn cơ sở GDDH có thể bao gồm các yêu

cầu về đổi mới sáng tạo, hợp tác quốc tế, nghiên cứu khoa học và phát triển đội ngũ giảng viên, quản lý chất lượng, tài chính và các hoạt động hỗ trợ sinh viên. Một trong những khác biệt lớn nhất có thể nhìn thấy rõ là Chuẩn cơ sở GDDH có đưa ra bằng chỉ số đánh giá cụ thể, với các chỉ số chi tiết theo từng mảng hoạt động của cơ sở giáo dục.

Không chồng chéo

- Như vậy, sau khi Thông tư quy định Chuẩn cơ sở GDDH có hiệu lực thi hành thì các cơ sở GDDH vừa phải thực hiện theo quy định của Chuẩn cơ sở GDDH nhưng đồng thời đáp ứng yêu cầu bộ tiêu chuẩn kiểm định. Điều này có trùng lặp, lãng phí thời gian, sức lực của các cơ sở GDDH không?

- TS Nguyễn Văn Cường: Việc thực hiện đồng thời Chuẩn cơ sở GDDH và bộ tiêu chuẩn kiểm định chất lượng không làm mất thời gian, sức lực vô ích của các trường đại học vì hai bộ chuẩn này có nhiệm vụ khác nhau nhưng cùng nhằm mục tiêu chung là đảm bảo và phát triển chất lượng GDDH. Hai bộ chuẩn được xây dựng với tiếp cận khác nhau nhưng không mâu thuẫn mà thống nhất và bổ sung cho nhau.

- PGS.TS Trần Trung Kiên: Không nên hiểu theo ý là các cơ sở GDDH phải thực hiện theo 2 bộ tiêu chuẩn là trùng lặp, chồng chéo. Thực chất, căn cứ trên Chuẩn cơ sở GDDH, các

trường sẽ phải tự "soi" mình để từng bước cải thiện các điều kiện đảm bảo chất lượng, hoặc xây dựng lộ trình, chiến lược phát triển hướng đến hội nhập và chất lượng quốc tế. Đây cũng là tiền đề để các cơ sở GDDH tiến hành công tác kiểm định. Một môi trường hai đích.

Qua nghiên cứu văn bản, tôi thấy có một số tiêu chí và yêu cầu giữa hai bộ tiêu chuẩn này có sự tương đồng hoặc trùng lặp, đặc biệt là nội dung về chất lượng đào tạo và nghiên cứu, đội ngũ giảng viên, cơ sở vật chất và các chương trình đào tạo đáp ứng nhu cầu của người học. Tuy nhiên, công tác kiểm định được thực hiện theo chu kỳ, còn việc thực hiện quy định về Chuẩn cơ sở GDDH cần được tiến hành liên tục, bài bản, định hướng lâu dài.

- Nếu việc ban hành Chuẩn cơ sở GDDH áp dụng cho tất cả cơ sở GDDH thì những tiêu chuẩn, tiêu chí của chuẩn có đảm bảo được sự đa dạng đối với các loại cơ sở GDDH không?

- TS Nguyễn Văn Cường: Việc ban hành Chuẩn cơ sở GDDH áp dụng cho tất cả cơ sở GDDH không làm mất đi sự đa dạng, vì đây là chuẩn tối thiểu, yêu cầu các cơ sở cần đáp ứng. Ngoài ra, cơ sở GDDH không bị giới hạn trong việc quy định những mục tiêu chất lượng của mình, có thể vượt xa quy định tối thiểu của chuẩn tùy theo khả năng và quyết tâm của cơ sở GDDH.

- PGS.TS Trần Trung Kiên: Trong quá trình xây dựng Chuẩn cơ sở GDDH, Bộ GD&ĐT đã áp dụng nguyên

tắc về tính đa dạng của cơ sở GDDH, vì vậy có thể áp dụng cho nhiều loại hình cơ sở GDDH cũng như đơn vị đặc thù. Thời điểm áp dụng cũng linh hoạt đối với các loại hình cơ sở giáo dục khác nhau, vì vậy có thể thấy được tính khả thi của quy định này.

Thực hiện trong mối quan hệ thống nhất, hỗ trợ

- Theo quan điểm của các ông, việc công khai kết quả thực hiện Chuẩn cơ sở GDDH mang lại những lợi ích gì cho các bên liên quan?

- TS Nguyễn Văn Cường: Công khai kết quả thực hiện Chuẩn cơ sở GDDH làm tăng cường tính minh bạch thông tin, hỗ trợ công tác quản lý và phát triển chất lượng của trường đại học; hỗ trợ công tác quản lý, quy hoạch của cơ quan quản lý cũng như cung cấp thông tin về cơ sở GDDH cho sinh viên, phụ huynh, xã hội, có ý nghĩa cho việc chọn trường của người học.

- PGS.TS Trần Trung Kiên: Hệ thống GDDH của chúng ta đã thực hiện công khai thông tin liên quan đến hầu hết mảng như cơ sở vật chất, đội ngũ giảng viên, chương trình đào tạo, học phí, học bổng, thông tin tuyển sinh, tỷ lệ việc làm... đem đến sự minh bạch và cơ hội để người học lựa chọn. Việc công khai kết quả thực hiện Chuẩn cơ sở GDDH là để đảm bảo quyền lợi cho người học và các bên liên quan. Tôi cho rằng việc này là rất cần thiết.

- Ông có những lưu ý gì để cơ sở GDDH thực hiện hiệu quả Chuẩn cơ sở GDDH và Bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng cơ sở GDDH?

- TS Nguyễn Văn Cường: Để thực hiện hiệu quả Chuẩn cơ sở GDDH và Bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng cơ sở GDDH, các cơ sở GDDH không nên thực hiện hai bộ chuẩn này độc lập, tách biệt nhau mà cần trong mối quan hệ thống nhất, hỗ trợ nhau.

Để thực hiện việc này, các cơ sở GDDH cần phát triển một chiến lược đảm bảo, chất lượng giáo dục của trường, trong đó tích hợp các yêu cầu từ việc thực hiện Chuẩn cơ sở GDDH và Bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng cơ sở GDDH, từ đó xác định các mục tiêu trọng tâm cũng như giải pháp riêng trong công tác đảm bảo và phát triển chất lượng.

Việc xây dựng văn hóa chất lượng dựa trên sự thấu hiểu, đồng thuận và tham gia tích cực của các thành viên đối với chiến lược và đảm bảo tiêu chuẩn chất lượng là điều kiện để phát triển bền vững chất lượng GDDH. Chuẩn là khái niệm động, chuẩn giáo dục có thể thay đổi và phát triển cùng với sự phát triển thực tiễn giáo dục.

- Xin trân trọng cảm ơn!

HIẾU NGUYỄN (Thực hiện)

Quản lý giáo dục định hướng chất lượng và định hướng chuẩn là xu hướng quốc tế hiện nay, cả trong giáo dục phổ thông, giáo dục nghề nghiệp, GDDH. Trong đó, chuẩn là công cụ để quản lý chất lượng giáo dục. Có nhiều loại chuẩn khác nhau được phát triển trong giáo dục như chuẩn chương trình, kết quả, điều kiện, chất lượng.

TS NGUYỄN VĂN CƯỜNG

Chống chéo quy định?

Thông tư số 12/2017/TT-BGDĐT ngày 19/5/2017 quy định về Bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng cơ sở giáo dục đại học (GDĐH). Ngày 5/2/2024, Bộ GD&ĐT ban hành Thông tư số 01/2024/TT-BGDĐT về Chuẩn cơ sở GDĐH. Chia sẻ quan điểm về việc cơ sở GDĐH thực hiện cùng lúc 2 văn bản, chuyên gia giáo dục - TS Nguyễn Văn Cường (ĐH Potsdam, CHLB Đức) và PGS.TS Trần Trung Kiên - Trưởng ban Quản lý chất lượng, ĐHBách khoa Hà Nội đều cho rằng, chúng hoạt động ở các cấp độ, phục vụ mục đích khác nhau.

Phù hợp xu hướng quốc tế

- Việt Nam đã có quy định về tiêu chuẩn kiểm định, nhưng Bộ GD&ĐT vẫn xây dựng Thông tư quy định Chuẩn cơ sở GDĐH? Các ông nghĩ sao về điều này?

- TS Nguyễn Văn Cường: Quản lý giáo dục định hướng chất lượng và định hướng chuẩn là xu hướng quốc tế hiện nay, cả trong giáo dục phổ thông, giáo dục nghề nghiệp, GDĐH. Trong đó, chuẩn là công cụ để quản lý chất lượng giáo dục. Có nhiều loại chuẩn khác nhau được phát triển trong giáo dục, như chuẩn chương trình, kết quả, điều kiện, chất lượng.

Trong lĩnh vực GDĐH, chuẩn kiểm định chất lượng được sử dụng phổ biến nhất trong phạm vi quốc tế. Ở châu Âu, hệ thống kiểm định chất lượng đại học với các bộ chuẩn được áp dụng ở tất cả nước tham gia “Không gian GDĐH châu Âu” từ sau tuyên bố Bonogna năm 1999 về quá trình cải cách GDĐH tại châu Âu.

Ở Đức, Hội đồng kiểm định liên bang được thành lập năm 1998, quy định các tiêu chí và quy trình kiểm định đại học. Nhiệm vụ kiểm định được thực hiện bởi các cơ quan được ủy thác. Đức không ban hành Chuẩn cơ sở GDĐH. Các điều kiện khung đối với cơ sở GDĐH được quy định trong luật GDĐH cũng như trong quy chế liên quan của các bang. Dựa trên quy định khung cũng như các tiêu chí kiểm định chất lượng, đồng thời căn

Giảng viên, sinh viên Trường ĐH Thành Đô.

Ảnh: NTCC

TS Nguyễn Văn Cường.

cứ vào mục tiêu phát triển riêng, trường đại học phát triển chiến lược về đảm bảo chất lượng.

Tuy nhiên, chuẩn kiểm định không phải bộ chuẩn duy nhất được sử dụng trong quản lý chất lượng GDĐH. Tùy theo trọng tâm phát triển GDĐH, người ta cũng phát triển các chuẩn khác. Ví dụ, Luật GDĐH của Berlin (2021), điều 5a quy định về “Đảm bảo chất lượng, đánh giá và chuẩn hoạt động khoa học tốt”. Trong đó yêu cầu các trường đại học thực hiện biện pháp thích hợp để đảm bảo rằng hoạt động của họ, đặc biệt trong nghiên cứu, giảng dạy và thi cử, phù hợp với

PGS.TS Trần Trung Kiên.

Ảnh: NVCC

tiêu chuẩn chất lượng chuyên môn đã được công nhận. Dựa trên quy định từ luật, các trường đại học phát triển quy chế đảm bảo hoạt động khoa học tốt phù hợp. Giảng dạy và nghiên cứu khoa học là hoạt động trung tâm của trường đại học. Vì vậy, bảo đảm chất lượng của hoạt động khoa học được quan tâm đặc biệt, là nhiệm vụ trung tâm của đảm bảo chất lượng.

Phù hợp với xu hướng quốc tế, định hướng chất lượng và định hướng chuẩn hiện nay cũng được thực hiện trong quản lý GDĐH ở Việt Nam. Luật GDĐH (2018) của Việt Nam, điều 68 quy định trách nhiệm

quản lý Nhà nước về GDĐH, trong đó có quy định chuẩn GDĐH bao gồm Chuẩn cơ sở GDĐH, chuẩn chương trình đào tạo, chuẩn giảng viên, cán bộ quản lý và các chuẩn khác.

Việc ban hành Chuẩn cơ sở GDĐH và Bộ tiêu chuẩn đánh giá chất lượng GDĐH phù hợp với xu hướng quốc tế về quản lý giáo dục định hướng chất lượng và phù hợp với trọng tâm nhiệm vụ quản lý GDĐH của Việt Nam. Chuẩn cơ sở GDĐH là chuẩn điều kiện, nhằm phục vụ mục tiêu quy hoạch mạng lưới cơ sở GDĐH, một trọng tâm trong công tác quản lý GDĐH hiện nay ở Việt Nam. Chuẩn cơ sở GDĐH quy định các điều kiện tối thiểu của cơ sở GDĐH nhằm đáp ứng nhiệm vụ đảm bảo chất lượng. Chuẩn kiểm định là chuẩn chất lượng, nhằm sử dụng cho hoạt động tự đánh giá tình trạng chất lượng của các trường đại học và hoạt động kiểm định chất lượng các trường đại học (đánh giá ngoài).

- PGS.TS Trần Trung Kiên: Cả hai văn bản đều hướng tới nâng cao chất lượng GDĐH tại Việt Nam, chúng có phạm vi và mục tiêu khác nhau. Quy định về tiêu chuẩn kiểm định chất

những tiêu chuẩn đã ban hành, đáp ứng nhu cầu về nguồn nhân lực, phát triển khoa học công nghệ...

Mục đích tiếp theo là vấn đề giám sát, công khai, minh bạch để cơ quan Nhà nước và toàn xã hội giám sát, các trường phấn đấu nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động. Qua đó, cơ sở GDDH sẽ hiểu đúng, rõ thông tư, thực hiện hiệu quả, đồng thời làm căn cứ để các trường có những đối sánh giữa năm trước, năm sau và trong tương lai; giữa các cơ sở GDDH với nhau, để đánh giá hiện trạng như thế nào, đặt ra các mục tiêu theo từng khía cạnh, tiêu chí... Thực hiện Chuẩn cơ sở GDDH sẽ giúp các trường nâng cao năng lực, có cơ sở dữ liệu để so sánh, thực hiện tốt hơn công việc giảng dạy, đảm bảo nhu cầu cho người học...

Trường ĐH Đồng Tháp đã ban hành Kế hoạch triển khai Thông tư số 01/2024/TT-BGDĐT. Theo đó, tiến hành rà soát, đánh giá thực trạng của nhà trường theo Chuẩn cơ sở GDDH (Thông tư số 01/2024/TT-BGDĐT). Từ đó đề xuất các giải pháp cải tiến để nhà trường đáp ứng tốt Chuẩn cơ sở GDDH. Trường cũng yêu cầu các đơn vị trực thuộc phối kết hợp rà soát, cung cấp, cập nhật dữ liệu phục vụ báo cáo theo yêu cầu của Thông tư số 01/2024. Các đơn vị được phân công, căn cứ vào tiêu chí, chỉ số chưa đáp ứng đề xuất giải pháp khả thi nhằm khắc phục hạn chế trong thời gian sớm nhất...

TS NGUYỄN THỊ THU THỦY –
Phó Vụ trưởng Vụ GDDH (Bộ GD&ĐT):

Xây dựng chiến lược cải tiến các chỉ số hoạt động

Bộ GD&ĐT ban hành Thông tư số 01/2024/TT-BGDĐT về Chuẩn cơ sở GDDH với 6 tiêu chuẩn và 20 tiêu chí (Thông tư 01). Chuẩn cơ sở GDDH là những yêu cầu tối thiểu, được sử dụng làm công cụ quản lý Nhà nước trong việc xem xét điều kiện hoạt động và giám sát thường xuyên các điều kiện bảo đảm chất lượng hoạt động cũng như kết quả hoạt động chính hằng năm của cơ sở GDDH.

Chuẩn cơ sở GDDH gồm các tiêu chuẩn, tiêu chí với những yêu cầu tối

Giảng viên cùng sinh viên Trường Đại học Thăng Long cùng góp ý đánh giá đề tài.

Ảnh: Xuân Phú

thiểu phản ánh các mục tiêu, giá trị và hoạt động chính yếu của các cơ sở GDDH, nên thực hiện chuẩn đảm bảo tính thống nhất của quốc gia trong toàn hệ thống GDDH. Thực hiện Chuẩn cơ sở GDDH cũng giúp các cơ sở GDDH tự cải thiện và đảm bảo chất lượng bên trong của mình hằng năm, đáp ứng tốt hơn các mục tiêu phát triển của cơ sở GDDH. Do đó, hằng năm, các cơ sở GDDH đều thực hiện đánh giá theo Chuẩn cơ sở GDDH, dữ liệu đánh giá được lưu trữ trong cơ sở dữ liệu GDDH quốc gia và công bố công khai, minh bạch hằng năm cho toàn xã hội và các bên liên quan.

Chuẩn kiểm định cơ sở GDDH để đánh giá và chứng nhận chất lượng của các cơ sở GDDH, đảm bảo chúng được công nhận và cung cấp trách nhiệm giải trình cho các bên liên quan. Thực hiện chuẩn kiểm định cơ sở GDDH theo chu kỳ (ví dụ 5 năm/lần) và theo các bộ tiêu chuẩn kiểm định khác nhau (ABET, FIBAA...) tùy theo quyết định của cơ sở GDDH. Danh sách các cơ sở GDDH được đánh giá công nhận chất lượng theo chu kỳ, theo các bộ tiêu chuẩn kiểm định khác nhau được công bố công khai, minh bạch cho toàn xã hội và các bên liên quan.

Hệ thống văn bản quy phạm pháp luật đối với GDDH đã quy định điều

kiện tối thiểu các trường phải đáp ứng đối với hoạt động GDDH nhưng ở nhiều văn bản khác nhau như: Tuyển sinh, chương trình đào tạo, mở ngành đào tạo mới, tổ chức đào tạo... và công khai thông tin về điều kiện đảm bảo chất lượng đào tạo...

Tuy nhiên, thực hiện quy định của Luật GDDH năm 2018 thì cần quy định Chuẩn cơ sở GDDH để thực hiện thống nhất trong quản lý Nhà nước về GDDH. Do đó, Chuẩn cơ sở GDDH có tác động tới cơ sở GDDH nhưng theo hướng tích cực. Bản chất tiêu chuẩn, tiêu chí, chỉ số của chuẩn là các cơ sở GDDH đã và đang triển khai nhiều năm qua.

Thông qua thực hiện chuẩn này, cơ sở GDDH xây dựng chiến lược, kế hoạch để duy trì, cải tiến các chỉ số hoạt động, nâng cao năng lực cạnh tranh để tạo ra nhiều ảnh hưởng với các bên có liên quan, thu hút nguồn lực từ xã hội và tạo sự phát triển bền vững cho cơ sở GDDH. Tác động tích cực nhất của Chuẩn cơ sở GDDH là tạo ra môi trường minh bạch (về chất lượng, hiệu quả), thúc đẩy cạnh tranh bình đẳng giữa các cơ sở GDDH.

Việc công khai kết quả thực hiện Chuẩn cơ sở GDDH là cung cấp thông tin giúp các bên liên quan có cái nhìn tường minh về diện mạo, sứ mệnh và

chỉ số chính trong hoạt động của các cơ sở GDDH. Theo đó, học sinh, sinh viên có thể xác định, lựa chọn cơ sở GDDH tốt, chương trình đào tạo phù hợp...

Thông tư 01 không quy định hướng xử lý nếu các trường không đạt chuẩn, mà kết quả thực hiện chuẩn theo quy định của Thông tư này sẽ dùng làm căn cứ để xem xét các hoạt động của trường theo quy định pháp luật. Cụ thể như: Cơ sở GDDH không đạt tiêu chuẩn, tiêu chí hay chỉ số đối với hoạt động GDDH nào đó thì việc xử lý sẽ quy định ở Nghị định số 04/2021/NĐ-CP hoặc các văn bản quy phạm pháp luật liên quan tới hoạt động GDDH đó. Tuy nhiên, kết quả thực hiện chuẩn theo quy định tại Thông tư 01 sẽ được Bộ GD&ĐT công bố công khai hằng năm, dự kiến lần công khai đầu tiên từ tháng 6/2025.

Bộ GD&ĐT hướng dẫn cơ sở GDDH cung cấp, cập nhật dữ liệu phục vụ việc xác định các chỉ số và đánh giá mức độ đáp ứng các tiêu chí của Chuẩn cơ sở GDDH vào hệ thống cơ sở dữ liệu về GDDH.

Theo đó, các cơ sở GDDH cung cấp, cập nhật đầy đủ, chính xác và nhất quán số liệu phục vụ việc xác định các chỉ số và đánh giá mức độ đáp ứng các tiêu chí của Chuẩn cơ sở GDDH vào hệ thống cơ sở dữ liệu. Đồng thời, thực hiện các biện pháp cần thiết để thường xuyên giám sát, cải tiến chất lượng và hiệu quả hoạt động GDDH. Bên cạnh đó, thực hiện trách nhiệm giải trình đối với người học, cơ quan quản lý Nhà nước có thẩm quyền và các bên liên quan về chất lượng và hiệu quả hoạt động GDDH thông qua kết quả thực hiện Chuẩn cơ sở GDDH.

MINH PHONG - QUỐC NGŨ
(Thực hiện)

Xét về góc độ pháp lý, Luật GDDH quy định thẩm quyền của Bộ GD&ĐT ban hành Chuẩn cơ sở GDDH và các bộ tiêu chuẩn đánh giá, kiểm định cơ sở GDDH. Chuẩn cơ sở GDDH được sử dụng làm công cụ quản lý Nhà nước trong việc xem xét điều kiện hoạt động và giám sát thường xuyên các điều kiện bảo đảm chất lượng hoạt động cũng như kết quả hoạt động chính của cơ sở GDDH. Chuẩn cơ sở GDDH và các bộ tiêu chuẩn đánh giá, kiểm định cơ sở GDDH là hai công cụ khác nhau về mục đích, nội dung và tính chất, bổ sung cho nhau.

TS NGUYỄN THỊ THU THỦY

Lộ trình phù hợp để đáp ứng yêu cầu

Thông tư số 01/2024/TT-BGDĐT về Chuẩn cơ sở giáo dục đại học (GDĐH) với 6 tiêu chuẩn và 20 tiêu chí, có hiệu lực kể từ ngày 22/3/2024. Trước đó, Bộ GD&ĐT đã ban hành Thông tư số 12/2017/TT-BGDĐT quy định về kiểm định chất lượng cơ sở GDĐH. Theo đó, các cơ sở GDĐH cần xây dựng chiến lược, kế hoạch để thực hiện tốt hai "bộ chuẩn" này.

PGS.TS LƯƠNG MINH CỬ -
Bí thư Đảng ủy, Hiệu trưởng Trường
ĐH Cửu Long:

Phải nhất trí, đồng lòng, xây dựng chiến lược đồng bộ

Chuẩn cơ sở GDĐH là nguyên tắc, nền tảng khoa học giúp đảm bảo tính thống nhất của quốc gia trong việc tuân thủ yêu cầu tối thiểu cho các hoạt động GDĐH. Thực hiện Chuẩn cơ sở GDĐH mang lại lợi ích to lớn cho ngành GDĐH nói chung và mỗi trường đại học ở Việt Nam nói riêng. Bởi lẽ, Chuẩn cơ sở GDĐH sẽ là căn cứ chính yếu giúp cơ sở GDĐH xây dựng chiến lược, kế hoạch để duy trì, cải tiến các chỉ số hoạt động, nâng cao năng lực cạnh tranh, thu hút nguồn lực từ các bên liên quan và đảm bảo sự phát triển bền vững cho cơ sở GDĐH.

Đối với người học, bộ tiêu chí là yếu tố giúp họ xác định, lựa chọn các cơ sở GDĐH có chất lượng cao, uy tín lớn, chương trình đào tạo phù

Sinh viên Khoa Kinh tế ĐH Thăng Long trao đổi đề tài.

Ảnh: Xuân Phú

hợp để chuẩn bị tốt nhất việc tham gia thị trường lao động... Bên cạnh đó, Chuẩn cơ sở GDĐH cũng là cơ sở để doanh nghiệp có thông tin chuẩn xác về đơn vị mà họ quan tâm để giúp tăng cường hợp tác và tìm kiếm đối tác, thực hiện tuyển dụng... Ngoài ra, bộ chuẩn còn cung cấp cho nhà nghiên cứu công cụ phương pháp luận giúp thực hiện các nghiên cứu, so sánh quốc tế và đối sánh... về các vấn đề của GDĐH. Nhà hoạch định xây dựng chính sách hiệu quả từ thông tin, dữ liệu của Chuẩn cơ sở GDĐH.

Thông qua thực hiện Chuẩn cơ sở GDĐH, các cơ sở GDĐH cung cấp, cập nhật dữ liệu phục vụ việc xác định các chỉ số và đánh giá mức độ đáp ứng tiêu chí của Chuẩn cơ sở GDĐH vào hệ thống cơ sở dữ liệu về GDĐH. Đồng thời, thực hiện các biện pháp cần thiết để thường xuyên giám sát, cải tiến chất lượng và hiệu quả hoạt động GDĐH. Bên cạnh đó thực hiện trách nhiệm giải trình đối với người học, cơ quan quản lý Nhà nước có thẩm quyền và các bên liên quan về chất lượng và hiệu quả hoạt

động GDĐH thông qua kết quả thực hiện Chuẩn cơ sở GDĐH.

Với 6 tiêu chuẩn, 20 tiêu chí và 28 chỉ số mang tính đại diện khá đầy đủ cho các lĩnh vực, mảng hoạt động, kết quả hoạt động cốt yếu của các trường đại học, từ tổ chức bộ máy quản trị, cho tới nguồn lực về đội ngũ giảng viên, cơ sở vật chất, tài chính, kết quả hoạt động trong tuyển sinh, đào tạo, nghiên cứu khoa học, đổi mới sáng tạo. Các chỉ số mang tính định lượng cao, khá đơn giản trong việc tính toán, giám sát, theo dõi, thực hiện.

Theo tôi, để thực hiện và phát huy tốt nhất hai bộ chuẩn mới này, thúc đẩy văn hóa chất lượng thì các trường đại học ở Việt Nam phải tự lực và gấp rút công tác chuẩn bị. Hội đồng trường, Đảng ủy, ban giám hiệu các trường đại học phải nhất trí, đồng lòng, xây dựng chiến lược đồng bộ, triển khai các giải pháp thực tế, đưa nhà trường tiếp cận với bộ chuẩn, tiến tới kiểm định và đánh giá đạt mức chuẩn tối ưu nhất. Chỉ như vậy, cơ sở GDĐH mới có thể hoàn thiện, tiếp cận được các trường đại học khác ở khu vực và trên thế giới.

TS NGUYỄN QUỐC VŨ -
Phó Hiệu trưởng
Trường ĐH Đồng Tháp:

Cơ sở để nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động

Với 6 tiêu chuẩn, 20 tiêu chí và 28 chỉ số, Chuẩn cơ sở GDĐH sẽ giúp các trường nâng cao năng lực, có cơ sở dữ liệu để so sánh. Mục đích của Chuẩn cơ sở GDĐH là thực hiện quy hoạch mạng lưới cơ sở GDĐH. Khi quy hoạch mạng lưới được ban hành sẽ có nhiều việc phải làm, trong đó sắp xếp, mở rộng không gian, định hướng phát triển các cơ sở GDĐH phải dựa trên

đoàn, doanh nghiệp nước ngoài nhìn thấy Việt Nam có nhân lực trong lĩnh vực này. Có như vậy họ mới đầu tư.

Xây dựng tháp nhân lực phù hợp

Đào tạo ngành vi mạch bán dẫn cần đáp ứng nhu cầu của thị trường, các tiêu chuẩn quốc tế và tiếp cận với công nghệ tiên tiến, hiện đại nhưng Nhà nước giữ vai trò chủ đạo, Phó Thủ tướng Trần Hồng Hà nhấn mạnh khi phát biểu tại Hội thảo quốc tế “Nguồn nhân lực bán dẫn Việt Nam trong chuỗi cung ứng toàn cầu”. Từ mô hình của Trường ĐH Phenikaa (Hà Nội), cần tính đến cách làm để trong thời gian ngắn có thể đầu tư trung tâm khoa học công nghệ, bộ công cụ dùng chung cho các trường đại học, doanh nghiệp, chuyên gia, nhà khoa học ở mọi công đoạn của ngành công nghiệp bán dẫn.

Theo Phó Thủ tướng, nếu muốn đào tạo hàng chục nghìn lao động chất lượng cao trong ngành công nghiệp bán dẫn, rất cần những người thầy thạo về ý tưởng, lý thuyết, thực tiễn, thực hành, phương pháp... Điều này có thể bao gồm việc cung cấp các khóa đào tạo và chương trình huấn luyện chuyên sâu, tạo điều kiện, môi trường để các giảng viên chuyển đổi, củng cố chương trình về đào tạo cơ bản.

Đánh giá cao tinh thần tiên phong, dẫn dắt của các cơ sở giáo dục đại học trong đào tạo nhân lực vi mạch bán dẫn, Phó Thủ tướng cho biết, Chính phủ sẽ ban hành chính sách thuận lợi cho các trường thực hiện chuyển đổi chương trình đào tạo về vi mạch bán dẫn, kết nối mật thiết với doanh nghiệp. Trong đó có mô hình trường đại học, viện nghiên cứu trong doanh nghiệp... phục vụ đổi mới sáng tạo, chuyển giao công nghệ vào sản xuất, để các sản phẩm đào tạo và nghiên cứu đáp ứng sát, đúng yêu cầu doanh nghiệp, từng bước tham gia sâu hơn vào các chuỗi cung ứng, tiến tới xây dựng ngành công nghiệp bán dẫn của Việt Nam.

Việt Nam mong muốn tăng cường hợp tác với các quốc gia, vùng lãnh thổ trong nghiên cứu, đào tạo phát triển hệ sinh thái công nghiệp bán dẫn; cam kết tạo lập môi trường đầu tư thuận lợi nhất cho doanh nghiệp nói chung và doanh nghiệp phát triển sản xuất chip bán dẫn nói riêng. Việt Nam sẽ đóng vai trò quan trọng, có uy tín trong hệ sinh thái công nghiệp bán dẫn thế giới đang tiếp tục chuyển đổi và định vị, xác định những định hướng hợp tác bền vững, lâu dài.

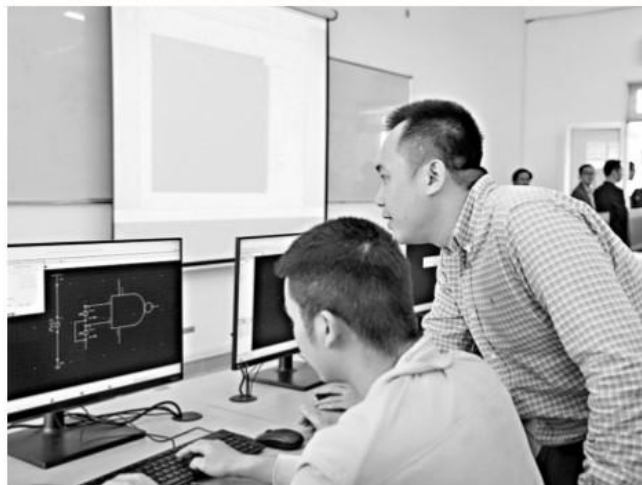
Đề cập đến một số công đoạn của ngành công nghiệp vi mạch bán dẫn, Phó Thủ tướng đồng thời cho rằng, những nước đang phát triển như Việt Nam cần có bước đi, nhìn nhận thấu đáo, kỹ lưỡng để có cách tiếp cận hợp

Phó Thủ tướng Trần Hồng Hà (đứng thứ hai từ phải sang) thăm một lớp học tại Trung tâm Đào tạo vi mạch bán dẫn (Trường Đại học Phenikaa).

Ảnh: VGP/Minh Khôi

Theo thống kê của Bộ GD&ĐT, số lượng sinh viên đại học tuyển mới và tốt nghiệp các nhóm ngành phù hợp (điện tử - viễn thông, vi điện tử...) như sau: Tuyển mới khoảng 6 nghìn và tốt nghiệp khoảng 5 nghìn/năm (tăng trung bình 7%/năm). Các ngành gần (điện, cơ điện tử, tự động hóa, kỹ thuật máy tính...) tuyển mới khoảng 15 nghìn và tốt nghiệp khoảng 13 nghìn/năm (tăng trung bình 10%/năm).

Sinh viên Trường ĐH Bách khoa (ĐH Đà Nẵng) thực hành tại Phòng Thực hành Thiết kế vi mạch.

Ảnh: gdt.vn

lý, hiệu quả, tham gia ngày càng sâu vào mọi công đoạn của ngành vi mạch bán dẫn. Điều đó đòi hỏi chiến lược đào tạo nhân lực bài bản với yêu cầu đầu tư, chất lượng khác nhau.

Theo Phó Thủ tướng, công nghiệp vi mạch bán dẫn đóng vai trò quan trọng định hình sự phát triển của nhiều lĩnh vực khác nhau trong nền kinh tế toàn cầu; thúc đẩy xu thế chuyển đổi xanh, chuyển đổi số, phát triển dựa vào tri thức toàn cầu. Ở chiều ngược lại, chuyển đổi xanh, chuyển đổi số và sự phát triển của công nghiệp điện tử là chỗ dựa mạnh mẽ công nghiệp vi mạch bán dẫn.

Chúng ta cần nhìn nhận, giải quyết vấn đề “định vị” và “địch chuyển” của cuộc đua phát triển ngành công nghiệp bán dẫn toàn cầu bằng những bài toán cụ thể, với thời gian sớm, ngắn nhất; trong đó, nguồn nhân lực sẽ quyết định sự thành công hay không. Những chủ trương, định hướng, quan điểm, mục tiêu, đường lối của Đảng, Nhà nước về ngành công nghiệp bán dẫn cần đi đôi với lộ trình, nhiệm vụ, giải pháp thực hiện, phân công rõ ràng.

Phó Thủ tướng nhìn nhận, việc nhanh chóng xây dựng đội ngũ nhân lực chất lượng cao, có chuyên môn sâu

về vi mạch bán dẫn là mấu chốt, cơ hội, cũng là thách thức lớn nhất để Việt Nam phát huy tốt tiềm năng, lợi thế. Mỗi công đoạn của ngành vi mạch bán dẫn cần dự báo, đánh giá nhu cầu nhân lực của thị trường trong nước, thế giới, cũng như xu hướng phát triển của các ngành công nghiệp điện tử.

Nhấn mạnh mối liên hệ chặt chẽ giữa công nghiệp bán dẫn với nghiên cứu cơ bản, triển khai, chuyển giao, ứng dụng sản xuất, Phó Thủ tướng mong các nhà quản lý, tổ chức ngoại giao, đơn vị đào tạo, tổ chức, doanh nghiệp trong nước và quốc tế trao đổi, thảo luận, đóng góp, đề xuất của về xu thế, cơ hội, giải pháp để Việt Nam có thể giải được “bài toán” nhanh chóng xây dựng đội ngũ nhân lực chất lượng cao, chuyên môn sâu về vi mạch bán dẫn.

Cùng đó, cần xác định thế mạnh của Việt Nam, có thể nghiên cứu, tiếp nhận, chuyển giao, làm chủ ngay những công đoạn nào trong chuỗi giá trị công nghiệp bán dẫn; từ đó, đánh giá nền tảng, tiềm năng nguồn nhân lực. Những công đoạn cần đi xa, đi vững chắc thì xác định những lĩnh vực đầu tư nghiên cứu cơ bản, đào tạo chuyên sâu.

Vấn đề đặt ra là cần xây dựng tháp nhân lực phù hợp với từng trình độ đào tạo theo lộ trình triển khai Chiến lược phát triển công nghiệp bán dẫn của Việt Nam. Trong đó, chú trọng những ngành nền tảng căn bản của công nghiệp bán dẫn, thiết kế chip, như STEM với các ngành khoa học vật lý, vật liệu, toán học, hóa chất, điện tử, tin học, thiết kế hệ thống; đồng thời thu hút nguồn nhân lực chất lượng cao từ bên ngoài; thúc đẩy hình thức đào tạo chuyển đổi cử nhân, kỹ sư từ các ngành nghề gần hơn, như: Điện tử, vật liệu, vật lý, hóa chất, lập trình.

Nhân lực ngành bán dẫn:

Không đào tạo tràn lan

MINH PHONG

Ngoài vai trò dẫn dắt của các cơ sở giáo dục đại học trong đào tạo nhân lực ngành bán dẫn, cần giải pháp tổng thể, với sự vào cuộc của doanh nghiệp. Cùng đó, nên tính toán, dự báo dựa trên tín hiệu thị trường, tránh phát triển “nóng”, tràn lan, thiếu hiệu quả.

Cần hợp tác chặt chẽ với doanh nghiệp

Năm 2024, Trường ĐH CMC (Hà Nội) mở chương trình đào tạo ngành Công nghệ Điện tử - Viễn thông với định hướng đào tạo: Thiết kế vi mạch bán dẫn (IC Design), Công nghệ Mạng và Truyền thông tiên tiến, Hệ thống nhúng và IoT... Trước mắt, nhà trường đào tạo nguồn nhân lực phục vụ Tập đoàn CMC nói riêng và ngành công nghiệp bán dẫn tại Việt Nam nói chung.

Tham luận tại Hội thảo “Chương trình đào tạo cho ngành công nghiệp vi mạch bán dẫn đến năm 2030 - Thách thức và giải pháp”, PGS.TS Nguyễn Ngọc Bình - Hiệu trưởng Trường ĐH CMC nhấn mạnh, nguồn nhân lực cho công nghiệp vi mạch bán dẫn phải được đào tạo bài bản và có đủ phương tiện kỹ thuật về phần cứng cũng như phần mềm. Có thể đào tạo theo 2 hướng: Đào tạo từ đầu cho sinh viên hoặc theo hình thức văn bằng 2 cho những người đã có chuyên môn về điện tử - viễn thông, công nghệ thông tin... Dù vậy, vẫn cần sự hợp tác chặt chẽ với doanh nghiệp, nếu cùng quyết tâm thì có thể thành công.

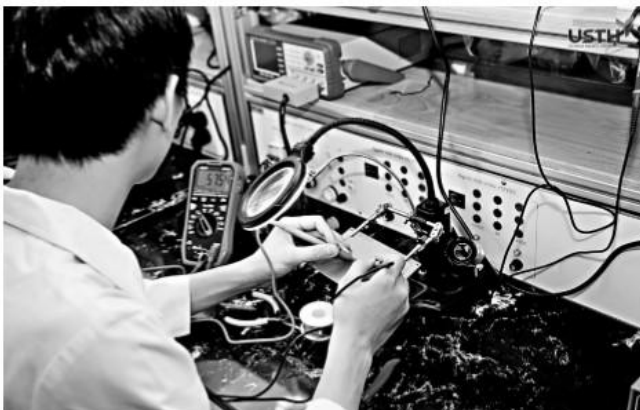
Nhấn mạnh vai trò dẫn dắt của các cơ sở giáo dục đại học, TS Trần Đức Lai - Chủ tịch Hội Vô tuyến - Điện tử Việt Nam cho hay, khoảng 35 trường có chương trình đào tạo liên quan tới vi mạch bán dẫn. Lĩnh vực này cần nhiều nội dung liên quan như: Thiết kế, sản xuất, đóng gói, kiểm thử, hỗ trợ ứng dụng... Tuy nhiên, việc tập trung đào tạo kỹ sư cho ngành công nghiệp bán dẫn là hướng đi chiến lược.

Theo TS Trần Đức Lai, một số lĩnh vực công nghệ đang phát triển nhanh chóng như: AI, IoT, điện toán đám mây, dữ liệu lớn, công nghệ 5G... đều trên nền tảng quan trọng và không thể thiếu

Trường Đại học Phenikaa thành lập Trung tâm Phenikaa đào tạo thiết kế vi mạch bán dẫn.

Ảnh: Website nhà trường

Sinh viên Trường ĐH Khoa học và Công nghệ Hà Nội thực hành trong phòng thí nghiệm về điện tử.

Ảnh: USTH

là vi mạch bán dẫn. Chính phủ xác định phát triển vi mạch bán dẫn là mũi nhọn. Tuy nhiên, để thực hiện thành công, ngoài chiến lược và chính sách đúng, đầu tư thích đáng, có trọng tâm, trọng điểm để phát triển hạ tầng, thì đào tạo nguồn nhân lực là yêu cầu cấp bách.

Liên kết 3 “nhà”

Do tính chất đặc thù của ngành công nghiệp vi mạch bán dẫn, PGS.TS Hồ Xuân Năng - Chủ tịch Tập đoàn Phenikaa cho rằng, nếu thực hiện độc lập, đơn lẻ sẽ không hiệu quả và khó phát triển lĩnh vực này. Vì vậy, tạo

dựng mối liên kết chặt chẽ giữa 3 “nhà”: Cơ quan Nhà nước - viện, trường đại học và doanh nghiệp là nhu cầu thiết yếu. Qua đó, thúc đẩy đào tạo nguồn nhân lực vi mạch bán dẫn, đảm bảo khả năng đáp ứng nhu cầu xã hội cả về lượng và chất.

Với mục tiêu đào tạo nguồn nhân lực ngành vi mạch bán dẫn theo chiều rộng và chiều sâu đáp ứng nhu cầu xã hội, PGS.TS Hồ Xuân Năng cho hay, từ năm học 2024 - 2025, Trường ĐH Phenikaa đưa chuyên ngành thiết kế vi mạch vào chương trình đào tạo đại học chính quy. Đồng thời, thúc đẩy nghiên cứu, phát triển, thiết kế và sản xuất các dòng chip thông minh, tiên

tiến, ứng dụng trong các lĩnh vực của đời sống xã hội bằng giải pháp đồng bộ, hiệu quả, cùng sự hợp tác với đối tác chiến lược.

Theo PGS.TS Hồ Xuân Năng, mục tiêu đến năm 2030, Phenikaa sẽ đào tạo tối thiểu 8 nghìn kỹ sư thiết kế chip và 12 nghìn kỹ sư theo mô hình Upskill, công nhân bậc cao trong các nhà máy lắp ráp, kiểm thử, đóng gói, đáp ứng khoảng 40% nhu cầu nhân sự dự kiến cần bổ sung của ngành.

Nhấn mạnh một số yếu tố quan trọng giúp thành công trong đào tạo nguồn nhân lực; Thứ trưởng Bộ GD&ĐT Hoàng Minh Sơn đặt vấn đề, làm sao để có sinh viên, giảng viên giỏi. Ngoài ra, cần có cơ sở vật chất trang thiết bị và chương trình đào tạo tốt. Mặt khác, cần hợp tác doanh nghiệp, quốc tế và gắn kết với nghiên cứu.

Theo Thứ trưởng, nhân lực cho ngành công nghiệp bán dẫn cần nhiều công nghệ và ngành đào tạo; trong đó, có thể có một số ngành, kỹ sư, thạc sĩ, tiến sĩ. Cơ cấu này phụ thuộc nhiều vào việc đầu tư ở Việt Nam. Công nghiệp sản xuất chưa đầu tư nhiều nhưng về đóng gói, kiểm thử hay thiết kế có thể nhiều. Do vậy, chúng ta cần có dự báo. “Đây là bài toán giữa nhân lực với đầu tư; giữa con gà và quả trứng”, Thứ trưởng trao đổi, đồng thời nhấn mạnh, làm sao để các tập

E-learning, ngay sau khi kết thúc môn học giảng viên phải lưu tất cả minh chứng về giảng dạy và điểm số để phục vụ công tác lưu trữ và hậu kiểm của thanh tra đào tạo nhà trường bất cứ khi nào.

Dạy học Lý luận chính trị trực tuyến, thông qua các ứng dụng cũng là cách làm của Trường Đại học Văn Lang. PGS.TS Trần Thị Mỹ Diệu - Hiệu trưởng nhà trường cho biết, trong giai đoạn dịch Covid-19 diễn ra, để đảm bảo tiến độ học tập và tốt nghiệp của sinh viên, nhà trường đã triển khai và cho phép các môn Lý luận chính trị giảng dạy trực tuyến qua phần mềm MS Teams.

Từ kết quả bước đầu thực hiện, trường tiếp tục triển khai giảng dạy các môn học này bằng hình thức blended-learning (vừa dạy-học trực tiếp trên lớp, vừa qua phần mềm MS Teams kết hợp với quá trình tự học của sinh viên trên LMS của trường). Để đáp ứng với yêu cầu thực tế, các môn Lý luận chính trị đã từng bước có những cải tiến, điều chỉnh từ nội dung bài giảng, cách thức đánh giá sinh viên đến phương pháp giảng dạy nhằm đảm bảo chất lượng đào tạo của trường và quy định của Bộ GD&ĐT.

Xây dựng đội ngũ giảng viên

Khi triển khai thực hiện Kết luận số 94-KL/TW, các trường đại học rất chú trọng xây dựng đội ngũ cán bộ, giảng viên. Việc này nhằm nâng cao về số lượng và chất lượng, đáp ứng yêu cầu trong công tác quản lý và giảng dạy các môn Lý luận chính trị.

Ở Trường Đại học Công nghệ TP HCM (HUTECH), Đảng ủy, Hội đồng trường, Ban giám hiệu xem công tác giảng dạy Lý luận chính trị là một nhiệm vụ thường xuyên, quan trọng để nâng cao ý thức chính trị trong toàn trường. Trường có đội ngũ cán bộ, giảng viên, nhân viên đáp ứng yêu cầu về chuyên môn, có kinh nghiệm, tinh thần trách nhiệm cao, và có tư tưởng chính trị, đạo đức tốt.

Hằng năm, HUTECH chủ động xây dựng đội ngũ giảng viên giàu kinh nghiệm, đáp ứng số lượng, đảm bảo chất lượng để giảng dạy các học phần lý luận chính trị. Hiện, đội ngũ giảng viên giảng dạy Lý luận chính trị của trường gồm 46 giảng viên cơ hữu và thỉnh giảng với 5 phó giáo sư, 12 tiến sĩ, được phân thành 5 bộ môn: Triết học Mác - Lênin; Kinh tế chính trị Mác - Lênin; Chủ nghĩa xã hội khoa học; Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam; Tư tưởng Hồ Chí Minh. Tỷ lệ giảng viên lý luận chính trị có trình độ sau đại học và chứng chỉ giảng dạy đại học là 100%.

Tại Trường Đại học Văn Lang, các môn Lý luận chính trị thuộc Khoa

Tân cử nhân Trường Đại học Luật TP HCM.

Ảnh: HCMULAW

Khoa học Cơ bản phụ trách giảng dạy cho sinh viên đại học. Năm 2019, môn Lý luận chính trị được chuyển từ 3 môn sang 5 môn. Trường đã sắp xếp, tổ chức lại các bộ môn này thành 3 bộ môn, gồm: Triết học và Chủ nghĩa xã hội khoa học; Kinh tế chính trị Mác - Lênin và Lịch sử Đảng và Tư tưởng Hồ Chí Minh. Hiện nay, các bộ môn có 19 giảng viên, trong đó có 1 phó giáo sư, 7 tiến sĩ. Đội ngũ giảng viên có trình độ chuyên môn phù hợp, tâm huyết với nghề, tinh thần trách nhiệm cao với công việc.

Tương tự, tại Trường Đại học An Giang, công tác phát triển, bồi dưỡng đội ngũ giảng viên đáp ứng được công tác giảng dạy cũng được nhà trường chú trọng. Mỗi giảng viên được yêu cầu phải nâng cao khả năng nghiên cứu khoa học. Trường cũng tăng cường tuyển dụng thêm giảng viên có trình độ cao, tâm huyết, yêu nghề, có lý tưởng, có niềm tin, có kiến thức mới gắn với thực tiễn.

Tại buổi làm việc với đoàn công tác của Ban Tuyên giáo Trung ương, PGS.TS Võ Văn Thắng - Hiệu trưởng Trường Đại học An Giang đề xuất, cần

Đổi mới phương pháp giảng dạy là một trong những nội dung quan trọng trong việc nâng cao chất lượng đào tạo của Trường Đại học Văn Lang, của từng khoa, bộ môn và từng giảng viên. Vì vậy, trong thời gian vừa qua, các bộ môn rất quan tâm đến việc này. Giảng viên được tham gia tập huấn, học tập các khóa học về phương pháp giảng dạy mới, hiện đại như Phương pháp giảng dạy online, Phương pháp giảng dạy trực tuyến, Phương pháp giảng dạy tích cực, chuyển đổi số,... Từ đó, giảng viên đã vận dụng các phương pháp này vào trong quá trình giảng dạy, đánh giá người học góp phần nâng cao chất lượng đào tạo.

Bên cạnh những thuận lợi và kết quả đạt được, công tác dạy Lý luận chính trị ở các trường đại học có một số khó khăn nhất định. Cụ thể, sinh viên nhà trường với sự đa dạng về xuất phát điểm nên không đồng đều về nhận thức. Quý phòng học dành cho lớp học có quy mô sinh viên lớn chưa nhiều. Sự phát triển của xã hội, khoa học công nghệ ảnh hưởng rất lớn đến việc tiếp cận thông tin, xử lý thông tin của sinh viên nên đặt ra cho giảng viên nhiều yêu cầu hơn so với trước đây.

tạo điều kiện cho giảng viên Lý luận chính trị tham gia nhiều hơn các khóa tập huấn, bồi dưỡng về các môn Lý luận chính trị. Cần đa dạng hóa các nội dung tập huấn, đặc biệt là đổi mới phương pháp dạy học các môn Lý luận chính trị theo hướng phát triển năng lực người học. Ngoài ra, cần tổ chức các hội thảo khoa học cho giảng viên các môn Lý luận chính trị trong toàn quốc để nghiên cứu, trao đổi chuyên môn, phương pháp dạy học các môn học này. Đồng thời, tiếp tục tạo điều kiện tốt nhất để giảng viên Lý luận chính trị tham gia nghiên cứu thực tế tại các địa phương trong và ngoài nước với những chủ đề cụ thể

liên quan đến nội dung các môn Lý luận chính trị.

Xây dựng đội ngũ cán bộ, giảng viên Lý luận chính trị cũng là một nội dung quan trọng được đoàn công tác của Ban Tuyên giáo Trung ương nhấn mạnh khi khảo sát việc triển khai thực hiện Kết luận số 94-KL/TW tại trường đại học. Làm việc tại Trường Đại học Tôn Đức Thắng, ông Đoàn Văn Báu, Vụ trưởng Vụ Lý luận chính trị, Ban Tuyên giáo Trung ương đề nghị, nhà trường cần phát huy vai trò của lực lượng cán bộ giảng viên để nhận diện những thách thức của công tác giáo dục lý luận chính trị trong thời đại chuyển đổi số, chủ động tham mưu những giải pháp, chương trình cụ thể. Nhà trường cần nâng cao kiến thức chuyên môn, nghiệp vụ của lực lượng giảng viên giảng dạy Lý luận chính trị, liên hệ thực tiễn truyền đạt cho người học. Ngoài ra, cần tiếp tục đổi mới sáng tạo, đổi mới phương thức tuyên truyền, truyền cảm hứng cho người học; cụ thể hóa các giải pháp nhằm nâng cao nhận thức chính trị trong cán bộ, giảng viên, viên chức, sinh viên thông qua các hoạt động, phong trào, chương trình.

Ông Đoàn Văn Báu - Vụ trưởng Vụ Lý luận chính trị, Ban Tuyển giáo Trung ương làm Trưởng đoàn khảo sát việc thực hiện Kết luận số 94-KL/TW tại Trường Đại học Văn Lang ngày 13/5.

Ảnh: ĐUK

Sáng tạo trong dạy và học Lý luận chính trị

■ MẠNH TÙNG

Từ giữa tháng 5/2024, đoàn công tác của Ban Tuyển giáo Trung ương đã khảo sát việc thực hiện Kết luận số 94-KL/TW ngày 28/3/2014 của Ban Bí thư về tiếp tục đổi mới việc học tập Lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân tại nhiều trường đại học. Kết quả cho thấy, nhiều mô hình dạy học Lý luận chính trị sáng tạo, mang lại hiệu quả tích cực đang được các trường thực hiện.

Nhận thức, triển khai đồng bộ

PGS.TS Võ Văn Thắng - Hiệu trưởng Trường Đại học An Giang (Đại học Quốc gia TPHCM) cho biết, để thực hiện Kết luận số 94-KL/TW, Đảng ủy, Ban giám hiệu đã triển khai học tập, quán triệt và thực hiện nghiêm túc nội dung kết luận, đưa nội dung kết luận vào bản tin sinh hoạt chi bộ. Đồng thời, Đảng ủy, Ban giám hiệu chỉ đạo cấp ủy các chi bộ trực thuộc triển khai học tập đến toàn thể đảng viên trong Đảng bộ. Song song đó, Ban giám hiệu nhà trường đã giao cho Khoa Lý luận chính trị (nay là Khoa Luật và Khoa học chính trị) phối hợp với các đơn vị có liên quan tham mưu đổi mới phương pháp giảng dạy, học tập, nghiên cứu, quản lý, khai thác, sử dụng, vận dụng kết quả nghiên cứu lý luận tại đơn vị vào trong hoạt động giảng dạy và học tập.

Trong 10 năm qua, căn cứ Kết luận số 94-KL/TW, Trường Đại học An Giang tăng cường công tác lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức triển khai trong từng năm học. Trường đã xây dựng, điều chỉnh và thực hiện các chương trình học tập lý luận chính trị, đạo đức và giáo dục công dân trong hệ thống giáo dục quốc dân. Đồng thời, nhà trường đổi mới phương pháp giảng dạy, học tập, phương pháp đánh giá kết thúc môn học đối với các môn Lý luận chính trị nhằm tạo bước tiến mới, có kết quả, chất lượng cao hơn, góp phần làm cho Chủ nghĩa Mác - Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối, quan điểm của Đảng giữ vai trò chủ đạo trong đời sống xã hội. Theo PGS.TS Võ Văn Thắng, trong mỗi năm học, Đảng ủy, Ban giám hiệu luôn quan tâm chỉ đạo các đơn vị chức năng, các tổ chức đoàn thể trong nhà trường thực hiện công tác giáo dục chính trị, tư tưởng trong cán bộ, giảng viên và học sinh, sinh viên, đặc biệt

trong những năm diễn ra Đại hội Đảng các cấp tiến đến Đại hội Đảng toàn quốc.

Tại Trường Đại học Tôn Đức Thắng, lãnh đạo nhà trường chú trọng đổi mới phương pháp giảng dạy môn Lý luận chính trị, bắt đầu bằng việc xây dựng mục tiêu môn học, chuẩn đầu ra môn học và chuẩn đầu ra mong đợi. Theo TS Trần Trọng Đạo - Hiệu trưởng nhà trường, đặc thù của các môn Lý luận chính trị không chỉ giúp sinh viên đạt được về mặt kiến thức (cơ bản, chuyên sâu) về Triết học Mác - Lênin, Kinh tế chính trị Mác - Lênin, Chủ nghĩa xã hội khoa học, Tư tưởng Hồ Chí Minh và Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam mà còn đảm bảo về mặt tư tưởng chính trị để "trau dồi cho học sinh, sinh viên bản lĩnh, phẩm chất và lối sống của thế hệ trẻ Việt Nam hiện đại". Nội dung giảng dạy các môn Lý luận chính trị được xây dựng dựa trên cơ sở chuẩn đầu ra, là phương pháp tiếp

cận không những của môn học mà còn là của ngành đào tạo.

Đổi mới phương pháp giảng dạy

Trường Đại học Tôn Đức Thắng vận hành chương trình dựa trên kiến thức kỹ năng mà sinh viên tiếp thu và thể hiện thành công khi ra trường. Cùng với sự phát triển của khoa học công nghệ, ứng dụng hệ thống E-learning trong giảng dạy được nhà trường áp dụng hiệu quả.

Người học có thể truy cập vào E-learning bất kỳ nơi đâu như tại nhà, tại những điểm Internet công cộng. Ngoài ra, thông qua hệ thống E-learning, giảng viên bộ môn Lý luận chính trị có thể kiểm tra đánh giá sinh viên một cách khách quan, hạn chế sự đánh giá chủ quan của người dạy, đồng thời tạo ra sự công bằng cho người học trong toàn trường.

Đổi mới, sáng tạo và ứng dụng công nghệ với các môn Lý luận chính trị còn được Trường Đại học Tôn Đức Thắng thể hiện qua công tác khảo thí. Nhà trường triển khai đa dạng các hình thức đánh giá như: Thuyết trình, kiểm tra trên E-learning, thảo luận, tương tác trên lớp hoặc sinh viên làm clip thực tế theo chủ đề sẽ là các hình thức kiểm tra đánh giá hết sức phong phú qua đó đánh giá, phân loại được người học.

Mỗi một học kỳ, trường lấy ý kiến hài lòng của sinh viên đối với chất lượng giảng dạy của giảng viên trước và sau khi thi học kỳ, trong đó có giảng viên các môn Lý luận chính trị. Ngoài ra, với hệ thống hỗ trợ giảng dạy hiện nay thông qua hệ thống

ThS Phạm Thị Hà Thương - Quyền Trưởng khoa Khoa Khoa học Xã hội và Nhân văn, Trường Đại học Tôn Đức Thắng trình bày một số kết quả việc thực hiện học tập các môn Lý luận chính trị. Ảnh: TDTU

Cô trò Trường Mầm non Tây Hồ (Hà Nội) trong Ngày hội sáng tạo của trẻ. Ảnh: TG

Lương nhà giáo được xếp cao nhất:

Có khả thi?

■ HẢI MINH

Lương nhà giáo cao nhất so với hệ thống thang bậc lương hành chính sự nghiệp đã được đề cập từ hơn 10 năm nay và nêu rõ tại Nghị quyết 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo. Hiện, dự thảo Luật Nhà giáo tiếp tục đề xuất vấn đề này và nhận được phản hồi tích cực, cùng những phân tích về tính khả thi.

Khấp khởi niềm tin

Theo Nghị quyết số 27-NQ/TW về cải cách chính sách tiền lương, từ ngày 1/7/2024, lương giáo viên sẽ thay đổi tích cực. Thông tin này cùng đề xuất của dự thảo Luật Nhà giáo khiến cô Nguyễn Thị Trang - giáo viên trường tiểu học ở huyện Sóc Sơn (Hà Nội) khấp khởi niềm tin, bởi tăng lương là mong mỏi của cô lâu nay.

Theo cô Trang, nếu tiền lương nhà giáo được xếp cao nhất so với hệ thống thang bậc lương hành chính sự nghiệp sẽ hóa giải nhiều tâm tư của đội ngũ trên cả nước. Hiện, mức lương của nhà giáo chưa đảm bảo mức sống; trong khi lao động của nhà giáo có tính đặc thù, khác biệt so với ngành nghề khác. "Công việc của chúng tôi là dạy học gắn liền với 'dạy người'. Tôi cũng như nhiều giáo viên trên cả nước luôn mong muốn đề xuất tiền lương trong dự thảo Luật Nhà giáo sẽ thành hiện thực", cô Trang bày tỏ.

Quy định về lương được áp dụng chung với tất cả viên chức các ngành, lĩnh vực. Điều này dẫn đến những bất cập trong việc không thể hiện được mức độ phức tạp từng ngành nghề khác nhau; trong đó có lao động mang tính đặc thù nhà giáo. Qua tiếp xúc cử tri, bà Dương Minh Ánh (Đoàn Đại biểu Quốc hội TP Hà Nội) nhận thấy, cải thiện tiền lương, tạo động lực cho

nhà giáo cống hiến là mong mỏi của cử tri ngành Giáo dục. Do vậy, Chính phủ và các bộ, ngành liên quan, cần có thông tin rõ ràng về bảng lương kể từ 1/7. Qua đó để nhà giáo thấy được việc cải cách chính sách tiền lương là đúng đắn.

Lương mới sẽ cao hơn

Dự thảo Luật Nhà giáo đề xuất, tiền lương của nhà giáo được ưu tiên xếp cao nhất so với hệ thống thang bậc lương hành chính sự nghiệp, ông Vũ Minh Đức - Cục trưởng Cục Nhà giáo và Cán bộ quản lý giáo dục (Bộ GD&ĐT) nhắc lại. Theo dự thảo luật, tiền lương và các chính sách theo lương của nhà giáo công tác tại cơ sở giáo dục tự chủ không ít hơn tiền lương và các chính sách theo lương của nhà giáo có cùng trình độ đào tạo, thâm niên, chức danh trong cơ sở giáo dục chưa tự chủ; đồng thời không thấp hơn mức lương tối thiểu vùng theo quy định của Chính phủ. Nhà

giáo công tác ở các ngành, lĩnh vực có điều kiện đặc thù thì được hưởng chế độ đặc thù.

Cục trưởng Cục Nhà giáo và Cán bộ quản lý giáo dục trao đổi thêm, theo Nghị quyết số 27-NQ/TW, tiền lương cơ bản chiếm 70% và phụ cấp ưu đãi chiếm 30%. Tính thần là, ngành Giáo dục được hưởng phụ cấp ưu đãi theo nghề. Mức phụ cấp ưu đãi của nhà giáo cao nhất trong các ngành nghề được hưởng phụ cấp. Nguyên tắc trong thực hiện Nghị quyết số 27-NQ/TW là: Tiền lương mới không thấp hơn tiền lương cũ. Trường hợp sắp xếp tiền lương mới thấp hơn tiền lương giáo viên đang hưởng thì được quyền bảo lưu tiền lương cũ. Vì vậy, thầy, cô giáo yên tâm vì tiền lương mới từ 1/7 sẽ cao hơn tiền lương cũ.

Tại Kỳ họp thứ 7, Quốc hội khóa XV, Phó Thủ tướng Lê Minh Khái đã trình bày báo cáo của Chính phủ về đánh giá bổ sung kết quả thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội và ngân sách Nhà nước năm 2023, tình hình thực hiện những tháng đầu năm 2024. Tính đến hết năm 2023, đã dành được khoảng 680 nghìn tỷ đồng để thực hiện chính sách tiền lương mới.

Cải cách tiền lương khả thi hay không phụ thuộc phần lớn vào nguồn lực tài chính. Theo Bộ trưởng Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội Đào Ngọc Dung, khó nhất là không có tiền.

Tuy nhiên, đợt này đã có tiền (680 nghìn tỷ đồng) và báo cáo Quốc hội. Cải cách tiền lương lần này có nhiều vấn đề mới. Cốt lõi là trả lương theo vị trí việc làm. Muốn vậy, phải xác định được vị trí việc làm. Vị trí việc làm có 3 đặc điểm: Tính ổn định, lâu dài và thường xuyên. Kết cấu mỗi vị trí việc làm gồm một bản mô tả công việc và khung năng lực.

Đề cập đến mức tham chiếu, Bộ trưởng Đào Ngọc Dung cho rằng, đây là khái niệm mới, thay thế cho mức lương cơ sở. Mức tham chiếu được tính trên cơ sở tăng trưởng kinh tế CPI, thực tiễn, thu chi. Nếu thời gian tới, lương cơ sở 1,8 triệu đồng chưa được bãi bỏ thì mức tham chiếu tiếp tục là con số này. Sau thời điểm thực hiện Nghị quyết 27, mặt bằng lương chung nâng lên mấy chục phần trăm, thì đó là mức tham chiếu.

Về mức tham chiếu, khi thực hiện cải cách tiền lương sẽ bãi bỏ mức lương cơ sở (hiện sử dụng làm căn cứ đóng BHXH, tính hưởng lương hưu, trợ cấp xã hội và nhiều chính sách khác), ông Lâm Văn Đoàn - Phó Chủ nhiệm Ủy ban Xã hội của Quốc hội giải thích tại buổi họp báo thông tin về dự kiến chương trình Kỳ họp thứ 7, Quốc hội khóa XV. Các cơ quan Chính phủ đang tính toán mức tham chiếu phù hợp, làm sao không thấp hơn khi áp dụng mức lương cơ sở. Các cơ quan của Quốc hội cũng tiến hành xem xét, đánh giá toàn diện vấn đề này.

Theo ông Lâm Văn Đoàn, mức tham chiếu cùng với hệ số nhân cụ thể như thế nào tại thời điểm cải cách tiền lương cũng như áp dụng cho các năm tiếp theo đòi hỏi phải tính toán chặt chẽ, làm sao để người lao động đang làm việc được hưởng quyền lợi tối ưu.

“Phương hướng, nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm thời gian tới được Chính phủ đưa ra là, tăng cường kỷ luật, kỷ cương tài chính - ngân sách; triệt để tiết kiệm chi, nhất là chi thường xuyên để dành nguồn lực thực hiện cải cách tiền lương, cùng nhiều dự án trọng điểm và quan trọng của quốc gia.”

Học lịch sử từ những chuyến đi

■ CẨM ANH

Tham quan bảo tàng, di tích văn hóa, lịch sử... là những hình thức giảng dạy lịch sử đạt hiệu quả cao. Khác với tài liệu, kiến thức sách vở khô khan, hiện vật ở những nơi này có sức hấp dẫn, thuyết phục và gây ấn tượng với người học.

Vừa học vừa trải nghiệm

Có niềm đam mê với môn Lịch sử, Trần Thanh Thư - sinh viên năm nhất Khoa Ngữ văn, Trường Đại học Sư phạm TP HCM thường cùng nhóm bạn làm nhiều đề tài và quay phim tại bảo tàng, khu di tích. "Qua trải nghiệm trực tiếp, em có thể nhìn rõ tư liệu lịch sử, phát huy vai trò chủ động tìm hiểu kiến thức, phối hợp nhóm, lựa chọn không gian hoạt động... Nhờ vậy, em dễ ghi nhớ, khắc sâu nội dung bài học", Thư nói.

Để hoàn thành bài kiểm tra cuối kỳ môn "Nghiên cứu khoa học văn hóa", Nguyễn Ngọc Trâm - sinh viên ngành Tổ chức, dân dựng chương trình văn hóa nghệ thuật, Trường ĐH Văn hóa TP HCM và các bạn đã chia nhóm để nghiên cứu chủ đề khác nhau về văn hóa tại TP HCM. Nhóm của Trâm chọn chủ đề "Bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa bến Nhà Rồng" bằng cách tìm tư liệu, khảo sát số lượng người tham quan, tổng hợp thông tin làm báo cáo trong 1 tháng.

TS Lê Đức Sơn - Trưởng khoa Giáo dục Quốc phòng, Trường Đại học Sư phạm TP HCM cho biết, Khoa Giáo dục Quốc phòng của Trường ĐH Sư phạm TP HCM đã tổ chức tham quan bảo tàng tại TP HCM, khu Di tích địa đạo Củ Chi. Những bài học đó có giá trị ý nghĩa lịch sử lớn, đôi khi hiệu quả hơn ngồi trên giảng đường. "Tổ chức cho học sinh, sinh viên đi tham quan cần sự chu đáo, bài học phù hợp lứa tuổi, kết hợp lồng ghép nội dung học tập với hoạt động vui chơi", TS Sơn chia sẻ.

Trước đó, dịp kỷ niệm 49 năm Ngày giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước, 46 sinh viên Trường ĐH Công nghệ Miền Đông tham gia chương trình trải nghiệm tham quan Dinh Độc Lập nằm trong môn "Văn hóa Việt Nam". Vũ Quỳnh Trang - sinh viên Trường ĐH Công nghệ Miền Đông chia sẻ, Dinh Độc Lập nằm trong

Sinh viên Trường ĐH Công nghệ Miền Đông tham gia chương trình trải nghiệm tham quan Dinh Độc Lập.

danh sách trải nghiệm nét văn hóa lịch sử của TP HCM. "Di tích lịch sử và các bảo tàng là minh chứng sinh động, gắn liền quá trình hình thành và phát triển của lịch sử dân tộc. Em nghĩ, việc sử dụng di tích trong dạy học lịch sử rất cần thiết, nên tiến hành thường xuyên", Trang nói.

Thời gian qua, bằng nhiều hình

Học sinh Trường Tiểu học Bùi Dự (TP Pleiku, Gia Lai) nghe thuyết minh về hành trình tìm đường cứu nước của Bác Hồ tại bảo tàng, tháng 3/2024.

Ảnh: Lê Nam

thức khác nhau, các trường đại học tại TP HCM đã tổ chức cho sinh viên đi tham quan thực tế tại địa danh, di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn. Tháng 3, Trường CĐ Giao thông vận tải Trung ương III tổ chức chương trình "Về nguồn - Tham quan khu di tích lịch sử địa đạo Củ Chi" cho sinh viên. Đầu tháng 4, Trường Trung cấp Bách Khoa Sài Gòn với gần 300 cán bộ nhân viên và học sinh cũng đến khu di tích Rạch Gầm - Xoài Mút. Gần đây nhất, trong khuôn khổ học phần "Di sản văn hóa", Trường Đại học Văn hóa TP HCM tổ chức cho sinh viên tham quan Bảo tàng Lịch sử TP HCM và Bảo tàng Chứng tích chiến tranh. Chuyến đi hướng dẫn đào tạo theo định hướng ứng dụng, kết hợp giữa lý thuyết và thực tiễn theo chủ trương chung của trường.

Cảm nhận rõ hơn giá trị lịch sử, văn hóa

Cuối tháng 3/2024, Trường Tiểu học Bùi Dự (TP Pleiku, Gia Lai) tổ chức lễ kết nạp Đội viên mới, kết hợp tham quan Bảo tàng tỉnh Gia Lai cho hơn 40 học sinh giỏi, xuất sắc. Buổi lễ

diễn ra trong không khí trang trọng, đánh dấu sự trưởng thành về mọi mặt của học sinh.

Tại khu vực Bảo tàng Hồ Chí Minh trong khuôn viên Bảo tàng tỉnh, các đội viên được nữ thuyết minh viên kể về câu chuyện cuộc đời hoạt động cách mạng của Bác Hồ, kể từ khi Người quyết tâm ra đi tìm đường cứu nước ngày 5/6/1911 tại bến cảng Nhà Rồng. Cùng đó, thuyết minh viên tổ chức trò chơi kiến thức để vui có thưởng với câu hỏi về cuộc đời, sự nghiệp Bác Hồ. Học sinh hào hứng trả lời câu hỏi của cô. Với câu trả lời chính xác, cô tặng quà; câu trả lời chưa đúng, cô nêu đáp án rồi giải thích.

Tiếp đó, học sinh được thuyết minh viên và thầy cô trong trường hướng dẫn tham quan hiện vật, tài liệu, tranh, ảnh về cuộc đời, sự nghiệp của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Tất cả đều hào hứng lắng nghe câu chuyện liên quan đến từng hiện vật, tranh ảnh. "Em từng nghe cô giáo kể nhiều mẫu chuyện về Bác Hồ và có tham gia cuộc thi kể chuyện về Bác. Hôm nay được đến bảo tàng, tận mắt chứng kiến, em với cùng xúc động và tự hào", Nguyễn Hải Đăng - học sinh lớp 3 chia sẻ.

Cũng trong chuyến đi thực tế này, học sinh Trường Tiểu học Bùi Dự còn tham quan khu vực trưng bày khảo cứu địa phương với những hiện vật về thiên nhiên, văn hóa, đời sống Tây Nguyên. Tận mắt chứng kiến các cổ vật gắn với câu chuyện người thật, việc thật, học sinh đầy hứng thú. Khi tham gia hoạt động trải nghiệm ở bảo tàng, các em vừa vui chơi, sáng tạo, vừa có nhận thức từ thực tế, cảm nhận rõ hơn những giá trị lịch sử, văn hóa.

Thầy Nguyễn Viết Đăng Du - giáo viên môn Lịch sử, Trường THPT Lê Quý Đôn (TP HCM) cho biết, học lịch sử bằng hình thức trải nghiệm thực tế được xem là giải pháp tích cực để học sinh hiểu hơn về lịch sử quê hương, dân tộc, từ đó yêu thích và học tốt môn học. "Để có buổi học thực tế hiệu quả, mỗi giáo viên phải thay đổi cách truyền đạt và xây dựng giáo án. Cùng đó, trong mỗi chuyến đi giáo viên phải quan tâm đến công tác quản lý, bổ sung nhiều kiến thức tại nơi học tập thực tế", thầy Du nói.

Hiện thực hóa giấc mơ của trẻ vùng khó

■ NGÔ CHUYỀN

Nhiều năm qua, nhờ sự quan tâm, đầu tư cơ sở vật chất, chất lượng giáo dục vùng dân tộc thiểu số, miền núi... đã được nâng lên rõ rệt. Điều này cũng góp phần thu hút học sinh đến trường, tạo điều kiện để giáo viên yên tâm giảng dạy.

Chìa khóa phát triển bền vững

Sự quan tâm của Đảng và Nhà nước đối với giáo dục vùng dân tộc thiểu số và miền núi được thể hiện qua nhiều chủ trương, chính sách. Thụ hưởng những chính sách đó, 6 năm nay ở các điểm lẻ của Trường Tiểu học Khon Hín (Tuần Giáo, Điện Biên), thầy và trò không còn cảnh dạy học trong nhà tạm, lo chạy mưa hay trốn nắng. Cùng đó, cơ sở vật chất trường, lớp khang trang đã thu hút học sinh đến trường tích cực hơn, chất lượng đại trà hằng năm nâng lên đáng kể. Nếu năm học 2022 - 2023, số học sinh đạt chuẩn đạt 90% thì năm học 2023 - 2024 tăng lên 98%.

Thầy Vũ Đình Tuấn - Hiệu trưởng Trường Tiểu học Khon Hín chia sẻ: "Trước đây vào những buổi chiều, học sinh hay trốn học. Gần đây tình trạng này không còn bởi nhà trường được đầu tư phòng chức năng, khu vui chơi đầy đủ đã kích thích trẻ đến trường học tập, tham gia các hoạt động ngoại khóa, vui chơi rèn luyện kỹ năng sống".

Trước đó, đường đến trường chính và các điểm lẻ khá khó khăn, giáo viên ngại về công tác, học sinh đến đến trường về cùng vất vả. Tuy nhiên, cách đây 4 năm, Nhà nước đầu tư kinh phí để bê tông hóa đường vào thôn bản trong xã đã tạo thuận lợi cho thầy cô, học sinh đến trường. Đặc biệt, những điểm lẻ cách trường chính hơn 20km khi có đường bê tông, giáo viên không còn ngần ngại khi được phân công nhiệm vụ đến giảng dạy.

Công tác tại Trường Tiểu học số 1 xã Sín Chéng (Sì Ma Cai, Lào Cai) từ năm 2012, cô Hoàng Thị Thủy chứng kiến sự đổi thay từng ngày của ngôi trường vùng khó này. "Năm 2012 tôi về công tác tại trường, đây phòng công vụ chỉ là nhà gỗ tạm, mái lợp fibro xi măng nhưng hiện tại được xây dựng kiên cố, mái tôn, tạo sự yên tâm cho giáo viên cắm bản. Nhờ sự quan tâm của Bộ GD&ĐT, địa phương, đời sống giáo viên vùng cao cũng cải thiện đáng kể", Thủy nói.

Thầy và trò Trường THPT DTNT tỉnh Lạng Sơn được học tập và sinh hoạt trong môi trường khang trang, cơ sở vật chất hiện đại. Ảnh: NTCC

Nhiều năm qua, để học sinh dân tộc thiểu số có điều kiện học tập, sinh hoạt tốt hơn, UBND tỉnh và ngành Giáo dục Lạng Sơn đặc biệt quan tâm đến cơ sở vật chất, đầu tư trang thiết bị phục vụ giảng dạy.

Chia sẻ thông tin, cô Vương Xuân Thuận - Hiệu trưởng Trường THPT DTNT tỉnh Lạng Sơn đồng thời cho hay: "Trường được đầu tư phòng học, phòng bộ môn, chức năng và khu ký túc xá khang trang, thuận tiện để học sinh, giáo viên giảng dạy, học tập. Cơ sở vật chất tốt là cơ hội để thu hút học sinh dân tộc thiểu số giỏi dự thi vào trường, từ đó nâng cao chất lượng giáo dục nói chung, giáo dục vùng dân tộc nói riêng".

Tháng 6/2022, Trường THPT DTNT tỉnh Lạng Sơn khởi công xây dựng khu ký túc xá 4 tầng; 36 phòng ở, một phòng sinh hoạt chung. Đặc biệt, khu tích hợp với phòng trực ban giám hiệu, quán sinh và phòng ăn tập thể phục vụ hơn 600 học sinh. "Với đây nhà ký túc xá mới, chúng tôi quy hoạch sân phơi quần áo, hệ thống nhà vệ sinh, giàn năng lượng Mặt trời, bình nóng lạnh để có nước ấm đầy đủ vào mùa Đông, giúp học sinh có điều

kiện sinh hoạt tốt hơn. Mùa mưa bão đến, thầy và trò đã hết nỗi lo khi sống trong khu ký túc xá cũ xuống cấp", cô Thuận kể.

Mặt khác, để nâng cao chất lượng giáo dục, nhà trường tăng cường đổi mới phương pháp dạy học, tích cực ứng dụng công nghệ thông tin vào giảng dạy. Nhờ vậy, mỗi năm học Trường THPT DTNT tỉnh Lạng Sơn có hơn 100 học sinh đoạt giải tại kỳ thi học sinh giỏi tỉnh các môn văn hoá. Năm học 2023 - 2024, nhà trường có một học sinh đoạt giải Ba kỳ thi học sinh giỏi quốc gia; 10 học sinh đủ điều kiện miễn thi tốt nghiệp môn Ngoại ngữ do có chứng chỉ HSK3 (tiếng Trung) trong đó 1 học sinh đạt HSK6.

Thay đổi tích cực

Theo ông Nguyễn Văn Vinh - Trưởng phòng GD&ĐT huyện Mường Khương (Lào Cai), những năm qua sự nghiệp GD-ĐT vùng đồng bào dân tộc thiểu số, miền núi nhận được sự quan tâm đặc biệt của Đảng, Nhà nước. Các chủ trương, chính sách, chương trình, đề án, dự án về phát triển giáo dục vùng khó được đẩy mạnh triển khai...

Điều đó dần đáp ứng yêu cầu phát triển GD-ĐT, được nhân dân đồng lòng ủng hộ, chất lượng giáo dục vùng đồng bào dân tộc, miền núi nâng lên, tạo công bằng xã hội trong giáo dục.

Là một trong những địa phương được thụ hưởng những chính sách trên, quy mô giáo dục huyện Mường Khương ngày càng phát triển. Toàn huyện có 55 đơn vị trường học trực thuộc từ cấp mầm non đến THCS (20 trường mầm non, 16 trường tiểu học, 19 trường THCS và Tiểu học & THCS) với trên 19 nghìn học sinh. Trong đó có 19 trường phổ thông DTBT, 5 trường có học sinh bán trú với hơn 4 nghìn em ở bán trú tại trường. 100% phòng học được xây dựng kiên cố và bán kiên cố (không còn phòng học tạm). Các trường đều đủ phòng học, chức năng, trang thiết bị dạy học tối thiểu, khu vui chơi... đã cơ bản đáp ứng nhu cầu tổ chức hoạt động giáo dục.

Đáng nói, nhờ được đầu tư cơ sở vật chất nên công tác huy động và duy trì số lượng học sinh tiếp tục chuyển biến tốt. Tỷ lệ huy động trẻ em trong độ tuổi đến trường mẫu giáo đạt trên 99,8%, nhà trẻ đạt 32,5%; tiểu học đạt 100%, THCS đạt trên 99%; tỷ lệ học sinh tốt nghiệp THCS học lên THPT và học các lớp nghề đạt trên 80%. Công tác phổ cập giáo dục, xóa mù chữ được duy trì, nâng cao chất lượng đạt chuẩn.

Đánh giá cao chất lượng giáo dục miền núi, vùng dân tộc thiểu số, đại biểu Quốc hội Nguyễn Thị Hà - Đoàn Đại biểu Quốc hội tỉnh Bắc Ninh cho rằng: "Việc Bộ GD&ĐT, các địa phương quan tâm, tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị giáo dục cho các trường học, đặc biệt là trường miền núi, vùng dân tộc thiểu số là một trong những giải pháp hiệu quả nhằm khắc phục khó khăn, phát triển giáo dục vùng khó. Từ đó, các địa phương từng bước dịch chuyển tích cực về dạy và học; tạo bình đẳng trong giáo dục, góp phần phát triển kinh tế xã hội, ổn định an ninh chính trị.

Không chỉ vậy, cả nước có hệ thống trường DTNT được đầu tư cơ sở vật chất tốt đã làm "thay da đổi thịt" chất lượng học tập, giảng dạy của thầy và trò. Nhiều năm gần đây các trường DTNT có học sinh đoạt giải và được vinh danh tại kỳ thi học sinh giỏi quốc gia, quốc tế. Từ đó, có thể tự hào và tin tưởng đây là nhân tố, nguồn nhân lực chất lượng cao, sau này quay về cống hiến cho quê hương. Các em cũng là tấm gương về phấn đấu vươn lên cho các thế hệ học sinh dân tộc thiểu số noi theo".

Đại biểu Quốc hội Nguyễn Thị Hà nhìn nhận, các dự án, chương trình như: Nông thôn mới; Mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng dân tộc thiểu số và miền núi đã đầu tư xây dựng đường sá, trường học. Nhờ đó, trường học ở miền núi khang trang hơn, việc huy động trẻ đến trường hiệu quả. Đó là những tín hiệu đáng mừng, cơ hội để học sinh vùng khó học tập, thực hiện ước mơ, xoá bỏ hủ tục lạc hậu.

Kiến tạo nguồn lực từ Nghị quyết Đảng

THÀNH TÂM

Ea Kar là địa phương đầu tiên của tỉnh Đắk Lắk ban hành Nghị quyết chuyên đề riêng theo tinh thần Nghị quyết 29 của Đảng về đổi mới căn bản, toàn diện lĩnh vực GD-ĐT. Nhờ đó tạo sự đồng thuận của xã hội, thúc đẩy phát triển sự nghiệp Giáo dục trong tình hình mới.

Bắt nguồn từ thực tiễn

Ông Y Nhuận Byă - Bí thư Huyện ủy Ea Kar chia sẻ, sau 3 năm triển khai, Nghị quyết 02 của Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Ea Kar, khóa IX ban hành năm 2020 về huy động các nguồn lực xã hội đầu tư phát triển GD-ĐT đã đạt những kết quả tích cực.

"Xuất phát từ nhu cầu thực tiễn, Nghị quyết 02 được ban hành nhằm cụ thể hóa chủ trương của Đảng về đổi mới căn bản, toàn diện GD-ĐT. Tạo sự thống nhất từ nhận thức, tư duy đến hành động, từ đó huy động mọi nguồn lực xã hội trong và ngoài huyện đầu tư cho sự nghiệp Giáo dục tại địa phương", ông Y Nhuận nhấn mạnh.

Nghị quyết ban hành từ năm 2020, đúng thời điểm cao trào của đại dịch Covid-19, vì vậy, phải đến năm 2022 mới chính thức đi vào thực tiễn. Tuy nhiên, theo ông Trần Đức Lương - Phó Chủ tịch UBND huyện Ea Kar, trong điều kiện ngân sách của tỉnh đầu tư cho giáo dục còn hạn hẹp, Nghị quyết 02 ra đời đã gỡ nút thắt "xã hội hóa", trở thành "kim chỉ nam" cho ngành GD-ĐT xây dựng kế hoạch phát triển giai đoạn 2020 - 2025 và những năm tiếp theo.

Chung quan điểm, ông Phùng Văn Chang - Phó Trưởng phòng GD&ĐT huyện nêu: "Dù được quan tâm, nhưng mỗi năm toàn huyện chỉ được tỉnh cấp 7 tỷ đồng để đầu tư xây dựng trường chuẩn quốc gia. Trong khi đó, nếu tính toán sơ bộ phải cần hơn 40 tỷ đồng mới có thể duy tu, bảo dưỡng, sửa chữa, thay thế cơ sở vật chất, thiết bị dạy học... Nghị quyết ra đời đáp ứng được nhu cầu của các trường học trên địa bàn".

Ghi nhận thực tế cho thấy, sau 3 năm triển khai, Nghị quyết đã từng bước làm thay đổi bộ mặt GD-ĐT Ea Kar. Cô Đỗ Thị Ngọc Tú - Phó Hiệu trưởng Trường THCS Nguyễn Văn

Tiết học của cô và trò Trường THCS Nguyễn Văn Trỗi, huyện Ea Kar.

Ảnh: Thành Tâm

Trỗi (xã Ea Đa) khẳng định: "Nghị quyết 02 đã làm thay đổi, trước hết là nhận thức. Hầu hết cán bộ, đảng viên, giáo viên, nhân viên đã thống nhất, đoàn kết trong mọi hoạt động giáo dục. Về tư tưởng và hành động, hiểu được vai trò quan trọng của việc xã hội hóa giáo dục, giúp huy động nguồn lực cho phát triển, chia sẻ gánh nặng ngân sách cho địa phương, tỉnh. Điều nữa, tạo được sự quan tâm, ủng hộ của xã hội đối với quá trình đổi mới giáo dục".

Cô Tú chứng minh, trước khi Nghị quyết ra đời, Trường THCS Nguyễn Văn Trỗi chỉ nằm ở top 10 của huyện. Khi thực hiện Nghị quyết, trường đã lọt vào top đầu về chất lượng giáo dục.

"Dưới ánh sáng của Nghị quyết, toàn thể cán bộ, giáo viên, nhân viên đã đồng tâm, hợp lực, quyết tâm vượt mọi khó khăn, thử thách để triển khai đồng bộ giải pháp. Từ đó, chất lượng dạy học, giáo dục được nâng lên rõ nét, 3 năm gần nhất, nhà trường luôn đứng ở vị trí dẫn đầu thi đua của huyện. Mỗi năm, học sinh đóng góp hàng chục giải/huy chương trong các kỳ/cuộc thi cấp tỉnh, quốc gia về địa phương. Đó là minh chứng rõ nét nhất cho sức lan tỏa của Nghị quyết", cô Tú nói.

Ý Đảng - lòng dân

Theo ông Phùng Văn Chang, Nghị quyết phát huy sức mạnh từ truyền thống hiếu học của dân tộc

Theo Báo cáo sơ kết 3 năm thực hiện Nghị quyết 02, đến nay huyện Ea Kar đã thực hiện cơ bản đạt 4/6 chỉ tiêu gồm: 100% trường học có tường rào, sân chơi, bãi tập, cây xanh, bóng mát; 79,5% các trường có phòng học kiên cố; 100% trường học có trang, thiết bị dạy học cơ bản phục vụ Chương trình giáo dục phổ thông 2018; xây dựng 11 bể bơi, 5 vườn phục vụ các hoạt động giáo dục trải nghiệm; xây dựng thêm 5 trường đạt chuẩn quốc gia.

Việt Nam vừa thể hiện tính ưu việt trong đường lối của Đảng, nghĩa là không cào bằng, ai có điều kiện thì đóng góp nhiều hơn, ai có ít thì đóng góp ít, khó khăn thì động viên tinh thần.

"Điều đặc biệt, mọi nguồn huy động vào ngân sách xã, thị trấn. Nguồn chi đầu tư cho các trường học được cân đối theo thứ tự ưu tiên. Tất cả có sự giám sát chặt chẽ của nhân dân và các đoàn thể chính trị xã hội, xã hội nghề nghiệp", ông Chang nói.

Chung tay chăm lo cho sự nghiệp giáo dục, anh Trần Huy Nam, xã Ea Đa (huyện Ea Kar) tâm sự: "Trước đây, mỗi khi nhà trường huy động xã hội hóa là chúng tôi hoài nghi về tính minh bạch các khoản. Nhưng sau khi được trường, địa phương tuyên truyền, hơn nữa đóng góp tại thôn nên tôi yên tâm và tự nguyện hưởng ứng".

Khó khăn trong huy động nguồn lực xã hội hóa là điểm yếu tồn tại lâu

nay ở Trường Tiểu học Nguyễn Thị Minh Khai (thị trấn Ea Kar). Điều này khiến đội ngũ luôn trong tâm trạng lo lắng vì áp lực từ dư luận xã hội. Thu cái gì, khoản nào cũng bị soi và cho rằng nhà trường "tự dè" để tư túi. Tuy nhiên, sau khi có Nghị quyết 02, rào cản được tháo gỡ. Chia sẻ của thầy Hiệu trưởng Nguyễn Thái Sùng: Để tăng cường cơ sở vật chất đáp ứng dạy học cho năm học tới, nhà trường dự kiến huy động gần 120 triệu đồng. Đến nay, theo thống kê từ thôn, buôn, tổ dân phố, đã huy động được hơn 80%. Đối với nguồn tự nguyện tại trường cũng được gần 30 triệu đồng.

Nghị quyết 02 là bệ phóng để nhà trường và ngành GD-ĐT huyện phát triển lên tầm cao mới. Giờ đây, thầy cô tập trung trau dồi chuyên môn, nghiệp vụ, đạo đức nghề nghiệp, trau dồi ngoại ngữ giỏi, còn những vấn đề khác đã có Đảng dẫn đường, xã hội đồng hành.

Trường Sa với đất liền gần nhau hơn

Ngoài giờ làm việc, một cán bộ xã Song Tử Tây (huyện Trường Sa, tỉnh Khánh Hòa) đã tình nguyện dạy Tin học cho trẻ nhỏ ngoài đảo. Tất cả chỉ với mong muốn làm sao khoảng cách giữa Trường Sa và đất liền thêm ngắn lại...

Đưa Tin học ra pháo đài trên biển

Nguyễn Thiên An (sinh năm 1991) là công chức Văn hóa – Xã hội kiêm Chủ tịch UBMTTQ xã Song Tử Tây. Gần 1 năm qua, cứ sau giờ làm việc buổi chiều các ngày thứ 4 và thứ 6 hàng tuần, phòng làm việc của anh lại vui nhộn tiếng cười nói của đám trẻ nhỏ. Chúng đến để chờ khi “thầy” An rảnh để dạy về máy vi tính. Lúc này, phòng làm việc được chuyển sang thành lớp học Tin học.

Anh Nguyễn Thiên An chia sẻ, mình may mắn lắm mới được cấp ủy, chính quyền địa phương duyệt lá đơn tình nguyện ra đảo công tác. Anh còn cảm thấy mình may mắn hơn khi mỗi ngày thấy đám trẻ ở đây một khốn lớn.

Nguyễn Thiên An từng theo học tại Đại học Quốc tế Bắc Hà; ngành Hệ thống Thông tin. Giữa tháng 6/2023, anh ra xã đảo Song Tử Tây công tác sau rất nhiều lần viết đơn tình nguyện. Sẵn kiến thức được đào tạo, trong khi điều kiện học tập của trẻ nhỏ nơi đảo xa còn hạn chế, Thiên An xin ý kiến của Chỉ huy đảo, Chính quyền địa phương và các hộ dân trên đảo, lớp Tin học của “thầy” Thiên An ra đời.

“Theo Chương trình GDPT 2018, môn Tin học được đưa vào chương trình chính ở bậc Tiểu học. Trong khi chúng ta đang sống trong kỷ nguyên số nên các con cần hơn về kiến thức trong lĩnh vực này. Bởi thế, tôi đã lên kế hoạch, cố gắng tận dụng tối đa thời gian rảnh rỗi để bố trí dạy cho các cháu 2 buổi/tuần. Mục tiêu là để các cháu ngoài đảo cũng có kiến thức đồng đều như các bạn trong đất liền”, Nguyễn Thiên An chia sẻ.

Theo anh An, cũng bởi số lượng máy tính còn hạn chế nên trước mắt chỉ có thể triển khai dạy được cho học sinh 2 khối lớp 4 và 5. “Sau gần 1 năm dạy học, các cháu đã nắm rõ được những nguyên lý cơ bản về cấu trúc máy tính, soạn thảo văn bản thành thạo, làm quen với bảng tính... Điều này khiến tôi cảm thấy rất vui”, anh Thiên An phấn khởi nói.

“Thầy” Nguyễn Thiên An hướng dẫn Nguyễn Phạm Yến Trinh học bài.

Nguyễn Thiên An cho biết: Vinh dự khi được Đảng và Nhà nước phân công công tác tại nơi tuyến đầu của Tổ quốc, bản thân tôi luôn ý thức được trách nhiệm nặng nề mà Tổ quốc giao phó. Tuy thời gian đầu ra nhận công tác có hơi bỡ ngỡ, điều kiện sinh hoạt còn hạn chế, nhưng bản thân đã luôn tự nhủ phải cố gắng kiên trì khắc phục khó khăn, tự phát huy nội lực để biến khó khăn, thách thức thành hành động.

“Con rất vui khi được thầy An tận tình chỉ dạy. Ban đầu thì con bỡ ngỡ, không biết ghép từ khi soạn thảo văn bản trên máy tính. Nhưng rồi thầy đã dạy đỡ mỗi buổi. Giờ con đã có thể tự viết thư trên máy tính để gửi về cho mọi người ở trong đất liền”, Nguyễn Phạm Yến Trinh học sinh lớp 4 kể.

Biến thách thức thành hành động

Anh Nguyễn Thiên An cho rằng, dù ở biên cương hay hải đảo xa xôi thì mỗi cán bộ, chiến sỹ, nhân dân đều tự chủ động, tích cực công việc của cá nhân mình và làm được nhiều hơn những việc tốt đẹp cho xã hội.

“Tôi mong muốn mọi người, mọi nhà đều được tiếp cận kỹ nguyên số, thời đại ứng dụng công nghệ thông tin. Cá nhân tôi kính mong Đảng, Nhà nước và các cấp quan tâm hơn nữa, tạo điều kiện để phủ sóng 4G ra tới Trường Sa. Như vậy thì sẽ có

điều kiện thuận lợi để cán bộ làm việc; học sinh được học tập tốt hơn; tạo kết nối để cho Trường Sa với đất liền không còn xa nữa”, anh Thiên An nói.

Trước khi được điều động ra xã đảo Song Tử Tây công tác, anh Nguyễn Thiên An có 8 năm công tác tại đất liền. Hành trang lớn nhất mà anh mang ra đảo là niềm vinh dự và tự hào khi được tổ chức tin tưởng, lựa chọn để bố trí công tác tại “pháo đài” vùng chắc nơi thêm lực địa của Tổ quốc.

“Tôi luôn mong muốn được ra công tác và làm việc tại Trường Sa, nhất là khi được nghe quán triệt Nghị quyết 09 của Bộ Chính trị về xây dựng và phát triển Trường Sa thành trung tâm kinh tế - xã hội trên biển của cả nước. Mảnh đất thiêng liêng này còn là pháo đài vững chắc trên thềm lục địa của Tổ quốc nên tôi càng vinh dự hơn khi được làm việc tại đây”, anh Thiên An nói.

Với niềm vinh dự đó, anh Thiên An

luôn thầm hứa sẽ phải cố gắng hơn nữa để luôn hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao.

Với vai trò là một công chức và Chủ tịch UBMTTQ xã, anh Thiên An luôn xác định sẽ phải chú trọng làm tốt việc nâng cao đời sống văn hóa và tinh thần cho nhân dân cùng chiến sỹ trên đảo. Qua đó tạo nên tình đoàn kết quân - dân như “cá với nước”.

Bóng chiều đã ngã qua rặng cây phong ba trước cửa chùa Song Tử Tây uy nghiêm, trầm mặc. Tiếng lách cách phát ra từ những bàn phím máy tính của trẻ nhỏ học bài xen lẫn tiếng sóng biển ồn ào khiến cho xã đảo Song Tử Tây thêm nhiều sức sống mới. Nguyễn Khang Nguyên - học sinh lớp 4 vẫn miệt mài để hoàn thành nốt bức thư, mau chóng gửi về cho ông bà. Khang Nguyên muốn khoe với ông bà, người thân về thành tích học tập và sự tiến bộ mỗi ngày nơi đảo xa.

Chỉ tay về phía cây phong ba trước cửa trụ sở UBND xã Song Tử Tây, “thầy” Thiên An bảo: “Đó là cái cây đẹp nhất ở hòn đảo này. Loài cây này đặc biệt, rất khó lý giải. Thân cây giòn, rất dễ gãy khi chỉ cần một tác động nhỏ từ con người. Nhưng không hiểu sao, qua bao nhiêu trận mưa giông, bão tố cực mạnh nhưng nó vẫn hiên ngang đứng đó. Đám trẻ ở đây cũng vậy! Mỗi đứa sẽ là một cây phong ba nơi địa đầu Tổ quốc này!”.

Bài, ảnh: MINH THỊNH

Những người kiến tạo học tập ở Lý Sơn

■ TRẦN TƯƠI

Đằng sau kết quả vượt trội của học sinh trên đảo Lý Sơn (Quảng Ngãi) là định hướng, nhiệt huyết, trách nhiệm của nhà trường và nhiều thế hệ thầy cô giáo.

Người thầy của điểm 10 Lịch sử

Tại Kỳ thi tốt nghiệp THPT năm 2023, hai gương mặt là Nguyễn Thị Ngọc Ánh - thủ khoa khối C tỉnh Quảng Ngãi và Trần Trung Hội - thí sinh có điểm thi khối Coo cao nhất tại địa bàn Quận khu 5 trúng tuyển vào Học viện Biên phòng đã làm nên bất ngờ cho đất đảo Lý Sơn.

Khi được hỏi về phương pháp đạt điểm cao tại kỳ thi, hai em đều nói rằng nhờ vận dụng tốt phương pháp ôn tập của thầy cô. Thêm sự trùng hợp, người kiến tạo nên kỳ tích này chính là thầy Mai Trạng Anh - Trường THPT Lý Sơn.

Thầy Anh chia sẻ: Hội và Ánh không phải là 2 học sinh đạt điểm 10 đầu tiên của Trường THPT Lý Sơn. Trước đó, Mai Tiến Dũng (một học trò của thầy Anh) cũng xuất sắc đạt số điểm tuyệt đối môn Lịch sử tại Kỳ thi tốt nghiệp THPT năm 2022. "Luyện thi khối C là công việc tôi làm 20 năm nay, nhưng phải sau thời gian bồi dưỡng học sinh giỏi cấp tỉnh cách đây 5, 6 năm mới xuất hiện những gương mặt nổi trội", thầy Anh cho biết.

Theo thầy Anh, hiệu quả việc học nằm ở thái độ, tức là học sinh phải thích học - đây là điều kiện tiên quyết rồi mới đi đến phương pháp của người thầy. Tiếp đó, hướng dẫn học bằng sơ đồ tư duy để các em hệ thống logic hoặc tìm ra cách học nào nhanh thuộc, dễ hiểu, nhớ lâu; cuối cùng là cung cấp kiến thức trọng tâm. Do đó thầy giáo phải nắm bắt được cấu trúc đề thi của Bộ GD&ĐT để có cách ôn thi phù hợp.

"Sự nhiệt tình của người thầy cộng tình thần chịu khó học tập của trò sẽ trở thành chìa khoá để thành công. Ngoài ra, việc học hiểu cần ưu tiên nhất. Từ hiểu bài các em sẽ giải quyết được các vấn đề. Nếu học sinh chỉ học thuộc máy móc thì không cách nào vận dụng được kiến thức vào làm bài", thầy Anh nhấn mạnh.

Để tìm được phương pháp tối ưu cho học sinh, thầy Anh tốn khá nhiều thời gian. Trước đây, thầy cô dạy theo kiểu tự luận, những năm gần đây

Thầy giáo Mai Trạng Anh dành trọn tâm huyết cho thế hệ học sinh trên đảo

chuyển qua phương thức thi trắc nghiệm nên đòi hỏi phải thay đổi để tiếp cận, cập nhật liên tục kiến thức, phương pháp... "Thời gian giải đề được tối ưu tiên nhiều nhất. Chẳng hạn trong mỗi buổi dạy, ngoài kiến thức cơ bản, học sinh phải ôn và làm được bài tập ở những bài học trước. Tiếp đến mở rộng, nâng cao làm bài tập theo chương rồi mới ôn luyện đề...", thầy Anh chia sẻ.

Từ kinh nghiệm tích lũy, thầy Anh đúc kết: Điều quan trọng nhất phải thổi hồn cho môn học, vì cùng với sự phát triển của xã hội, việc hướng học sinh, thậm chí phụ huynh cho con theo khối C rất khó. Do đó đòi hỏi giáo viên phải nhiệt huyết đam mê, từ đó có phương pháp phù hợp để hiểu, dễ nhớ, sau đó mới đến kiến thức trọng tâm (ưu tiên sách giáo khoa làm chuẩn).

Thanh xuân cho nghề, tình yêu cho đảo

Với thành tích cao tại Kỳ thi tốt nghiệp THPT, đặc biệt nhiều năm gần đây, Trường THPT Lý Sơn ghi nhận tỷ lệ đỗ tốt nghiệp đạt 100% đã chứng tỏ những người chèo lái con thuyền đưa thế hệ trẻ đến bến bờ tri thức đúng hướng. Đáng mừng hơn, khi Lý Sơn đã và đang chào đón nhiều người con đất đảo trở về cống hiến cho quê hương như thầy Mai Trạng Anh.

Để đi tìm gốc rễ sự thành công đó, không thể không nhắc đến những người có công đặt viên gạch tri thức đầu tiên. Thuộc thế hệ đầu tiên của Trường THPT Lý Sơn, thầy Nguyễn Điển (59 tuổi) - giáo viên Ngữ Văn, sắp tròn 36 năm gắn bó với hòn đảo yên bình. Thầy giáo

Mai Trạng Anh cũng là học trò của thầy Điển.

Chia sẻ về thành tích của học sinh Lý Sơn những năm gần đây, thầy Điển nói không bất ngờ. Theo thầy, từ lúc bén duyên với hòn đảo đã nhận ra người Lý Sơn rất hiểu học và dự đoán thành quả sẽ đến sớm với mảnh đất này.

"Ngoài hiểu học, phụ huynh nơi đây rất trân trọng giáo viên, nhà trường. Điều đó làm chúng tôi thấy phải có trách nhiệm hơn với nghề nghiệp, học trò", thầy Điển nói và chia sẻ thêm về phương pháp luyện trò giỏi là luôn yêu cầu học sinh phải "đúng trước hay sau". Theo đó, khi tiếp cận một đề bài, học sinh đừng viết liền một đoạn hay bài văn mà cần nghĩ đến việc lập dàn ý đại cương gồm luận điểm, luận cứ. Khi viết theo đề cương trên sẽ có một bài văn hay. Sau đó mới chỉnh sửa cách diễn đạt, dùng từ trên tư duy chuyển đoạn...

Đến với Lý Sơn từ năm 1988, thầy Điển trở thành người có kinh nghiệm nhất trường trong công tác bồi dưỡng học sinh giỏi cấp tỉnh. Theo thầy Điển, việc nhà trường lên kế hoạch cụ thể trong công tác tuyển chọn học sinh tham gia đội tuyển học sinh giỏi nên những năm gần đây đã có kết quả rõ rệt.

Nhiều năm qua, từ đầu năm học, trường xây dựng kế hoạch cho từng mục tiêu. Đối với ôn tập, bồi dưỡng học sinh giỏi, nhà trường chỉ đạo tổ chức chuyên môn và giao giáo viên xây dựng kế hoạch theo hướng tự chủ. Nghĩa là giáo viên bộ môn tự chọn học sinh để bồi dưỡng sau khi có kết quả học sinh giỏi cấp trường; chủ động nghiên cứu tài liệu cũng như thời gian bồi dưỡng. Trường cũng có phần thưởng xứng đáng để khích lệ, ghi nhận nỗ lực của giáo viên, học sinh đạt kết quả cao.
Thầy HUỖNH VĂN LONG (Hiệu trưởng Trường THPT Lý Sơn)

Chương trình tháp sáng đường quê được sinh viên Trường Đại học Kinh tế - Luật, Đại học Quốc gia TP HCM thực hiện tháng 7/2023.

Ảnh: UEL

sẽ diễn ra chủ yếu trong giai đoạn diễn ra Kỳ thi tốt nghiệp THPT với nhiều hoạt động. Cụ thể như hỗ trợ lực lượng chức năng điều phối, phân luồng đảm bảo an toàn giao thông cho thí sinh tại các điểm thi; phối hợp cùng với địa phương, các đơn vị chức năng xử lý các sự cố bất thường về thời tiết, tai nạn, sức khỏe cho thí sinh.

Ngoài ra, sinh viên trường cũng hỗ trợ thí sinh đến từ xa, thí sinh có hoàn cảnh khó khăn về địa điểm ăn, nghỉ, đi lại tại TPHCM; tặng các vật dụng, vật phẩm hỗ trợ thí sinh như vé xe buýt, suất ăn nhẹ, nước uống...; cổ vũ tinh thần và hỗ trợ giải đáp những thắc mắc, câu hỏi của thí sinh về các thông tin liên quan đến kỳ thi và các đợt xét tuyển. Sau kỳ thi THPT, các tình nguyện viên sẽ tiếp tục thực hiện việc hỗ trợ tân sinh viên và phụ huynh từ các tỉnh, thành về các điểm trường tại TPHCM làm thủ tục nhập học và sớm ổn định cuộc sống tại thành phố.

Chị Huỳnh Mạnh Phương - Phó Bí thư Đoàn trường, Chỉ huy trưởng Chiến dịch Mùa Hè xanh Trường Đại học Kinh tế - Luật chia sẻ: Tiếp sức mùa thi là một hoạt động mang ý nghĩa nổi dài sự hỗ trợ, bởi phần lớn các tình nguyện viên đều từng là những thí sinh đã được hỗ trợ, giúp đỡ từ những năm trước đây. Bên cạnh đó, quá trình chuẩn bị, thực hiện các hoạt động tiếp sức sẽ mang đến cho tình nguyện viên những trải nghiệm thú vị cũng như những kinh nghiệm, kỹ năng cần thiết cho cuộc sống, cũng là dịp để sinh viên thực hiện trách nhiệm của mình với cộng đồng, xã hội.

"Định hướng tình nguyện gắn với chuyên môn cũng là định hướng chung và lâu dài cho các hoạt động tình nguyện của Trường Đại học Kinh tế - Luật. Những hoạt động hè được ví như 'học kỳ trưởng thành' của sinh

viên bên cạnh các học kỳ chính học tập chuyên môn. Qua việc vận hành các công việc từ khâu chuẩn bị đến triển khai các hoạt động, các chiến sĩ sẽ có môi trường rèn luyện tính kỷ luật, phát huy kỹ năng, khả năng thích nghi và hòa nhập với nhiều môi trường", chị Phương nói.

Hành trình cống hiến

Đã 3 năm tham gia hoạt động tình nguyện hè, Hoàng Khánh Bảo Quyên - sinh viên năm ba, Trường Đại học Kinh tế - Luật, Đại học Quốc gia TP HCM cảm thấy may mắn vì bản thân được trải nghiệm những hoạt động ý nghĩa trong quãng thời gian sinh viên. Quyên luôn thấy rằng việc sinh viên dành thời gian, công sức và tuổi trẻ giúp sức cho cộng đồng là những trải nghiệm quý giá, thú vị, độc nhất. Họ cùng nhau tiếp sức cho thí sinh từng chai nước, lời động viên, hiến máu nhân đạo, sơn sửa nhà hay đăng ký căn cước công dân mức 2, các hình thức thanh toán không dùng tiền mặt... cho những người không rành công nghệ.

Sinh viên Trường Đại học Surpham TP HCM phỏng vấn sinh viên tham gia Mùa Hè xanh 2024.

Ảnh: HCMUE

Mỗi lần đến Mùa Hè xanh, mình lại nôn nao một cảm xúc thật lạ. Tuy nay đã là Mùa Hè xanh thứ 3 của mình tại trường nhưng mình vẫn giữ vẹn nguyên những cảm xúc như ban đầu. Mùa Hè xanh đối với mình không chỉ là một chiến dịch tình nguyện, mà đó còn là dấu ấn cho sự trưởng thành của lớp lớp thế hệ chiến sĩ, là hành trình mang đến niềm vui cho bà con nhân dân. Mình hy vọng rằng chúng ta sẽ cùng làm nên được nhiều công trình, phần việc cụ thể, cùng viết nên cho riêng bản thân mình cũng như cho chiến dịch những kỷ niệm thật đẹp, thật ý nghĩa.

Anh LÊ THANH LONG
(Chủ tịch Hội Sinh viên Việt Nam Trường Đại học Mở TP HCM)

"Ở mỗi hoạt động, em lại nhận được một nụ cười, sự vui vẻ từ chính những nơi em có thể góp chút sức lực. Kiến thức trên giảng đường cũng chỉ là những lý thuyết nếu như chúng ta không có cơ hội được áp dụng qua thực tiễn cuộc sống. Thông qua các hoạt động tình nguyện, chính em cũng có cơ hội áp dụng những kiến thức mình đã được học", Quyên chia sẻ.

Lần đầu tiên tham gia hoạt động hè, Mai Như Nguyệt - sinh viên năm nhất, Trường Đại học Mở TP HCM

được các anh chị tin tưởng phân công nhiệm vụ là Đội phó đội hình huyện Nhà Bè, TP HCM. Nhận được vai trò mới, cô sinh viên trẻ đan xen niềm tự hào, xúc động và lo lắng. Nguyệt cho biết: "Em tin bằng sức trẻ, sự nhiệt huyết, bản lĩnh đã được rèn giữa, em sẽ nhanh chóng có được tâm thế sẵn sàng tham gia những nhiệm vụ trong thời gian tới. Mong rằng đây sẽ là cột mốc trưởng thành của bản thân".

Với Nguyễn Ngọc Phương Uyên - sinh viên năm hai, Trường Đại học Kinh tế - Luật, Đại học Quốc gia TP HCM, màu áo xanh năm nay càng đặc biệt hơn với em khi được trao cơ hội trải nghiệm những hoạt động mới mẻ và ý nghĩa. Trong mùa Hè này, em được thử sức với các hoạt động ôn tập hè, cũng cố kiến thức văn hóa cho thiếu nhi, đặc biệt là những em có hoàn cảnh khó khăn tại các lớp học tình thương. Đây là cơ hội để Uyên cùng các bạn khác truyền ngọn lửa ước mơ, những thông điệp, hỗ trợ ôn tập kiến thức để các em tự tin bước vào năm học mới.

Mùa Hè xung kích

■ CẢM ANH

Dịp hè là khoảng thời gian nhiều sinh viên dành cho hoạt động tình nguyện như Mùa Hè xanh, Tiếp sức mùa thi... Bằng sức trẻ và nhiệt huyết thanh xuân, sinh viên đã mang lại nhiều công trình, hoạt động ý nghĩa, thiết thực với những nơi họ đến.

Sinh viên Trường Đại học Mở TP HCM ra quân Mùa Hè xanh 2024.

Ảnh: HCMCOU

Dạy tiếng Việt cho kiều bào

Từ những ngày đầu tháng 5, gần 500 sinh viên Trường Đại học Sư phạm TP HCM ra quân chương trình “Tiếp sức mùa thi” để hỗ trợ hơn 9.000 lượt thí sinh tham gia Kỳ thi đánh giá năng lực chuyên biệt năm 2024. Công việc chính của sinh viên tình nguyện là hướng dẫn thí sinh lên phòng thi và phụ huynh vào khu vực chờ, hỗ trợ công tác bảo quản tư trang của thí sinh trong quá trình tham gia kỳ thi, thực hiện các sản phẩm cổ vũ tinh thần của các sĩ tử. Đây còn là năm đầu tiên Trường Đại học Sư phạm TP HCM phối hợp cùng Thành đoàn TP HCM tổ chức đội hình sinh viên tình nguyện dạy tiếng Việt và văn hóa Việt Nam cho con em kiều bào tại Lào. Đồng thời, nhà trường còn hỗ trợ tổ chức các lớp học trực tuyến, tập huấn dạy học theo Chương trình giáo dục phổ thông 2018 cho giáo viên tiểu học tại Trường Hữu nghị Việt - Lào.

Anh Nguyễn Vũ Hoài Ân - Bí thư Đoàn trường Đại học Sư phạm TP HCM cho biết, phương châm của trường là “Phát huy năng lực chuyên môn của sinh viên trong hoạt động tình nguyện”. Mùa Hè 2024, trường tổ chức 14 đội hình chuyên gắn với nhu cầu của xã hội và chuyên môn ngành học của sinh viên như: Giáo dục kỹ năng thực hành xã hội và chăm sóc sức khỏe tâm thần, chuyển đổi số, phát triển văn hóa đọc, một số sân

chơi như Lịch sử - Địa lý, ngoại ngữ, trải nghiệm sáng tạo, dạy bơi và tập huấn kỹ năng sơ cấp cứu cơ bản, nét vẽ xanh. Bên cạnh đó, 6 đội hình thường trực đóng quân tại Long An và Kiên Giang sẽ thực hiện các công trình, hỗ trợ xây dựng nông thôn mới, an sinh xã hội... với ước tính nguồn tiền gần 2 tỷ đồng. “Tự hào là ‘cái nôi’ của Chiến dịch tình nguyện Mùa Hè xanh, năm nay, Trường Đại học Sư phạm TP HCM có 1.000 sinh viên tình nguyện tham gia. Trong đó có 1 đội hình kết nối tình nguyện, 1 đội hình tình nguyện phục vụ tại trường và 6 đội hình thường trực trên địa bàn TP HCM, Long An và Kiên Giang”, anh Ân cho biết thêm.

Lấy chuyên môn phục vụ cộng đồng

Chị Nguyễn Thị Thu Thảo - Bí thư Đoàn trường ĐH Mở TP HCM cho biết, những hoạt động trong hè của trường giúp sinh viên tiếp cận, trải nghiệm và học tập được thêm nhiều kiến thức mới. Việc tham gia các hoạt động tình nguyện góp phần xây dựng xã hội theo đúng như tầm nhìn và sứ mạng của nhà trường “Lấy chuyên môn phục vụ cộng đồng”. Mùa Hè xanh tại Trường Đại học Mở TP HCM có hơn 500 chiến sĩ và sinh viên cùng tham gia thực hiện nhiều công trình. Công việc tình nguyện phủ ở khắp nơi trên mọi miền đất nước. Trong đó, sinh viên sẽ cải

Sinh viên Trường Đại học Kinh tế - Luật, Đại học Quốc gia TP HCM ôn tập hè, cùng cố kiến thức văn hóa cho thiếu nhi.

Ảnh: UEL

Mùa Hè xanh mang đến cho chiến sĩ tham gia những rung cảm với cuộc sống. Các bạn sẽ cảm thấy quý trọng cuộc sống của mình hơn thông qua việc đồng hành, giúp đỡ những người kém may mắn, hay giúp đỡ những vùng quê xa xôi, còn nhiều khó khăn. Đồng thời, Mùa Hè xanh sẽ gắn kết, tạo ra những tình bạn đẹp, những kỷ niệm đẹp thời sinh viên cho các chiến sĩ.

Chị HUỲNH MẠNH PHƯƠNG

tạo sân chơi thiếu nhi, sơn sửa các mảng tường, trao 100 phần quà cho các gia đình chính sách, gia đình khó khăn, tổ chức sinh hoạt hè và các ngày hội trẻ thơ cho thiếu nhi tại 7 quận, huyện trên TP HCM và các tỉnh lân cận. Bên cạnh đó, sinh viên trường tham gia chương trình thi đấu bóng đá 1.000m đường quê bằng hệ thống đèn năng lượng mặt trời, đồng thời xây mới và trao 2 căn nhà tại tỉnh Kon Tum và Tiền Giang.

Cùng thực hiện phương châm tạo ra môi trường để sinh viên thực hành chuyên môn của mình, mang kiến thức và chuyên môn phục vụ cho cộng đồng, sinh viên Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật TP HCM ra quân chiến dịch Mùa Hè xanh vào cuối tháng 6/2024. Sinh viên trường tham gia tổ chức các lớp dạy tiếng Anh, hoạt động sinh hoạt hè cho thiếu nhi, hỗ trợ tổ chức các hoạt động chuyển đổi số, dọn vệ sinh kênh rạch, thực hiện mô hình ngôi nhà pin, trồng hoa và sơn vẽ tường, cải tạo cảnh quan... Ở tỉnh Phú Yên, 50 sinh viên của Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật TP HCM tham gia dẫn nước sinh hoạt về cho người dân.

Tại Đồng Tháp, sinh viên trường tham gia sửa chữa tuyến đường tuần tra biên giới khu 2, thực hiện dự án xóa 1.000 nhà tạm tại địa bàn tỉnh.

Đặc biệt, những chiến sĩ tình nguyện còn xây dựng đường cõng khu vực tuyến đường giáp biên giới Campuchia, kết hợp với đèn năng lượng mặt trời trên cùng một trụ. Trong đó, 50 sinh viên Khoa Điện - Điện tử và Khoa Cơ khí Động lực của trường cũng đã tới tỉnh Đắk Nông tham gia hỗ trợ các đầu sách tham khảo, tài liệu dành cho đối tượng học sinh trung học cơ sở, xây dựng công trình thiếu nhi và sân bóng chuyền cho thanh niên người dân tộc thiểu số tại khu vực biên giới.

“Học kỳ trường thành”

Mùa Hè năm 2024, Đoàn trường - Hội Sinh viên Trường Đại học Kinh tế - Luật, Đại học Quốc gia TP HCM tổ chức hai chương trình, chiến dịch tình nguyện: Chương trình Tiếp sức mùa thi và Chiến dịch thanh niên tình nguyện Mùa Hè xanh. Trong đó, các hoạt động trọng tâm của chương trình

“ Thời điểm các thầy cô lên đường nhận nhiệm vụ chấm thi cận kề. Với quy trình chấm khoa học, chặt chẽ, đặc biệt với bộ môn Ngữ văn nếu chúng ta làm tốt các vấn đề ở trên, tôi tin chắc rằng, việc chấm thi sẽ đảm bảo khách quan, công bằng tuyệt đối cho thí sinh ở tất cả hội đồng thi trên cả nước.

Ảnh: Đinh Tuệ

đối, thống nhất giữa hai giám khảo sau khi chấm; quy trình xử lý điểm lệch khách quan, khoa học; chấm thanh tra kiểm tra... sẽ góp phần xóa đi khái niệm “chấm chặt”, “chấm lỏng” đối với môn Ngữ văn.

Một số mong muốn, đề xuất

Thông thường, các hội đồng thi trước lúc bước vào chấm chính thức ở các tổ, nhóm đã họp hướng dẫn chấm theo quy trình: Chủ tịch hoặc phó chủ tịch hội đồng triển khai các văn bản chỉ đạo chung; trưởng bộ môn hướng dẫn đến tổ trưởng tổ chấm; tổ trưởng hướng dẫn chấm đến từng giám khảo; các giám khảo trao đổi thống nhất đáp án, hướng dẫn chấm và tiến hành chấm chung. Đây là quy trình khoa học, bài bản.

Tuy nhiên, thời gian triển khai thường kết hợp trong một buổi khai mạc với nhiều nội dung nên quá trình trao đổi, thống nhất đáp án, hướng dẫn chấm không được nhiều. Do đó, thiết nghĩ cần tổ chức tập huấn kỹ hơn trước chấm cho cả tổ trưởng và các thành viên giám khảo (trong một ngày). Tập huấn kỹ thì sai sót trong quá trình chấm sẽ được khắc phục tốt hơn, quan trọng nữa là tạo được sự thống nhất cao giữa các giám khảo.

Chấm thi môn Ngữ văn là công đoạn đầy vất vả và áp lực đối với mỗi giám khảo. Nhất là thời điểm chấm thi diễn ra trong những ngày hè nắng nóng nên sự vất vả, áp lực càng nhân lên. Vì vậy, tạo điều kiện tốt nhất về tinh thần, vật chất cho đội ngũ được cử đi làm công tác chấm thi cũng là mong muốn chính đáng. Đó là, các hội đồng chấm thi cần chuẩn bị cơ sở vật chất tốt nhất cho về nơi ăn chốn nghỉ,

Hội nghị tập huấn nghiệp vụ đoàn thanh tra, kiểm tra chấm thi Kỳ thi tốt nghiệp THPT năm 2024.

Ảnh: ITN

Thí sinh tại điểm thi Trường THPT Nguyễn Du (Châu Đức, Bà Rịa – Vũng Tàu) kỳ thi tốt nghiệp THPT 2023.

Ảnh: ITN

phòng chấm, trong đó vấn đề ăn uống đảm bảo an toàn vệ sinh thực phẩm cần được đặt lên hàng đầu.

Một mong muốn chính đáng nữa của giáo viên được điều động đi chấm thi là cần có chính sách thanh toán công tác phí đặc thù, cao hơn so với công việc khác; đồng thời việc chi trả tiền chấm thi cần phải được điều chỉnh theo từng năm học. Hiện tại, thanh toán việc chấm thi theo số lượng bài chấm và còn thấp; mức chi trả thường kéo dài trong cả chục năm mà vẫn không được điều chỉnh gây ra nhiều bất cập. Cần công khai minh bạch các chính sách chi trả, hỗ trợ đối với các thành viên tham gia hội đồng chấm thi.

Chi trả làm sao xứng đáng đối với công việc đặc thù, để từ đó xóa bỏ tâm lý “sợ”, “ngại”, thậm chí là chán nản của đa số giáo viên khi được điều động đi làm nhiệm vụ chấm thi. Ngoài ra, việc giải quyết, thanh toán các chế độ sau chấm thi còn chậm, có địa

phương mãi cuối năm học tiếp theo mới nhận được chế độ công tác phí cũng khiến giáo viên không hài lòng... Đi làm nhiệm vụ chấm thi vừa là trách nhiệm vừa là niềm tự hào nhưng nếu chi trả chế độ không hợp lý thì niềm tự hào sẽ thành... nỗi tủi thân.

Như trên đã chia sẻ về sự áp lực, căng thẳng của nhiệm vụ chấm thi nên những giám khảo được cử đi cần được đảm bảo tốt nhất về mặt sức khỏe. Cần có quy định, ưu tiên đặc biệt vì đây là nhiệm vụ quan trọng tầm quốc gia. Cụ thể, giám khảo được cử đi chấm thi nếu ở xa cần được bố trí chỗ ăn nghỉ tập trung, gần địa điểm chấm để tạo điều kiện thuận lợi về việc đi lại, nghỉ ngơi. Các phòng chấm, ngoài đảm bảo về an ninh an toàn cần chú ý đảm bảo thêm về không gian. Vì thực tế, một phòng chấm thường có nhiều giám khảo. Ngoài ra, cần chọn địa điểm chấm thoáng mát, tốt nhất các phòng chấm có điều hoà...

Chăm thi tốt nghiệp THPT môn Ngữ văn:

Những điều cần lưu ý

■ NGUYỄN ĐÌNH ANH

(Trường THPT Nghi Lộc 2 - Nghi Lộc - Nghệ An)

Với gần hai mươi năm công tác, được điều động đi làm nhiệm vụ chăm thi, chấm phúc khảo môn Ngữ văn nhiều năm ở các kỳ thi, tôi và nhiều đồng nghiệp đều rút ra được một số kinh nghiệm quý giá cho việc kiểm tra, đánh giá. Trong đó, kinh nghiệm về việc làm thế nào để chăm đảm bảo khách quan, công bằng, chính xác, chất lượng cho học trò là đáng quý nhất.

Vì sao có hiện tượng “chăm chặt”, “chăm lỏng”?

Kỳ thi tốt nghiệp THPT không chỉ nhằm mục đích đánh giá kết quả học tập của học sinh, mà còn là căn cứ để các cơ sở giáo dục đại học xét tuyển – một trong năm dạng xét tuyển đại học phổ biến nhất hiện nay. Do đó, đây là một trong những kỳ thi có tầm quan trọng lớn đối với các sĩ tử. Cũng vì vậy, công tác tổ chức kỳ thi, trong đó có khâu chăm thi cần có kế hoạch triển khai cẩn trọng và chu đáo.

Chăm thi là một trong những “công đoạn” quan trọng trong việc kiểm tra, đánh giá chất lượng suốt quá trình học tập của học trò, đặc biệt là trong kỳ thi cuối cùng – Kỳ thi tốt nghiệp THPT. Trong kỳ thi này, các môn đều được kiểm tra, đánh giá theo hình thức trắc nghiệm khách quan (ngoại trừ môn Ngữ văn) nên việc chăm thi cơ bản chính xác, ít xảy ra sai sót.

Tuy nhiên, với môn thi Ngữ văn sau mỗi đợt chăm thi xuất hiện ý kiến “chăm chặt” (chăm dặt) và “chăm lỏng” (chăm thoáng). Từ đây gây dư luận không tốt về phổ điểm thi trung bình của môn học giữa địa phương này với địa phương khác. Vì sao lại có hiện tượng như thế khi chăm thi môn Ngữ văn?

Một trong những nguyên tắc của kiểm tra, đánh giá là phải khách quan, chính xác, công bằng, chất lượng. Tuy nhiên, các tác phẩm văn chương với đặc trưng có tính đa nghĩa nên để định lượng được điểm chăm là không thể. Hiện cấu trúc đề thi môn Ngữ văn thay đổi rất nhiều so với trước đây. Nếu như trước đây, đề thi môn Ngữ văn không có phần thi kiểm tra đọc hiểu – phần thi, thí sinh có thể đạt điểm tối đa khi chỉ phải trả lời ngắn gọn bốn câu hỏi với mức độ nội dung đơn giản thì nay trong đề thi đã có thêm phần này. Đây là phần thi, giám khảo khi chăm có thể định lượng

được điểm thi tương đối chính xác. Do đó, biên độ chênh lệch điểm giữa các giám khảo được rút ngắn, thậm chí 2 câu hỏi ở mức độ nhận biết gần như không có sự chênh lệch điểm giữa các giám khảo.

Song bên cạnh phần thi này, trong đề thi còn có phần thi làm văn với hai câu: Một câu viết đoạn văn nghị luận xã hội, một câu viết bài văn nghị luận văn học. Hai câu hỏi này, đặc biệt là câu phân tích, cảm nhận về vấn đề nào đó trong đoạn trích của một tác phẩm văn học là không thể định lượng được. Về cơ bản, giám khảo chăm phần thi này không chỉ bám vào đáp án mà còn phải bằng năng lực cảm thụ thiên về cảm tính, chủ quan để đánh giá. Đây là nguyên nhân chính dẫn đến hiện tượng “chăm chặt”, “chăm lỏng” trong một bài thi, tạo ra sự chênh lệch điểm thi giữa các giám khảo. Ngoài ra, quan niệm, cảm nhận vấn đề khác nhau của mỗi giám khảo cũng tạo dẫn đến chênh lệch điểm đáng kể.

Cách nào để hạn chế thấp nhất?

Trước hết, giám khảo cần nắm rõ trong câu viết đoạn văn nghị luận xã hội, hướng dẫn chăm, đáp án như sau: Đảm bảo cấu trúc đoạn văn nghị luận 200 chữ (0,25 điểm); xác định đúng vấn đề cần nghị luận (0,25 điểm); thí sinh lựa chọn các thao tác lập luận phù hợp để triển khai vấn đề nghị luận theo nhiều cách nhưng phải làm rõ được vấn đề bàn luận (1,0 điểm); sáng tạo (0,25 điểm); chính tả, dùng từ, đặt câu (0,25 điểm).

Để tránh có sự chênh lệch điểm lớn, các giám khảo phải nắm chắc số điểm cho từng yêu cầu cụ thể trên. Cùng đó, giám khảo còn phải nắm vững bản hướng dẫn chăm cho từng yêu cầu nhỏ. Sau đó, giám khảo mới bắt đầu đọc kỹ đoạn văn để chăm theo tinh thần thống nhất của hội đồng.

Học sinh Nam Định đã hoàn thành khâu ôn thi để sẵn sàng bước vào kỳ thi tốt nghiệp THPT 2024.

Tiếp đến, trong đề thi là câu viết bài văn nghị luận văn học. Giám khảo cũng cần nắm chắc phần đáp án và hướng dẫn chăm. Cụ thể: Bảo đảm cấu trúc bài nghị luận (0,25 điểm); xác định đúng vấn đề nghị luận (0,5 điểm); triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm, vận dụng tốt thao tác lập luận, kết hợp lý lẽ và dẫn chứng (3,5 điểm); sáng tạo – có cách diễn đạt sáng tạo, suy nghĩ sâu sắc, mới mẻ về vấn đề nghị luận (0,5 điểm); chính tả, dùng từ, đặt câu – đảm bảo quy tắc chính tả, dùng từ, đặt câu (0,25 điểm). Từ đó, giám khảo đọc kỹ và nắm vững những lưu ý trong phần hướng dẫn chăm cho từng yêu cầu nhỏ ở trên.

Tuy nhiên, một trong những quy tắc quan trọng của chăm văn là tránh máy móc đếm ý cho điểm nên giám khảo phải thật sự linh hoạt trong quá trình làm việc. Và nếu tất cả giám

khảo đều lưu tâm cẩn trọng, thống nhất được quy trình chăm, hướng chăm như trên thì rõ ràng hiện tượng “chăm chặt”, “chăm lỏng”, “chăm dặt”, “chăm rả” sẽ được giải quyết phần nào.

Ngoài ra, để điểm một bài thi chênh lệch không lớn thì quan điểm chăm thi cũng cần có sự đồng nhất trước khi chăm. Đó là trong quá trình chăm chung, các giám khảo cần tập trung lắng nghe hướng dẫn của tổ trưởng đồng thời cần trao đổi, phân biệt để đi đến thống nhất về đáp án cũng như quan điểm chăm. Theo tôi, quan điểm chăm ở đây cần xuất phát từ việc xem xét các phương diện của kỳ thi như: Đối tượng dự thi, tính chất, mục đích của kỳ thi...

Bên cạnh đó, với những quy định nghiêm ngặt, khoa học như tổ chức chăm thi hai vòng độc lập, có sự trao

Từ khi mở rộng các lớp học tình thương, chùa Lập Thạch đã đón hơn 3.500 học sinh theo học vào dịp hè. Lúc đông nhất khoảng 500 học sinh, với khoảng 20 giáo viên. Nhiều học sinh từng học ở chùa hiện đang học các trường đại học thường hay ghé thăm chùa vào mỗi dịp hè.

Là một giáo viên nghỉ hưu, cũng là người tổ chức nên lớp học tình thương tại chùa Lập Thạch, cô Nguyễn Thị Diệu Ái cho biết, năm 2002, sau khi rời bục giảng cô trở về địa phương sinh sống. Cô Ái thường tới sinh hoạt tại chùa Lập Thạch, nhận thấy con em người dân trong vùng khó khăn, không có điều kiện để đi học vào dịp hè. Do đó, năm 2007, cô Diệu Ái mở lớp học dạy miễn phí cho người dân và con em phật tử.

“Từ khi về đảm nhiệm công việc tại chùa, với trách nhiệm và tình yêu thương của người từng làm sư phạm, thầy Đạo Trì đã duy trì mở rộng các lớp học tình thương. Mỗi năm, các em đăng ký học rất đông. Sau 2 năm gián đoạn do dịch bệnh, lớp học tình thương mở lại từ năm ngoái, đến nay đã giúp các em có hoàn cảnh khó khăn được tham gia học tập, vui chơi dịp hè”, cô Diệu Ái chia sẻ.

Góp sức dạy trẻ khó khăn

Nắm bắt thông tin về các lớp học tình thương ở chùa Lập Thạch, nhiều giáo viên đã không quản ngại khó khăn, đường xa vẫn thu xếp công việc để tình nguyện đến dạy miễn phí cho các em. Trong đó, có những giáo viên đã đồng hành, dạy

miễn phí nhiều năm nay. Tình thương của các thầy, cô giáo đã lan tỏa đến các em học sinh, đến bạn bè đồng nghiệp.

Cô giáo Nguyễn Thị Phương Thảo (SN 1992, trú ở TP Đông Hà) cho biết, trước đây, cô cùng người thân đến chùa và biết được những lớp học miễn phí tại đây. Cảm nhận được tâm huyết, trách nhiệm của các anh chị đồng nghiệp, hai năm gần đây, cô Thảo đăng ký đứng lớp. Năm nay, cô Thảo đăng ký dạy Toán cho học sinh lớp 7.

Cô Thảo nói rằng, các em ở thành phố thì thuận tiện hơn, được tham gia các lớp học kỹ năng dịp hè. Trong khi đó, nhiều em học sinh ở các vùng xa trung tâm, do hoàn cảnh khó khăn nên không có điều kiện đi học. Những lớp học miễn phí ở chùa vừa giúp các em vui chơi, vừa ôn tập lại kiến thức đã học. “Được đứng lớp dạy cho các em trong không gian yên tĩnh của chùa cũng khiến tâm mình thoải mái hơn. Đặc biệt, được góp sức cùng đồng nghiệp dạy cho các em học sinh khó khăn thì đó là việc làm ý nghĩa với bản thân tôi”, cô Thảo chia sẻ.

Gác lại công việc gia đình, cô Vũ Thị Ngân - Trường THPTCS Trần Hưng Đạo (huyện Triệu Phong) cũng thu xếp thời gian, dạy cho các em học sinh lớp 2 tại chùa. Cô Ngân nói rằng, tình cờ biết đến những lớp học

Gác lại công việc gia đình, cô giáo Vũ Thị Ngân đến dạy ở lớp tình thương.

tình thương ở chùa nên đăng ký tham gia dạy miễn phí cho các em.

Tham gia dạy ở chùa Lập Thạch còn có những giáo viên là vợ chồng. Đơn cử, 2 năm nay, vợ chồng thầy giáo Nguyễn Đình Cường - Trường Tiểu học Ba Nang (huyện Đakrông) đều thu xếp công việc để đến chùa dạy học.

Thầy Cường lấy vợ ở TP Đông Hà nên từng có vài lần qua lại, bén duyên với chùa Lập Thạch. Bao nhiêu năm công tác dạy học ở những địa bàn xa xôi thuộc huyện miền núi Đakrông, thầy đã chứng kiến những vất vả, nhọc nhằn của con em đồng bào Vân Kiều, Pa Kô nơi đây. Các em lớn lên trong khó khăn nhưng vẫn luôn khát khao đến trường học chữ. Vì vậy, khi thấy các thầy, cô giáo tình nguyện gác lại công việc của mình để lên lớp, thầy Cường cũng muốn góp phần sức mình, giúp học sinh củng cố kiến thức dịp hè.

Thầy Cường chia sẻ: “Dịp hè giáo viên cũng chỉ nghỉ được khoảng 2 tháng rồi phải quay lại trường, cũng có nhiều công việc gia đình. Nhưng biết về lớp học tình thương nên 2 năm nay cả hai vợ chồng đều thu xếp công việc, về đây dạy cho các em. Đứng lớp, bản thân tôi cũng thấy ý nghĩa hơn”.

Biết đến lớp học tình thương ở chùa Lập Thạch, năm nay, vợ chồng thầy cô (xin được giấu tên) dạy ở một trường THPT tại TP Đông Hà đã đăng ký về dạy học. Dạy ở lớp học tình thương, vợ chồng thầy cô này hướng dẫn tận tâm giúp học sinh nắm những kiến thức cơ bản. Không khí học tập trở nên sôi nổi, cô trò cũng thân thiện hơn. Thầy chia sẻ, ai cũng có công việc của riêng mình, nhưng được góp chút công sức để lan tỏa yêu thương tới các em học sinh cũng là việc nên làm.

Nhà ở cách chùa hơn 5km, nhưng em Trần Gia Hân (học lớp 7, Trường THCS Nguyễn Du, TP Đông Hà) cũng được gia đình đăng ký theo học tại chùa dịp hè. Hân cho biết, được học tập và vui chơi với các bạn em thấy rất vui, thoải mái. Thầy, cô giáo cũng luôn yêu thương và hướng dẫn tận tình nên các bạn luôn thích thú.

Hào hứng tham gia lớp học hè, em Trương Văn Hoàng (học lớp 6) cho biết, đến đây em được học tập và vui chơi trong không gian yên tĩnh, bầu không khí đoàn kết, các bạn học yêu thương, giúp đỡ nhau cùng tiến bộ. Các em rời xa tivi, điện thoại, tránh những trò chơi nguy hiểm.

Lớp học tình thương tại chùa Lập Thạch đã tạo sự lan tỏa trong cộng đồng. Với tâm huyết của trụ trì và các thầy, cô giáo, không chỉ phụ huynh ở phường hoặc TP Đông Hà, mà phụ huynh các huyện lân cận cũng yên tâm gửi con em của mình đến học.

Bài, ảnh: ĐẶNG ĐỨC

Hai năm nay, thầy giáo Nguyễn Đình Cường và vợ đều tham gia dạy học tại chùa.

Ngôi làng có hai “ông Trạng”

■ TRẦN SIÊU

Không phải là Trạng nguyên nhưng vì đỗ đầu nên “chẳng hàng Tam khôi cũng xứng Trạng”. Hai ông nghè làng Trâu Lỗ là trường hợp như thế, dù không phải Trạng nguyên nhưng dân gian vẫn tôn họ là “ông Trạng”.

Làng Trâu Lỗ thuộc xã Mai Đình (Hiệp Hòa, Bắc Giang) - là đất học nổi tiếng từ xa xưa. Tương truyền, tên làng Trâu Lỗ là lấy từ gốc tích quê hương của Khổng Tử và Mạnh Tử. Lấy nho học làm gốc rễ phát triển nên làng Trâu Lỗ cũng làm nhân kiệt, để lại cho đời những giai thoại đầy ý nghĩa về sự học và về đạo làm người.

Truyền kỳ Ngưu tinh

Làng Trâu Lỗ nằm dọc sông Cầu, vào thế kỷ 11 từng nằm trong chiến tuyến sông Như Nguyệt của nhà Lý trong cuộc chiến chống quân Tống xâm lược. Những trận đánh ác liệt của nhà Lý với quân Tống đã diễn ra tại đây nên còn lưu lại các địa danh: Bãi Xác, Cánh Đồng Xác, chùa Âm Hồn. Cũng có tích nói vì bị giặc Tống tàn phá, xóa sổ nên làng có tên là làng Số để ghi nhớ sự kiện bi thương.

Làng Trâu Lỗ cũng gắn liền với truyền kỳ sự tích nằm trên lưng con trâu. Chuyện kể rằng, đầu năm 1593, chúa Trịnh Tùng cùng văn võ bá quan rước vua Lê Thế Tông ra kinh thành Thăng Long sau khi đánh đuổi được thế lực nhà Mạc. Tháng 4 năm đó, vua Lê lên chính điện ban chiếu đại xá tù binh, giảm sưu thuế toàn quốc.

Triều đình cho nhân dân khắp nơi mở hội ăn mừng vì đã thoát khỏi cảnh binh đao, loạn lạc. Hưởng ứng không khí ấy, chiều tối ngày 11/9/1593, dân làng Kim Thượng, nay là xã Kim Lũ (Sóc Sơn, Hà Nội) đem một con trâu trắng ra cửa đình làng để giết mổ làm lễ tế thần rồi chia thịt cho dân làng ăn liên hoan. Những trai tráng to khỏe được làng cắt cử đang chuẩn bị công việc giết mổ thì bất ngờ con trâu lồng lên làm đứt chạc rồi chạy vụt biến mất.

Năm 2024, hai làng Trâu Lỗ - Kim Lũ kỷ niệm 430 năm kết nghĩa.

Cả làng nháo nhác đi tìm trâu nhưng do trời tối nên không thấy. Sáng sớm 12/9, dân làng Trâu Lỗ làm lễ tế thần ở khu đình đã rất ngạc nhiên khi thấy con trâu lạ lông màu trắng không biết từ đâu đến. Trâu nằm phục trên bãi cỏ trước cửa đình

ven dề sông Cầu. Cũng sáng hôm ấy, dân Kim Thượng sau khi hỏi thăm tin tức ở các vùng lân cận đã biết trâu trắng chạy theo bờ sông Cà Lồ, rồi bơi vượt sông Cầu sang đền Trâu Lỗ.

Người làng Kim Thượng tìm vào đền gặp các cụ cao niên xin chuộc trâu. Thấy vậy, các cụ bên Trâu Lỗ đã mời khách trà nước rồi nói: “Người là vàng, của là ngải, không may trâu đứt chạc chạy sang đây, dân chúng tôi giữ giúp, nay xin trả lại chứ đâu dám lấy tiền chuộc của các anh”.

Sau khi cảm ơn làng bạn, người Kim Thượng ra đất trâu về. Nhưng không ngờ trâu trắng cứ nằm trơ trơ và ngóc đầu về phía đền Trâu Lỗ. Mấy thanh niên xúm lại mà không tài nào kéo được trâu đi. Như một điềm trời báo, người Kim Thượng cử người mang đồ sang đình Trâu Lỗ làm lễ tạ thánh thần. Khi lễ xong, quả nhiên dân Kim Thượng mới dắt được con trâu trắng về làng mình.

Sau sự kiện như một điềm lạ ấy, không chỉ dân làng Kim Thượng mà

người Trâu Lỗ cũng rất coi trọng con trâu trắng. Dân ở cả 2 làng đã gọi trâu trắng là Ngưu tinh. Bởi Ngưu tinh có nghĩa là ngôi sao trên trời ứng vào con trâu trắng để tạo ra một sợi dân vô hình kết mối tình 2 làng Kim - Trâu sau này.

Đúng ngày 12/9 năm Giáp Ngọ (1594), dân làng đôi bên quyết định chọn đình Trâu Lỗ làm lễ kết nghĩa huynh đệ với lời thề thủy chung, son sắt: Tình huynh đệ, nghĩa thâm giao/ Dưới đây có đất, trên cao có trời/ Dẫu cho vật đổi sao dời/ Từ sinh vẫn giữ lấy lời từ sinh.

Trải qua hơn 4 thế kỷ, mối tình giao kết Kim - Trâu vẫn được duy trì ngày càng bền chặt bởi những việc làm nghĩa hiệp của người dân hai làng luôn cứu trợ, giúp đỡ nhau trong lúc thiên tai, dịch họa, hoặc giúp nhau làm ăn, tu sửa đình miếu, xây dựng làng xóm, duy trì củng cố những thuần phong mỹ tục. Mối quan hệ tâm giao Kim - Trâu là một biểu hiện khá đặc sắc và độc đáo trong truyền thống địa phương.

Người xin vua đặt tên làng Trâu Lỗ

Truyền kỳ về Ngưu tinh và tục kết chạ giữa hai làng Kim - Trâu được nhiều người biết tới. Cũng có thuyết

Tái hiện hình ảnh Ngưu tinh (trâu trắng).

Đình làng Trầu Lỗ - nơi gắn với truyền kỳ Ngưu tinh năm 1593.

nói, tên làng là Trầu Lỗ đã có từ rất lâu trước khi xây ra hiện tượng trâu trắng nằm phục cửa đình làng. Việc con trâu trắng làng khác chạy sang Trầu Lỗ còn liên quan đến thông điệp sâu sắc của người đặt tên cho làng Trầu Lỗ.

Vậy người đặt tên cho làng Trầu Lỗ là ai? Các nguồn sử liệu đều cho rằng, sau cuộc kháng Tống lần thứ nhất thắng lợi năm 981, làng mới tái lập lại và đặt tên là làng Sô để ghi nhớ sự kiện bị thương. Thời làm quan trong triều nhà Trần, Đoàn Xuân Lôi muốn làng mình giữ được truyền thống hiếu học, khoa bảng, truyền thống nho giáo (đạo Khổng Tử và Mạnh Tử), nên ông đã tâu với nhà vua xin đổi tên làng Sô thành làng Trầu Lỗ vì đất Trầu thuộc nước Lỗ là quê hương của đức Khổng Tử và Mạnh Tử. Được vua Trần chuẩn y, tên làng Trầu Lỗ có từ đó cho tới ngày nay.

Vậy Đoàn Xuân Lôi là ai? Theo “Đại Việt sử ký bản kỷ toàn thư” và các nguồn đăng khoa lục, Đoàn Xuân Lôi sinh ra và lớn lên tại làng Sô. Dòng họ này vốn quê cha đất tổ ở Thanh Hóa, di cư ra Bắc rồi cư trú ở Trầu Lỗ. Đến đời Xuân Lôi thì phát Trạng. Về việc này tấm bia ghi chép về Đoàn Xuân Lôi ở làng Trầu Lỗ có chép: “Ông họ Đoàn, tên huy là Xuân Lôi. Bản quán ở đất Thanh Hóa. Cha ông đến cư trú ở Trầu Lỗ đã mấy đời”.

Sách “Đại Việt sử ký bản kỷ toàn thư” chép: “Giáp Tý, (Xương Phù) năm thứ 8 (1384), (Minh Hồng Vũ năm thứ 17). Mùa Xuân, tháng 2, Thượng hoàng cho thi Thái học sinh ở chùa Vạn Phúc núi Tiên Du, lấy đỗ bọn Đoàn Xuân Lôi, Hoàng Hối Khanh... 30 người”.

Sau khi đỗ đầu kỳ thi Thái học sinh, Đoàn Xuân Lôi được bổ chức Quốc Tử trợ giáo, dạy học ở Quốc Tử Giám, nổi tiếng văn thơ. Tính ông khẳng khái không kiêng dè ai. Tháng 12 năm 1392, khi Hồ Quý Ly - lúc đó là Đồng bình chương sự, Phụ chính Thái sư, họ ngoại của Trần Nghệ Tông -

soạn sách Minh đạo gồm 14 thiên dâng lên vua, bàn một số việc của các bậc tiên thánh.

Vua ban chiếu dụ khen nhưng Đoàn Xuân Lôi là người dâng thư nói bàn như thế là không phải. Ông bị giáng chức xuống làm Thông phán và đày đi Ái Châu, Thanh Hóa. Đồng thời, Trạng nguyên Đào Sư Tích là người hay lui tới đọc sách với ông cũng bị giáng chức xuống làm Trung thị lang đồng tri thẩm hình viện sự.

Văn chương, tư tưởng Đoàn Xuân Lôi nổi tiếng một thời. Năm 1397, Hồ Quý Ly ép Trần Thuận Tông rời đô vào Thanh Hóa gọi là Tây Đô. Khi Hồ Quý Ly đang chỉ huy xây thành, có nông dân bắt được một con sâu hình dạng giống lá cây, dâng lên vua. Triều đình cho điếm lành của kinh đô mới, đặt tên sâu ấy là con ngựa lá (diệp mã nhĩ). Nhân đó các danh sĩ đều làm phú chúc tụng. Đoàn Xuân Lôi được dịp, ông làm bài thơ “Diệp mã nhĩ phú” (Phú con bọ ngựa) để đả kích Hồ Quý Ly. Bài phú của ông tuyệt diệu, chứa đựng nội dung đả kích sâu cay, lời rang rang có nhiều câu kì lạ.

Về sau Đoàn Xuân Lôi được phục chức, làm đến Trung thư hoàng môn thị lang, kiêm Thông phán ở Ái Châu, ít lâu sau thì ông bị bệnh, mất khi đang tại chức. Sau đem về Trầu Lỗ cất táng.

Chẳng hàng Tam khôi cũng xứng Trạng

Nhà khoa bảng thứ hai của làng Trầu Lỗ đỗ cao là “nghe Sô” Nguyễn Đình Tuấn. Bố của ông cũng là một nhà khoa bảng, từng đỗ Tú tài đứng thứ hai khoa thi Hương năm 1864. Tháng 9 năm Đinh Dậu (1897) ông đi thi Hương đỗ Cử nhân. Năm Tân Sửu (1901), Nguyễn Đình Tuấn dự thi Hội tại Kinh đô Huế. Cả 4 kỳ đều được phê điểm cao, kỳ Văn sách được phê 5 phần (điểm tối đa) quán trường (nhất trường thì) được dâng lên vua Thành Thái xem.

Tác phẩm đồ sộ nhất của Đình nguyên Nguyễn Đình Tuấn là bộ sử mang tên “Đại Việt quốc sử cái lương” gồm 765 trang chữ Hán chia thành hai quyển, ghi lại lịch sử nước nhà từ thời Hồng Bàng đến đầu thế kỷ 20, được viết trong thời kỳ ông làm Đốc học Hà Đông (1911 - 1919). Sách tuy chưa được xuất bản bằng tiếng Việt, nhưng các học giả đánh giá cao về giá trị của một bộ sử được biên soạn cuối cùng dưới thời phong kiến. Bộ sách này hiện được bảo quản tại Thư viện Viện Nghiên cứu Hán Nôm mang ký hiệu A1146/1 và A1146/2.

Đình nguyên Tiến sĩ Nguyễn Đình Tuấn.

Khoa thi Hội năm ấy, cả nước lấy được 9 tiến sĩ. Khi vào Kinh thi Đình (cuộc thi dành cho các tiến sĩ mới đỗ), ông đỗ đầu - gọi là Đình nguyên. Thế nên dân gian mới có câu “chẳng hàng Tam khôi cũng xứng Trạng”. Nguyễn Đình Tuấn cũng được ghi nhận là Đình nguyên duy nhất của huyện Hiệp Hòa trong suốt chiều dài khoa bảng thời nhà Nguyễn.

Sau khi đỗ Đình nguyên, ông được bổ làm tri huyện Việt Yên. Chưa đầy 2 năm thì ông xin cáo quan về nghỉ vì bất đồng với viên Đại lý người Pháp. Năm sau, ông lại nhậm chức Giáo thụ Yên Bái. Sau đó, ông được đổi đi làm Đốc học Ninh Bình, rồi Đốc học Trường Quy Thúc (Hà Nội).

Do ông có giao du kết bạn với các nhân sĩ Đông Kinh Nghĩa Thục nên sau

khí trường này bị giải thể thì Trường Quy Thúc cũng bị giải tán, Nguyễn Đình Tuấn lại về làm Đốc học Ninh Bình, sau lại đổi ra làm Đốc học Hà Đông. Phủ Thống sứ đặc cách cử quan lớn lên làm Án sát Cao Bằng. Sau lại bị Phủ Thống sứ đặc cách cử làm Án sát Cao Bằng. Lên Cao Bằng được 3 tháng, ngăn ngấm về thói đời và để tránh họa, Nguyễn Đình Tuấn cáo bệnh từ quan về làng dạy học và bốc thuốc.

Tiến sĩ Nguyễn Đình Tuấn mất ngày 20 tháng 6 năm Tân Ty (14/7/1941). Học trò nghe tin báo, kéo về Trầu Lỗ khóc than thương tiếc. Ngày đưa tang, trời đổ mưa - a, đường làng lầy lội, nhiều học trò cũ đã làm quan lớn cũng đều mặc áo xô, lội bùn đi theo linh cữu, giữ trọn đạo thầy trò.

Ngôi làng có hai “ông Trạng”

■ TRẦN SIÊU

Không phải là Trạng nguyên nhưng vì đỗ đầu nên “chẳng hàng Tam khôi cũng xứng Trạng”. Hai ông nghè làng Trâu Lỗ là trường hợp như thế, dù không phải Trạng nguyên nhưng dân gian vẫn tôn họ là “ông Trạng”.

Làng Trâu Lỗ thuộc xã Mai Đình (Hiệp Hòa, Bắc Giang) - là đất học nổi tiếng từ xa xưa. Tương truyền, tên làng Trâu Lỗ là lấy từ gốc tích quê hương của Khổng Tử và Mạnh Tử. Lấy nho học làm gốc rễ phát triển nên làng Trâu Lỗ cũng làm nhân kiệt, để lại cho đời những giai thoại đầy ý nghĩa về sự học và về đạo làm người.

Truyền kỳ Ngưu tinh

Làng Trâu Lỗ nằm dọc sông Cầu, vào thế kỷ 11 từng nằm trong chiến tuyến sông Như Nguyệt của nhà Lý trong cuộc chiến chống quân Tống xâm lược. Những trận đánh ác liệt của nhà Lý với quân Tống đã diễn ra tại đây nên còn lưu lại các địa danh: Bãi Xác, Cánh Đồng Xác, chùa Âm Hồn. Cũng có tích nói vì bị giặc Tống tàn phá, xóa sổ nên làng có tên là làng Số để ghi nhớ sự kiện bi thương.

Làng Trâu Lỗ cũng gắn liền với truyền kỳ sự tích nằm trên lưng con trâu. Chuyện kể rằng, đầu năm 1593, chúa Trịnh Tùng cùng văn võ bá quan rước vua Lê Thế Tông ra kinh thành Thăng Long sau khi đánh đuổi được thế lực nhà Mạc. Tháng 4 năm đó, vua Lê lên chính điện ban chiếu đại xá tù binh, giảm sưu thuế toàn quốc.

Triều đình cho nhân dân khắp nơi mở hội ăn mừng vì đã thoát khỏi cảnh binh đao, loạn lạc. Hưởng ứng không khí ấy, chiều tối ngày 11/9/1593, dân làng Kim Thượng, nay là xã Kim Lũ (Sóc Sơn, Hà Nội) đem một con trâu trắng ra cửa đình làng để giết mổ làm lễ tế thần rồi chia thịt cho dân làng ăn liên hoan. Những trai tráng to khỏe được làng cắt cử đang chuẩn bị công việc giết mổ thì bất ngờ con trâu lồng lên làm đứt chạc rồi chạy vụt biến mất.

Năm 2024, hai làng Trâu Lỗ - Kim Lũ kỷ niệm 430 năm kết nghĩa.

Cả làng nháo nhác đi tìm trâu nhưng do trời tối nên không thấy. Sáng sớm 12/9, dân làng Trâu Lỗ làm lễ tế thần ở khu đình đã rất ngạc nhiên khi thấy con trâu lạ lông màu trắng không biết từ đâu đến. Trâu nằm phục trên bãi cỏ trước cửa đình

ven dề sông Cầu. Cũng sáng hôm ấy, dân Kim Thượng sau khi hỏi thăm tin tức ở các vùng lân cận đã biết trâu trắng chạy theo bờ sông Cà Lồ, rồi bơi vượt sông Cầu sang đền Trâu Lỗ.

Người làng Kim Thượng tìm vào đền gặp các cụ cao niên xin chuộc trâu. Thấy vậy, các cụ bên Trâu Lỗ đã mời khách trà nước rồi nói: “Người là vàng, của là ngải, không may trâu đứt chạc chạy sang đây, dân chúng tôi giữ giúp, nay xin trả lại chứ đâu dám lấy tiền chuộc của các anh”.

Sau khi cảm ơn làng bạn, người Kim Thượng ra đất trâu về. Nhưng không ngờ trâu trắng cứ nằm trơ trọi và ngóc đầu về phía đền Trâu Lỗ. Mấy thanh niên xúm lại mà không tài nào kéo được trâu đi. Như một điềm trời báo, người Kim Thượng cử người mang đồ sang đình Trâu Lỗ làm lễ tạ thánh thần. Khi lễ xong, quả nhiên dân Kim Thượng mới dắt được con trâu trắng về làng mình.

Sau sự kiện như một điềm lạ ấy, không chỉ dân làng Kim Thượng mà

người Trâu Lỗ cũng rất coi trọng con trâu trắng. Dân ở cả 2 làng đã gọi trâu trắng là Ngưu tinh. Bởi Ngưu tinh có nghĩa là ngôi sao trên trời ứng vào con trâu trắng để tạo ra một sợi dân vô hình kết mối tình 2 làng Kim - Trâu sau này.

Đúng ngày 12/9 năm Giáp Ngọ (1594), dân làng đôi bên quyết định chọn đình Trâu Lỗ làm lễ kết nghĩa huynh đệ với lời thề thủy chung, son sắt: Tình huynh đệ, nghĩa thâm giao/ Dưới đây có đất, trên cao có trời/ Dẫu cho vật đổi sao dời/ Từ sinh vẫn giữ lấy lời từ sinh.

Trải qua hơn 4 thế kỷ, mối tình giao kết Kim - Trâu vẫn được duy trì ngày càng bền chặt bởi những việc làm nghĩa hiệp của người dân hai làng luôn cứu trợ, giúp đỡ nhau trong lúc thiên tai, dịch họa, hoặc giúp nhau làm ăn, tu sửa đình miếu, xây dựng làng xóm, duy trì củng cố những thuần phong mỹ tục. Mối quan hệ tâm giao Kim - Trâu là một biểu hiện khá đặc sắc và độc đáo trong truyền thống địa phương.

Người xin vua đặt tên làng Trâu Lỗ

Truyền kỳ về Ngưu tinh và tục kết chạ giữa hai làng Kim - Trâu được nhiều người biết tới. Cũng có thuyết

Tái hiện hình ảnh Ngưu tinh (trâu trắng).

Đội tế thực hiện nghi thức dâng hoa, dâng hương.

liên tưởng về tòa thành cổ uy nghi bề thế, một công trình kiến trúc quân sự trấn thủ vùng biên cương. Đứng trên vọng thành, khách tham quan có thể ngắm nhìn phong cảnh toàn vùng với những mái nhà sàn thấp thoáng ẩn hiện sau những rặng tre xanh và cánh đồng trải dài.

Khu vực bên trong thành có nhà sàn văn hóa đủ sức chứa hàng trăm người. Hai bên tường thành là ao sen kẻ đá xung quanh cùng hệ thống đường gạch và sân bãi rộng phục vụ cho những hoạt động văn hóa, lễ hội, vui chơi và thi đấu thể thao. Tại trung tâm đền thờ, sừng sững cây cổ thụ được người dân nơi đây gọi là cây đại đoàn kết. Bởi cùng chung một gốc, nhưng cây đại đoàn kết lại là sự hòa hợp của 3 cây: Cây si, cây đa, cây đề gắn kết hòa quyện vào nhau, tỏa bóng mát cho cả sân đền.

Tương truyền rằng, cây cổ thụ này là do thủ lĩnh Hoàng Công Chất và 2 vị thủ lĩnh người Thái là tướng Ngải và tướng Khanh cùng trồng. Trải qua bao biến cố thăng trầm của lịch sử, cây cổ thụ vẫn vững chãi, như biểu tượng của tinh thần đoàn kết giữa người Thái, người Kinh và các dân tộc anh em trên mảnh đất Điện Biên Phủ anh hùng, giữa miền xuôi và miền ngược. Cạnh gốc cây cổ thụ là ngôi đền thờ Hoàng Công Chất cùng các vị tướng là

nơi để du khách dâng hương tỏ lòng thành kính và thành tâm khấn bái cầu xin an lành và những điều may mắn...

Nơi lưu giữ nét đẹp văn hóa dân tộc

Những năm qua, huyện Điện Biên luôn tăng cường công tác giữ gìn, bảo vệ và tôn tạo, nâng cấp di tích để đáp ứng nhu cầu tìm hiểu của khách tham quan, du lịch trong và ngoài nước, đặc biệt là nhu cầu sinh hoạt văn hóa, tín ngưỡng của nhân dân các dân tộc trên địa bàn tỉnh Điện Biên.

Kể từ năm 1994, khi đền thờ Hoàng Công Chất chính thức được Bộ Văn hóa - Thông tin (nay là Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch) công nhận xếp hạng di tích lịch sử, cứ mỗi độ xuân sang đúng vào ngày mùng 8 tháng 2 (25/2 âm lịch), các cơ quan quản lý văn hóa của tỉnh Điện Biên và huyện Điện Biên lại tung bừng tổ chức lễ hội trong khuôn viên Thành Bản Phủ.

Lễ hội Thành Bản Phủ gồm phần lễ và phần hội. Mở đầu lễ hội là các tiết mục mang đậm bản sắc văn hóa dân gian như: Múa rồng, biểu diễn trống hội. Phần lễ diễn ra trang nghiêm với những nghi thức thiêng liêng được gìn giữ như: Rước kiệu, dâng hương, đọc

chúc văn tưởng nhớ, tri ân công đức của vị thủ lĩnh Hoàng Công Chất và kêu gọi tinh thần đoàn kết các dân tộc.

Phần hội là các chương trình văn hóa, văn nghệ đặc sắc đến từ các đội văn nghệ quần chúng; tổ chức thi đấu các môn thể thao mang đậm bản sắc dân tộc như: Đẩy gậy, kéo co, tung còn... Trong tiếng trống, chiêng rộn rã, đoàn rước linh vị thủ lĩnh Hoàng Công Chất vào trong thành. Dẫn đầu đoàn rước có đôi rồng, tiếp đó là kiệu rước linh vị, đôi lính, đội tế lễ, dâng hương... Khi kiệu được rước vào sân đền, đội tế bắt đầu thực hiện từng nghi lễ trang trọng. Trong màn khói hương phảng phất, tất cả cùng phủ phục, tỏ lòng thành kính trước linh vị thủ lĩnh họ Hoàng.

Đội tế dâng lên hoa thơm, rượu nồng, nước mát, chúc thư tưởng nhớ công đức của Hoàng Công Chất cùng lời cầu nguyện, xin ngài phù hộ cho sơn hà xã tắc mãi được vững bền, mùa màng được bội thu. Các đội múa rồng, múa cờ, trình diễn những tiết mục văn nghệ đặc sắc, tái hiện không khí hào hùng của nghĩa quân xưa kia và biểu dương sức mạnh đại đoàn kết dân tộc, ý nghĩa của Chiến thắng Điện Biên Phủ trước sự tán thưởng của đông đảo bà con nhân dân đến dự lễ hội.

Ông Bùi Hải Bình - Chủ tịch UBND huyện Điện Biên cho biết: "Lễ hội Thành Bản Phủ không chỉ là hoạt động tín ngưỡng đặc sắc, mà còn là sự kiện văn hóa nhằm tôn vinh, giới thiệu đến du khách thập phương về những nét văn hóa đặc sắc của 11 dân tộc anh em cùng chung sống trên địa bàn huyện. Lễ hội cũng là dịp giáo dục truyền thống yêu nước, niềm tự hào dân tộc, khơi dậy tinh thần đoàn kết giữa các dân tộc để chung tay xây dựng Điện Biên ngày càng phát triển.

bàn trong và ngoài huyện Điện Biên có thể giao lưu, học hỏi lẫn nhau. Đây cũng là cơ hội để quảng bá, tôn vinh bản sắc văn hóa, văn nghệ dân gian và tiềm năng thu hút, phát triển du lịch của huyện cũng như tỉnh Điện Biên".

Chị Lò Thị Tín - đội trưởng của đội văn nghệ quần chúng bản Bông, xã Noong Hẹt, huyện Điện Biên chia sẻ: "Hàng năm, cứ mỗi dịp sau Tết Nguyên đán, đội văn nghệ lại hăng hái tập luyện các tiết mục văn nghệ đặc sắc để diễn trong chương trình nghệ thuật quần chúng. Chúng tôi thường lựa chọn các tiết mục múa xòe để thể hiện, đây cũng là cách để gìn giữ những nét đẹp văn hóa truyền thống của đồng bào Thái. Người Thái có câu hát: 'Không xòe không vui, không xòe cây lúa không trở bông, không xòe cây ngô không ra bắp, không xòe trai gái không thành đôi...'. Vì vậy, trong Lễ hội đền Hoàng Công Chất, không thể nào thiếu đi những điệu xòe Thái".

Theo ông Lò Văn Hiêng - người dân xã Pom Lót, huyện Điện Biên: "Thành Bản Phủ không chỉ là nơi mọi người đến với tâm linh, mà còn là nơi để các đoàn văn nghệ thể hiện tài năng và giao lưu văn hóa văn nghệ. Năm nào cũng vậy, xã đã cử các đội văn nghệ quần chúng luyện tập để giao lưu; thi đấu các môn thể thao truyền thống".

Đến nay, Di tích lịch sử Thành Bản Phủ - Đền thờ Hoàng Công Chất là Di tích lịch sử cấp quốc gia và Lễ hội Thành Bản Phủ cũng là Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia. Nằm trong chuỗi các sự kiện hưởng ứng Kỷ niệm 70 năm Chiến thắng Điện Biên Phủ, Lễ hội Thành Bản Phủ năm nay đã quy tụ hàng vạn du khách tới tham quan, trải nghiệm.

Với cấp ủy, chính quyền huyện Điện Biên thì việc tổ chức các hoạt động trong mùa lễ hội năm nay là cơ hội để quảng bá, tôn vinh bản sắc văn hóa, văn nghệ dân gian các dân tộc. Đồng thời, thu hút đầu tư, phát triển văn hóa, du lịch của huyện cũng như tỉnh Điện Biên. Từ đó góp phần tuyên truyền, giáo dục truyền thống yêu nước, niềm tự hào dân tộc, khơi dậy tinh thần đoàn kết giữa các dân tộc để chung tay xây dựng Điện Biên ngày càng phát triển.

Ông BUI HAI BINH

Màn múa rồng dưới tán cây đoàn kết.

Đặc sắc lễ hội Thành Bản Phủ

■ HÀ THUẬN

Đã thành thông lệ, hàng năm, Lễ hội Đền thờ Hoàng Công Chất - Thành Bản Phủ lại diễn ra với nhiều hoạt động đặc sắc. Ngoài ý nghĩa hoạt động tín ngưỡng, Lễ hội Thành Bản Phủ còn là sự kiện văn hóa nhằm duy trì và phát huy những tinh hoa văn hóa của các dân tộc trên địa bàn, tưởng nhớ vị anh hùng áo vải Hoàng Công Chất.

Đánh đuổi ngoại xâm, dựng thành Chiềng Lề

Di tích Thành Bản Phủ thuộc xã Noong Hết, huyện Điện Biên, tỉnh Điện Biên được xây dựng vào những năm 1758 - 1762, cách thành phố Điện Biên Phủ 12km về phía Nam. Thành là chứng tích ghi dấu mốc lịch sử về công cuộc đánh đuổi ngoại xâm, giải phóng Mường Thanh do tướng Hoàng Công Chất lãnh đạo vào thế kỷ 18. Vừa qua, tại Khu Di tích lịch sử văn hóa cấp quốc gia Thành Bản Phủ, UBND huyện Điện Biên tổ chức khai mạc Lễ hội Thành Bản Phủ năm 2024. Lễ hội năm nay đánh dấu mốc kỷ niệm 270 năm chiến thắng của nghĩa quân Hoàng Công Chất, giải phóng Mường Thanh (1754 - 2024).

Ông Nông Quang Thắng - Phó Chủ tịch UBND huyện Điện Biên chia sẻ: "Lễ hội Đền thờ Hoàng Công Chất - Thành Bản Phủ được tổ chức hàng năm vào ngày mốt của thủ lĩnh Hoàng Công Chất (25/2 âm lịch) để tưởng nhớ công ơn người anh hùng áo vải quê lúa Thái Bình. Tướng quân Hoàng

Công Chất có tên thật là Hoàng Công Thư, quê ở huyện Vũ Thư, tỉnh Thái Bình. Năm 1748, nghĩa quân của ông cùng Tướng Ngải, Tướng Khanh là hai thủ lĩnh người dân tộc Thái ở Điện Biên lãnh đạo nhân dân các dân tộc đánh đuổi giặc Phẻ, giải phóng Mường Thanh (Điện Biên) vào tháng 5/1754".

Để có căn cứ hoạt động lâu dài, Hoàng Công Chất đã cho xây dựng Thành Chiềng Lề (nay gọi Thành Bản Phủ). Từ đó, căn cứ hoạt động của nghĩa quân đã phát triển ra khắp mười châu của Phủ An Tây, phía Bắc giáp biên giới Trung Quốc, phía Nam mở rộng xuống Hòa Bình - Ninh Bình - Thanh Hóa. Theo các tài liệu lịch sử, Thành Bản Phủ rộng hơn 80 mẫu, dựa lưng vào sông Nậm Rốm; chân thành rộng 15m, mặt thành rộng 5m, cao 15m; tường thành đắp bằng đất; tròng 3 ván gác tre gai đem từ miền Tây Thanh Hóa lên; hào sâu rộng 4 - 5 thước. Thành có các cửa: Tiền, hậu, tả, hữu. Mỗi cửa có đồn cao và vững gác...

Trong thời gian diễn ra cuộc khởi nghĩa, Hoàng Công Chất đã tập hợp nhân dân các dân tộc vùng Hưng Hóa

(Tây Bắc) thành một khối thống nhất. Xây dựng mối tình đoàn kết ngược xuôi để cùng nhau đánh giặc giữ nước, bảo vệ núi rừng vùng biên cương Tổ quốc. Khi đó, Mường Thanh trở thành trung tâm văn hóa, chính trị của đất Tây Bắc. Hoàng Công Chất là người có công trong việc truyền bá những kiến thức, kỹ thuật trồng trọt của người miền xuôi cho đồng bào các dân tộc nơi đây, là nhân tố chính đoàn kết cộng đồng các dân tộc.

Dân gian kể lại rằng, Hoàng Công Chất lúc bấy giờ có 6 vị tướng tài, trong đó nổi bật có tướng Ngải và tướng Khanh. Họ cùng Hoàng Công Chất chọn đất, xây thành. Cuộc khởi nghĩa do Hoàng Công Chất lãnh đạo kéo dài suốt 30 năm. Đến năm 1769, quân Trịnh tấn công Mường Thanh, xóa bỏ vùng căn cứ của Hoàng Công Toàn (con Hoàng Công Chất), đánh úp và phá hủy Thành Bản Phủ.

Khi Hoàng Công Chất qua đời, người dân Mường Thanh đã lập đền

Đoàn rước linh vị thủ lĩnh Hoàng Công Chất vào trong thành.

thờ ông và 6 vị tướng lĩnh (đến nay người dân chỉ còn nhớ tên 2 tướng Ngải và tướng Khanh) trong khu vực Thành Bản Phủ. Ban chính diện đền Hoàng Công Chất thờ 10 pho tượng sơn son thếp vàng gồm: Tượng đức vua cha, Nam Tào, Bắc Đẩu, tượng Hoàng Công Chất và 6 vị tướng lĩnh; Ban công đồng đặt 7 bài vị của tướng quân Hoàng Công Chất và 6 vị tướng.

Ngày nay, tuy không còn mang dáng vẻ hùng vĩ như xưa nhưng di tích Thành Bản Phủ được tôn tạo một đoạn tường thành để du khách có thể

tình huống dở khóc dở cười, vận động nào tham dự cũng có... huy chương.

Tranh cãi đến phút cuối

Hội đồng Liên đoàn Thể thao Đông Nam Á mong muốn đưa SEA Games tiến sát đến tiêu chuẩn ASIAD và Thế vận hội Olympic. Nhưng Hội đồng ở đây là các quốc gia thành viên của khu vực, mà những gương mặt chủ chốt như Thái Lan, Indonesia hay Việt Nam vẫn có tiếng nói và vai trò quyết định về chương trình thi đấu SEA Games. Thế nên, ưu thế chủ nhà và bài toán thành tích tiếp tục là câu chuyện tranh cãi, kéo dài và có lẽ chỉ chấm dứt khi các bên tìm được tiếng nói chung, đồng nghĩa đạt được thỏa thuận về lợi ích cho các bên liên quan.

Mới đây, tại Bangkok (Thái Lan) nước chủ nhà SEA Games 33 đã công bố danh sách sơ bộ các môn thi đấu của kỳ Đại hội thể thao Đông Nam Á sẽ diễn ra vào năm 2025. Nhìn vào danh sách sơ bộ này, có thể thấy các môn thể thao truyền thống của nước chủ nhà Thái Lan đã được cắt giảm đúng theo tinh thần của Hội đồng Liên đoàn Thể thao Đông Nam Á. Tuy nhiên, người Thái lại loại bỏ rất nhiều môn thể mạnh của các đối thủ, trong đó có Việt Nam như karate, vovinam. Đáng chú ý, cử tạ là môn Olympic nhưng cũng không được đưa vào chương trình thi đấu. Ngoài ra, jujitsu, kurash, wushu và lặn cũng bị "gạch tên".

Theo thống kê ở SEA Games 32, những môn bị loại ở kỳ đại hội tới đều là mỏ vàng của thể thao Việt Nam, như lặn (14 Huy chương Vàng), vovinam (7 Huy chương Vàng), wushu (6 Huy chương Vàng), karate (6 Huy chương Vàng), cử tạ (4 Huy chương Vàng)... Số huy chương của các môn bị loại này chiếm gần 1/3 so với tổng số 136 Huy chương Vàng mà chúng ta giành được ở SEA Games 32. Hay như kurash, Việt Nam đã giành 14 Huy chương Vàng ở SEA Games 2019 và 2022, nhưng môn này bị chủ nhà Campuchia loại ở SEA Games 2023 và Thái Lan tiếp tục không đưa vào thi đấu tại đại hội năm 2025.

Thông tin từ Cục Thể dục thể thao cho biết, tại cuộc họp ở Thái Lan, đại diện của Ủy ban Olympic Việt Nam đã đề xuất bổ sung môn cử tạ, wushu, vovinam, jujitsu... vào chương trình thi đấu của SEA Games 33. Đề xuất này của Việt Nam đã nhận được sự ủng hộ của các quốc gia Malaysia, Brunei (wushu), Myanmar (vovinam, wushu), Lào (vovinam và wushu), Campuchia (jujitsu). Bên cạnh đó, Myanmar, Timor Lester, Philippines, Singapore và Campuchia cũng đề xuất bổ sung thêm các môn: Đua thuyền truyền thống, thể hình, skateboarding, sports climbing, võ thuật tổng hợp... Theo lộ trình, số môn, nội dung của SEA Games 33 mà Thái Lan

Các vận động viên karate Việt Nam nhận Huy chương Vàng SEA Games 32 nội dung đồng đội nữ. Ảnh: ITN

Theo thông tin từ Cục Thể dục thể thao (Bộ VH-TT&DL), danh sách sơ bộ các môn thi đấu của kỳ Đại hội thể thao Đông Nam Á sẽ diễn ra vào năm 2025 gồm: Bơi, nhảy cầu, bóng nước, bơi nghệ thuật, bơi marathon, điền kinh, bắn cung, cầu lông, bóng rổ (5x5, 3x3), canoeing, rowing, xe đạp, đua ngựa nghệ thuật, bóng ngựa (polo), đấu kiếm, bóng đá (nam, nữ), bóng đá trong nhà (futsal), golf, thể thao điện tử e-sports, muay, bóng lưới (netball), pencak silat, bi sắt, cầu mây, taekwondo, kickboxing, ném đĩa, tug of war (kéo co), thể dục dụng cụ, bóng ném, hockey, judo, bóng bầu dục 7 người, sailing, bắn súng, bóng bàn, taekwondo, quần vợt, triathlon, bóng chuyền, vật, trượt băng, hockey trên băng; 5 môn hiện đại pentathlon, bóng chày - bóng mềm, billiard & snooker, boxing, bóng sàn.

đưa ra vừa qua chưa phải danh sách cuối cùng. Phải tới tháng 12/2024, sau khi các Ủy ban Olympic quốc gia có ý kiến đóng góp, đề xuất, Ban tổ chức SEA Games 33 Thái Lan mới chính thức chốt lại.

Theo thống kê của Ủy ban Olympic quốc tế, Thái Lan là quốc gia có thành tích tham dự các kỳ Olympic tốt nhất ở Đông Nam Á. Tính đến trước Olympic Paris 2024, Thái Lan đã đoạt 34 huy chương Olympic (10 Huy chương Vàng, 8 Huy chương Bạc, 16 Huy chương Đồng). Những năm gần đây, Thái Lan tập trung cho ASIAD, Olympic và nhiều môn thể thao của họ hiện đã đạt trình độ thế giới như cầu lông, taekwondo, bóng chuyền nữ... Thế nhưng, người Thái vẫn bộc lộ quyết tâm giành ngôi số 1 bảng tổng sắp huy chương ở giải đấu "ao làng" này. Tuy không đi theo con đường cũ là đưa vào thi đấu nhiều môn mang tính địa phương, song chủ nhà SEA Games tìm cách giảm đi sức mạnh của các đối thủ từ chính các môn thuộc nhóm Olympic.

Đơn cử như cử tạ, vốn thuộc môn thể mạnh của Thái Lan, nhiều lần giành Huy chương Vàng Olympic.

Nhưng cử tạ Thái Lan cũng là điểm nóng doping. Theo đó, 10 đô cử Thái Lan có kết quả xét nghiệm dương tính với steroid vào năm 2018, 9 trong số đó tại Giải vô địch thế giới ở Ashgabat (Turkmenistan) và 1 vận động viên tại Olympic trẻ Buenos Aires 2018. Sau đó, tất cả danh hiệu mà cử tạ Thái Lan giành được ở những giải đấu này bị thu hồi, đồng thời nhận án phạt nặng cấm thi đấu nhiều năm từ Liên đoàn Cử tạ thế giới. Tuy nhiên, với sân chơi khu vực, cử tạ Thái Lan vẫn giữ được vị trí nhóm đầu. Như ở SEA Games 32, Thái Lan đứng hạng 3 chung cuộc môn cử tạ với 2 Huy chương Vàng, 7 Huy chương Bạc và 1 Huy chương Đồng, xếp sau Việt Nam (4 Huy chương Vàng, 1 Huy chương Bạc, 3 Huy chương Đồng). Indonesia đứng đầu với 5 Huy chương Vàng, 2 Huy chương Bạc và 11 Huy chương Đồng. Vậy nên, rất có thể việc loại cử tạ khỏi danh sách sơ bộ của Thái Lan chỉ là động thái gây sức ép của nước chủ nhà nhằm tìm kiếm sự đồng thuận nào đó, hoặc đưa nhiều nội dung sở trường vào chương trình thi đấu.

Trong lịch sử SEA Games, Thái Lan

SEA Games 33 diễn ra từ ngày 9 - 20/12/2025 tại ba địa điểm Songkhla, Chonburi và Bangkok. Tại SEA Games 32 hời tháng 5 năm ngoái, Việt Nam về nhất toàn đoàn, Thái Lan chiếm ngôi nhì. Hai kỳ SEA Games liên tiếp 31 (tại Việt Nam) và 32 (tại Campuchia) đều diễn ra vào tháng 5, nâng tầm ảnh hưởng chất lượng các cuộc tranh tài. Ở kỳ đại hội tới, Thái Lan đưa SEA Games trở lại quỹ đạo cuối năm thời tiết và khí hậu ở Đông Nam Á trở nên mát mẻ hơn.

từng 13 lần xếp nhất toàn đoàn, bao gồm 7 kỳ diễn ra bên ngoài quốc gia này. Đáng chú ý, 30 năm qua, SEA Games 33 mới là lần thứ 3 quốc gia này trở thành chủ nhà của ngày hội thể thao khu vực. 2 lần trước đó Thái Lan trong vai trò chủ nhà đều để dành độc chiếm vị trí số 1. Tại SEA Games 18 năm 1995, người Thái giành 157 Huy chương Vàng, Indonesia về nhì với 77 Huy chương Vàng và Việt Nam nằm đó đứng hạng 6 với 10 Huy chương Vàng. Đến SEA Games 24 năm 2007, Thái Lan về nhất với 183 Huy chương Vàng, Malaysia đoạt ngôi á quân chỉ với 68 Huy chương Vàng và Việt Nam đứng hạng 3 khi có 64 Huy chương Vàng. Tuy nhiên, thể thao Việt Nam ở SEA Games 2019, lần đầu tiên chúng ta vượt qua Thái Lan trong một kỳ đại hội tổ chức bên ngoài lãnh thổ. Đến SEA Games 31, thể thao Việt Nam thiết lập hàng loạt kỷ lục về số lượng Huy chương Vàng, trong đó lần đầu có tổng số Huy chương Vàng hơn gấp đôi Thái Lan.

Thái Lan được coi là thất bại nếu như họ không đứng đầu SEA Games 33 và họ đang quyết tâm đòi lại vị trí dẫn đầu khu vực. Điều đó được thấy khá rõ khi ở SEA Games 32, quốc gia này tham dự đông nhất với 1.985 thành viên, coi đây là cơ hội tổng duyệt, rà soát lực lượng rất quan trọng cho kỳ đại hội năm 2025 mà họ là nước chủ nhà. Vậy nên, thật dễ hiểu khi Thái Lan đang tìm mọi cách cắt giảm nhiều môn, nội dung thể mạnh của đối thủ hòng tạo lợi thế cho cuộc đua đến vị trí số 1 toàn đoàn vào năm tới. Vậy nên, SEA Games vẫn rất khốc liệt, và có lẽ 2 từ "ao làng" khó có thể biến mất mà nó chỉ chuyển từ dạng này sang dạng khác theo chiều hướng tích cực hơn.

SEA Games vẫn là cuộc chiến khốc liệt

■ HÀ PHƯƠNG

SEA Games 2025 được xác định sẽ tập trung nhóm môn ASIAD, Olympic và hạn chế nhiều hơn đặc quyền của nước chủ nhà. Tuy nhiên, nhìn vào danh sách sơ bộ các môn thi đấu của kỳ Đại hội thể thao Đông Nam Á lần thứ 33 diễn ra vào năm tới, có vẻ như Thái Lan vẫn muốn tận dụng triệt để ưu thế của quốc gia đăng cai hơn là chung tay nâng cấp giải đấu vốn được ví như “ao làng”.

Mong muốn rũ bỏ “ao làng”

SEA Games 32 năm 2023, nước chủ nhà Campuchia trong lần đầu tổ chức đã đưa vào chương trình thi đấu 37 môn, với tổng cộng hơn 600 nội dung, cao nhất trong lịch sử các kỳ đại hội thể thao khu vực. Thế nhưng, với lợi thế của quốc gia đăng cai, được ghi trong Điều lệ Hội đồng Liên đoàn Thể thao Đông Nam Á, Campuchia đã thăng tay loại bỏ rất nhiều môn có trong chương trình thi đấu của Olympic và ASIAD như bắn súng, bắn cung, thể hình, thể dục dụng cụ nữ, đua thuyền canoeing - rowing... Thay vào đó, nước chủ nhà đưa vào nhiều môn mang đậm tính địa phương như võ bokator (môn võ cổ truyền của Campuchia, có đến 16 nội dung thi đấu), kun khmer, cờ Ouk Chaktrang (hay còn gọi là cờ ốc), mô tô nước.

Chương trình thi đấu mang đậm dấu ấn cá nhân của nước chủ nhà SEA Games 32 đã ảnh hưởng đến thành tích của nhiều quốc gia trong khu vực, kể cả Việt Nam. Ngoài ra, điều này cũng khiến nhóm vận động viên các môn bắn súng, bắn cung, thể hình... mất đi cơ hội quý giá để thi đấu cọ xát, nhằm hướng đến các đấu trường cao hơn như vòng loại Olympic Paris 2024 và ASIAD 19. Đối lại, Campuchia có bước “đại nhảy vọt” về huy chương và thứ hạng. Cho dù chưa thể chen chân vào nhóm 3 đội đứng đầu bảng tổng sắp huy chương SEA Games 32,

Vận động viên Trần Minh Trí đoạt Huy chương Vàng cử tạ (hạng 67 kg) SEA Games 32.

Ảnh: ITN

song quốc gia này đã vươn lên thứ 4 với 81 Huy chương Vàng, 74 Huy chương Bạc và 126 Huy chương Đồng. Trong khi đó, kết thúc SEA Games 31 năm 2022, Campuchia chỉ giành 9 Huy chương Vàng, 13 Huy chương Bạc, và 41 Huy chương Đồng, đứng hạng 8. Hay SEA Games 30 năm 2019, họ chỉ giành 4 Huy chương Vàng, 6 Huy chương Bạc, 36 Huy chương Đồng, đứng hạng 8.

Lợi thế chủ nhà chính là sự giải thích thỏa đáng cho việc Campuchia thăng tiến “thần kỳ” từ 9 Huy chương Vàng năm 2022 và 1 năm sau giành tới 81 Huy chương Vàng. Tuy nhiên, đây cũng là hệ quả mang tính truyền thống của sân chơi thể thao khu vực. Nước chủ nhà không chỉ gặp thuận lợi về đi chuyển và địa điểm thi đấu, mà còn có quyền được đưa vào các môn thể mạnh và loại bỏ những môn mình không có khả năng cạnh tranh huy chương, kể cả đó là môn thuộc nhóm Olympic. Nhìn lại hơn 3 thập kỷ gần đây, quyền lực chủ nhà được khẳng định rõ ràng ở mỗi kỳ đại hội. Thái Lan giành vị trí dẫn đầu chung cuộc

khí tổ chức SEA Games năm 1995. Hai năm sau, đến lượt Indonesia lấy lại ngôi vị này. Ở các kỳ 2001, 2003 và 2005, lần lượt Malaysia, Việt Nam và Philippines dẫn đầu khi làm chủ nhà SEA Games. Trước đó, ba đoàn này chưa từng có lần nào đứng thứ hạng cao nhất.

Đặc quyền, đặc lợi chỉ có ở thể thao Đông Nam Á giúp quốc gia đăng cai đứng nhất được duy trì trong nhiều kỳ tiếp theo với các trường hợp Thái Lan (2007), Indonesia (2011), Malaysia (2017), Philippines (2019) và Việt Nam (2022). Tính từ năm 1991 đến nay, chỉ có 5 lần mà chủ nhà là Brunei (1999), Lào (2009), Myanmar (2013), Singapore (2015) và Campuchia (2023) không đứng nhất toàn đoàn. Nhưng các nước tổ chức SEA Games này đã giành rất nhiều Huy chương Vàng, Campuchia năm ngoái là ví dụ. Bên cạnh đó, nhiều nước chủ nhà còn giành được số Huy chương Vàng vượt trội. Như ở SEA Games 31 năm 2022, chủ nhà Việt Nam giành tới 205 Huy chương Vàng, phá kỷ lục SEA Games, trong khi Thái

Lan đứng thứ hai chỉ có 92 Huy chương Vàng. Trước đó, tại SEA Games 2019, Việt Nam đứng thứ 2 chung cuộc (98 Huy chương Vàng) nhưng kém xa so với chủ nhà Philippines với 149 Huy chương Vàng.

Vậy nên, nhằm nâng cao chất lượng SEA Games, Hội đồng Liên đoàn Thể thao Đông Nam Á đã thay đổi Điều lệ tổ chức giải đấu này, trong đó từ năm 2025 nước chủ nhà phải đưa chủ yếu các môn thể thao thuộc nhóm Olympic và ASIAD vào chương trình thi đấu, đồng thời hạn chế tối đa các môn địa phương có lợi cho nước chủ nhà. Cụ thể, các môn SEA Games tiếp tục được chia làm ba nhóm, trong đó điền kinh và bơi thuộc nhóm một (bắt buộc). Nhóm hai gồm ít nhất 15 môn thuộc Olympic, ASIAD hoặc đại hội thể thao trong nhà châu Á như: Bóng đá, bóng chuyền, bắn súng, bắn cung... Nhóm ba là các môn nặng tính địa phương mà chủ nhà có thể mạnh, và chỉ được chọn tối đa 2 môn với tổng cộng 8 nội dung thi đấu. Tránh tình trạng nhiều môn “đặc thù” chỉ có 2 - 3 quốc gia tham gia, hoặc những

Ảnh minh họa: ITN

“Bác sĩ Phương nhấn mạnh, thường xuyên cung cấp đầy đủ chất dinh dưỡng, vitamin khiến cho cơ thể khỏe mạnh, tăng cường sức đề kháng. Cần ăn đủ chất bột đường, tuy nhiên, nên chọn loại thực phẩm có dạng bột đường hấp thu chậm như ngũ cốc thô, bánh mì đen. Tránh các đường hấp thu nhanh như nước ngọt, bánh kẹo... Ăn đầy đủ cá, thịt, trứng, rau, trái cây... để cung cấp đủ chất béo vitamin và khoáng chất.

cố gắng bù đắp cho tình trạng thiếu oxy bằng cách tăng thông khí. Đây là một cơ chế tự nhiên của cơ thể để cố gắng tăng cung cấp máu đến da, giúp tản nhiệt. Tuy nhiên, khi tình trạng sốc nhiệt trở nên nặng, nhịp tim có thể trở nên yếu và không đều.

Yếu cơ hoặc chuột rút

Sốc nhiệt thường gây ra mất nước và mất natri, kali và magie từ cơ thể thông qua mồ hôi và thậm chí là qua nước tiểu. Mất điện giải có thể gây ra chuột rút cơ và làm suy giảm khả năng hoạt động của cơ.

Đau nhức đầu

Do sự giãn nở của mạch máu để tăng cường tuần hoàn máu đến não,

nhưng đồng thời cũng có thể là dấu hiệu của mất nước và mất điện giải. Khi cơ thể mất nước, lượng máu trong cơ thể sẽ giảm, dẫn đến giảm lưu lượng máu đến não. Vì vậy, hiện tượng đau đầu có thể xuất hiện ở những bệnh nhân sốc nhiệt.

Phòng ngừa sốc nhiệt do nắng nóng

Bác sĩ Lê Thị Phương khuyến cáo, người dân, người lao động nên hạn chế đi ra ngoài trong những ngày nắng nóng, đặc biệt khoảng thời gian từ 10 giờ sáng đến 4 giờ chiều. Những người đang ở trong phòng điều hòa nhiệt độ thấp không nên đi ra ngoài trời nắng đột ngột mà cần phải có một

khoảng thời gian để cơ thể thích nghi với môi trường bên ngoài bằng cách tăng nhiệt độ điều hòa trong phòng hoặc ngồi nghỉ trong bóng mát trước khi đi ra ngoài trời.

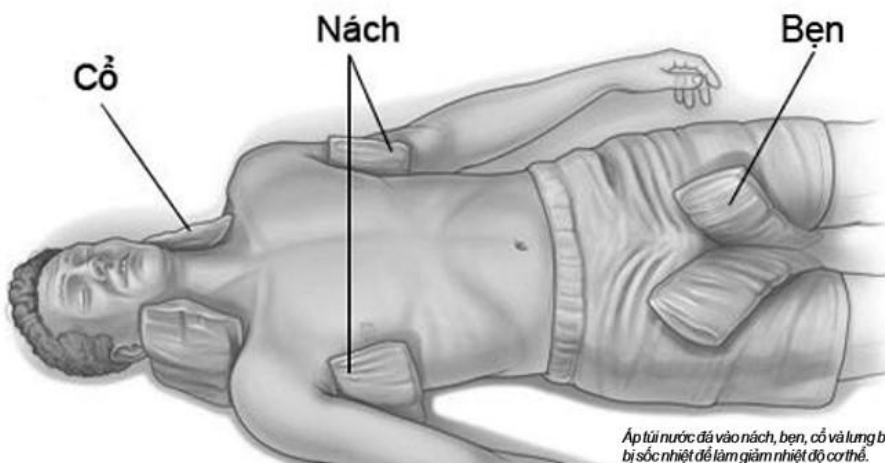
Tăng cường ăn các loại rau xanh và hoa quả, nên có món canh trong bữa ăn hàng ngày. Đặc biệt cần uống đủ nước. Nên uống thành nhiều lần trong ngày, không nên uống quá nhiều nước trong một lần. Rèn luyện thân thể để nâng cao sức đề kháng và sức chống chịu của bản thân với điều kiện thời tiết nắng nóng. Hãy đeo khẩu trang và che chắn bằng quần áo (như váy chống nắng, áo khoác dài tay, găng tay, vớ chân...) có độ dày thích hợp khi ra đường. Đặc biệt, hãy chọn những chất liệu vải thông thoáng, dễ thấm hút mồ hôi để có thể bảo đảm

vừa bảo vệ được da từ tia cực tím, vừa không ngăn cản việc hấp thụ được vitamin D từ trong ánh mặt trời.

Bác sĩ Phương khuyến cáo, những người phải làm việc trong thời tiết nắng nóng nên bố trí thời gian làm việc vào những lúc trời mát mẻ nhất trong ngày như vào sáng sớm hoặc chiều muộn. Hạn chế thời gian làm việc trong môi trường nhiệt độ cao. Nếu bắt buộc phải làm việc thì không nên làm việc quá lâu trong môi trường nóng bức, tránh các hoạt động thể lực quá sức. Nên định kỳ sau khoảng 45 phút đến 1 giờ làm việc thì nghỉ ngơi ở nơi thoáng mát trong khoảng thời gian từ 15 – 20 phút.

Hạn chế tối đa diện tích tiếp xúc của ánh nắng lên cơ thể đặc biệt là vùng vai gáy. Sử dụng phương tiện bảo hộ cá nhân phù hợp khi làm việc ngoài trời nắng như quần áo bảo hộ lao động, mũ, nón, kính. Mặc quần áo rộng, thoáng mát và thấm mồ hôi. Có thể sử dụng thêm các loại kem chống nắng.

Không sử dụng các loại đồ uống có cồn. Cần uống nước đều đặn trong suốt thời gian làm việc. Đặc biệt cần uống thêm các loại nước có bổ sung thêm muối và khoáng chất như Oresol đối với những người bị mất nhiều mồ hôi trong quá trình làm việc. Thực hiện các biện pháp làm thoáng mát nơi làm việc như sử dụng mái che, các tấm phản chiếu nhiệt, vật liệu cách nhiệt, hệ thống phun nước, phun sương, lắp đặt hệ thống điều hòa, hệ thống quạt thông gió.

Áp túi nước đá vào nách, bẹn, cổ và lưng bệnh nhân bị sốc nhiệt để làm giảm nhiệt độ cơ thể.

Nguy cơ đột quỵ do nắng nóng

■ SINH PHÚC

Nguy cơ đột quỵ có thể tăng thêm 10% khi nhiệt độ môi trường tăng thêm 1 độ C. Đột quỵ có thể dẫn đến nhiều hậu quả nghiêm trọng nếu không được xử lý, cấp cứu kịp thời.

Xử trí khi gặp vấn đề do nắng nóng

Cục Quản lý Môi trường y tế, Bộ Y tế cho biết, vào mùa nắng nóng, mọi người có thể gặp phải một số vấn đề sức khỏe thường gặp là: Say nắng, say nóng hoặc đột quỵ do nắng. Nguyên nhân chủ yếu là do phải tiếp xúc quá lâu hoặc làm việc trong môi trường nắng nóng, nhiệt độ cao hoặc do thay đổi nhiệt độ môi trường đột ngột.

Một số nhóm có nguy cơ cao gồm: Người già, trẻ nhỏ và phụ nữ có thai; Những người làm việc, luyện tập với cường độ cao ở ngoài trời nắng lâu hoặc trong môi trường nóng bức như người lao động nông nghiệp, công nhân làm việc ở các lò gạch, lò luyện gang thép...; Những người mắc các bệnh mạn tính như tăng huyết áp, bệnh phổi tắc nghẽn mạn tính, hen phế quản, đái tháo đường.

Bộ Y tế khuyến cáo, khi gặp vấn đề sức khỏe do nắng nóng, tùy theo mức độ biểu hiện, cần nhanh chóng áp dụng những biện pháp xử trí phù hợp. Với mức độ nhẹ, cần chuyển ngay nạn nhân vào chỗ mát, thoáng gió, sau đó nói lỏng quần áo hoặc cởi bỏ bớt quần áo bên ngoài. Lau cơ thể nạn nhân bằng khăn mát hoặc có thể dội nước mát vào cơ thể rồi lau khô. Nếu nạn nhân uống được nước, cho uống từng ngụm nhỏ nước mát. Tốt nhất là uống nước có bổ sung muối và khoáng chất như nước Oresol pha đúng liều lượng theo hướng dẫn sử dụng.

Nếu nạn nhân bị chuột rút, cần xoa bóp nhẹ nhàng vùng cơ bị chuột rút. Lưu ý không để cho nhiều người vây quanh nạn nhân. Sau khoảng 10 - 15 phút, các biểu hiện sẽ giảm dần. Nếu nạn nhân có các biểu hiện ở mức độ nặng, cần gọi ngay cấp cứu 115 hoặc nhanh chóng đưa người bệnh đến cơ sở y tế gần nhất. Lưu ý, trong quá trình vận chuyển, cần thường xuyên chườm mát cho nạn nhân.

Bệnh nhân đột quỵ cấp cứu tại Bệnh viện Bạch Mai.

Ảnh: BVCC

Phòng ngừa đột quỵ do nắng nóng

Theo các chuyên gia, đột quỵ là nguyên nhân thường gặp thứ hai gây tử vong tại Việt Nam. Trong số người sống sót sau đột quỵ, tỷ lệ bị khuyết tật do đột quỵ ở mức cao. Theo PGS.TS Mai Duy Tôn - Giám đốc Trung tâm đột quỵ (Bệnh viện Bạch Mai), mỗi ngày, đơn vị này tiếp nhận đến 50 bệnh nhân đột quỵ. Trong đó, chỉ khoảng 20% bệnh nhân đến viện trong "thời gian vàng". Con số này đã tăng lên so với trước đó. Song, so với nhiều trung tâm trên thế giới, tỷ lệ này còn thấp. Có nhiều trung tâm, bệnh nhân đến trong "thời gian vàng" đạt 50 - 75%.

Các nghiên cứu chỉ ra rằng, nguy cơ đột quỵ và yếu tố nhiệt độ có mối liên hệ với nhau. Trong đó, nhiệt độ môi trường tăng cao là một trong những yếu tố làm tăng nguy cơ đột quỵ. Nắng nóng khiến thân nhiệt tăng, cơ thể bài tiết nhiều mồ hôi, từ đó gây mất nước. Nếu không bổ sung nước kịp thời, cơ thể sẽ bị mất nước, kết

cấu máu cô đặc, kết dính làm suy giảm khả năng lưu thông máu, tăng huyết áp và nguy cơ hình thành cục máu đông trong lòng động mạch. Từ đó, tăng nguy cơ đột quỵ.

BS.CKI Nguyễn Phương Trang - Bệnh viện Đa khoa Tâm Anh cho biết, để hạn chế tối đa nguy cơ bị đột quỵ, mọi người nên chủ động có biện pháp phòng ngừa. Trong đó, khám sức khỏe tổng quát cũng như tầm soát đột quỵ định kỳ là điều cần thiết giúp phát hiện sớm các yếu tố nguy cơ đột quỵ. Từ đó, có biện pháp phòng tránh hữu hiệu. Mục tiêu của việc tầm soát đột quỵ là dựa vào công nghệ, kỹ thuật tiên tiến, máy móc hiện đại để phát hiện sớm các yếu tố tiềm ẩn đột quỵ như hẹp, tắc nghẽn mạch máu, phình, vỡ hay dị dạng mạch máu não và những bệnh lý nền khác có liên quan.

Ngoài ra, cần có chế độ dinh dưỡng khoa học, bao gồm uống đủ nước. Cơ thể cần được cung cấp từ 2 lít nước mỗi ngày để hạn chế tình trạng mất nước. Từ đó, làm giảm nguy cơ đột

quỵ do cục máu đông. Chuyên gia lưu ý, mọi người nên dần trải lượng nước uống trong một ngày. Không nên uống quá nhiều nước trong thời gian ngắn. Ngoài ra, cần ăn uống đa dạng, đầy đủ dưỡng chất. Ưu tiên bổ sung các loại rau củ quả, thực phẩm giàu chất béo tốt. Một số thực phẩm giàu chất béo tốt điển hình như quả bơ, các loại hạt, cá béo, quả ô liu... Có tác động làm giảm cholesterol giúp hạn chế nguy cơ xơ vữa động mạch, tăng cường sức khỏe tim mạch, giảm nguy cơ tăng huyết áp.

Bác sĩ Trang khuyến cáo, người dân nên hạn chế tiếp xúc trực tiếp với ánh nắng gắt. Cụ thể, hạn chế để cơ thể tiếp xúc trực tiếp với ánh nắng trong thời điểm từ 10 giờ đến 16 giờ, giúp giảm nguy cơ bị sốc nhiệt và đột quỵ do nắng nóng. Nên tránh từ ngoài nắng đi vào phòng lạnh đột ngột. Bởi, điều đó có thể khiến mạch máu co lại đột ngột, tăng huyết áp và nguy cơ đột quỵ.

Ngoài ra, rèn luyện thể chất cũng đóng vai trò quan trọng trong phòng tránh đột quỵ. Mỗi người cần tập thể dục thường xuyên để nâng cao sức đề kháng. Từ đó, góp phần bảo vệ cơ thể khỏi nguy cơ bệnh tật, trong đó có đột quỵ do nắng nóng. Trong thời gian nắng nóng, cần ưu tiên các bộ môn tập luyện trong nhà như aerobic, chạy bộ trên máy, yoga, nhảy dây... và hạn chế các loại hình vận động ngoài trời như chạy bộ, chạy xe đạp, chơi đá bóng, bóng chuyền...

Các dấu hiệu của đột quỵ được viết tắt bằng các từ tiếng Anh - BEFAST, trong đó: B - Balance (mất thăng bằng, nhức đầu, chóng mặt); E - Eye (mờ mắt); F - Face (méo, xệ mặt một bên); A - Arms (tay, chân cùng bên tê bì hoặc yếu hơn bên kia); S - Speech (khó nói, nói ngọng); T - Time (Cần gọi ngay cứu thương hoặc đến bệnh viện càng sớm càng tốt).

Sử dụng điều hòa đúng cách

Nếu sử dụng điều hòa không đúng cách, bạn có thể sẽ gặp phải tình trạng “sốc nhiệt” thường xuyên, thậm chí kéo theo những nguy cơ nghiêm trọng hơn.

Cảnh báo nguy cơ mắc bệnh

Máy điều hòa tạo ra rào cản giữa nhiệt độ ngoài trời và không gian trong nhà, đồng thời, giảm căng thẳng cho cơ thể cũng như ngăn nguy cơ quá nóng. Song, điều quan trọng là cần đảm bảo sử dụng mức nhiệt phù hợp để giúp duy trì môi trường thoải mái mà không tiêu tốn năng lượng không cần thiết. Việc giữ đủ nước, mặc quần áo phù hợp và tránh tiếp xúc lâu với nhiệt độ cao là những biện pháp quan trọng để giảm nguy cơ mắc các bệnh liên quan đến nhiệt, ngay cả khi sử dụng điều hòa.

Một nghiên cứu của Đại học Michigan (Mỹ) cho thấy, nhiệt độ thay đổi đột ngột từ 5 - 6 độ C (10 độ F) hoặc độ ẩm thay đổi 10% sẽ dẫn đến sự gia tăng số trẻ nhập viện cấp cứu do hen suyễn, hay các triệu chứng dị ứng, như nghẹt mũi, đau đầu và chóng mặt. Theo Hiệp hội Trường học Y tá quốc gia ở Mỹ, bệnh hen suyễn có thể được kích hoạt bởi sự thay đổi nhiệt độ môi trường xung quanh, chẳng hạn như đi ra ngoài không khí lạnh hoặc đi từ nơi nóng vào không khí mát mẻ.

Trong một nghiên cứu về điều hòa nhiệt độ trên xe buýt ở Hồng Kông (Trung Quốc), Tiến sĩ Alvin Chan Yee-shing - Hội đồng Y khoa và Hiệp hội Y khoa Hồng Kông khuyên rằng, việc chuyển từ môi trường nóng sang lạnh có thể làm suy yếu hệ thống miễn dịch và khiến mọi người dễ dàng mắc bệnh hơn. “Sự thay đổi nhiệt độ lớn có thể khiến mạch máu co thắt đột ngột và ảnh hưởng đến huyết áp. Nó làm suy yếu hệ thống miễn dịch và khiến mọi người dễ bị cảm lạnh”, chuyên gia này giải thích.

Chia sẻ về việc sử dụng điều hòa trong mùa Hè, chuyên gia Sudha Desai - bác sĩ Đa khoa và Nội khoa tại Phòng khám Ruby Hall (Ấn Độ) giải thích: “Phòng sử dụng điều hòa sẽ có nhiệt độ thấp hơn không khí bên ngoài từ 15 - 20 độ C. Khi một người rời khỏi nơi có nhiệt độ môi trường thấp hơn, cơ thể họ không có đủ thời gian để thích nghi với nhiệt độ cao hơn bên ngoài. Mặc dù đó mồ hôi là cơ chế chính của cơ thể để phản ứng

Vào mùa Hè, mọi người nên đặt nhiệt độ điều hòa ở mức 25 - 28 độ C.

Ảnh minh họa: INT

Nhiều người thường mắc sai lầm khi cài đặt nhiệt độ điều hòa quá thấp (dưới 20 độ C) để hạ nhiệt nhanh. Tuy nhiên, cách làm này không chỉ tiêu tốn điện, mà còn gây sốc nhiệt nếu nhiệt độ bên ngoài và trong phòng chênh lệch quá nhiều. Theo các chuyên gia, nhiệt độ chênh lệch giữa phòng máy lạnh và bên ngoài chỉ nên từ 5 - 8 độ C. Vào mùa Hè, mọi người được khuyến cáo nên đặt nhiệt độ điều hòa ở mức 25 - 28 độ C. Nếu cảm thấy không đủ mát, mọi người có thể sử dụng các thiết bị làm mát khác như quạt điện, máy làm mát không khí...

với sự thay đổi nhiệt độ, nhưng việc tiếp xúc lâu với điều hòa sẽ làm khô da và khiến việc đổ mồ hôi trở nên khó khăn hơn”.

Do cơ chế đổ mồ hôi bị suy yếu, người già, trẻ em, bệnh nhân tiểu đường và những người sử dụng thuốc lợi tiểu đặc biệt dễ bị tổn thương trước những thay đổi nhiệt độ này. Do đó, sự thay đổi nhiệt độ đột ngột từ một môi trường khép kín, có máy điều hòa ra bên ngoài có thể bị kiệt sức vì nóng, say nắng hoặc tệ hơn là sốt cao. Tình trạng đó có thể gây hại cho nhiều cơ quan của cơ thể.

Những tiềm ẩn về sức khỏe

Các chuyên gia cho biết, máy

điều hòa không khí là cách duy nhất để mọi người có thời gian nghỉ ngơi trước nhiệt độ cao. Từ gia đình đến văn phòng, điều hòa đều được sử dụng rộng rãi trong mùa Hè. Mặc dù, đây là một trong những cách hiệu quả nhất để tránh nắng nóng, nhưng công cụ này lại có một nhược điểm mà mọi người không chú ý tới. Không ít người đặt câu hỏi về việc trải qua cảm giác kỳ lạ trên da khi ngay lập tức bước ra khỏi phòng có điều hòa. Các bác sĩ lý giải, đó là hiện tượng không tốt cho cơ thể.

Tiến sĩ Vipul Gupta - Trưởng khoa can thiệp thần kinh và đột quỵ, Bệnh viện Artemis (Gurgaon, Ấn Độ) giải thích, sự thay đổi nhiệt độ đột ngột xảy ra khi chúng ta bước ra ngoài với sự thoải mái mát mẻ của điều hòa. Điều đó có thể ảnh hưởng đáng kể đến

sức khỏe. Cơ thể bị sốc nhiệt khi di chuyển sang nhiệt độ cực cao. Nhiều phản ứng sinh lý có thể được kích hoạt bởi sự thay đổi đột ngột này. Trước hết, hệ thống tim mạch của cơ thể sẽ bị ảnh hưởng đầu tiên. Nhiệt độ khiến các mạch máu bị co thắt trong môi trường mát mẻ giãn nở nhanh chóng, khiến huyết áp giảm mạnh. Điều này có thể gây chóng mặt hoặc ngất xỉu, đặc biệt ở những người mắc bệnh tim tiềm ẩn.

Tiếp xúc đột ngột với nhiệt độ cao có thể làm trầm trọng thêm các bệnh về đường hô hấp như viêm phế quản hoặc hen suyễn. Tình trạng mất nước cũng có thể xảy ra do sức nóng khi cơ thể cố gắng tự làm mát bằng cách đổ mồ hôi nhiều hơn. Nhức đầu, kích thích và chuột rút ở cơ có thể do thiếu chất lỏng và chất điện giải. Cơ thể không thể kiểm soát nhiệt độ và có thể gây ra say nắng. Di chuyển đột ngột từ không gian mát mẻ trong nhà sang không gian ngoài trời nắng nóng có thể dẫn đến say nắng. Khi khả năng điều chỉnh nhiệt độ của cơ thể bị suy giảm, dẫn đến nhiệt độ cơ thể tăng mạnh, hậu quả là sốc nhiệt xảy ra. Điều này dễ xảy ra hơn khi cơ thể không chuẩn bị tốt cho nhiệt độ quá cao, khiến cơ thể khó hạ nhiệt.

KIM DUNG

(Theo Times of India; Hindustantimes; Clearairforall)

Nguy cơ đột quỵ do nắng nóng

■ SINH PHÚC

Nguy cơ đột quỵ có thể tăng thêm 10% khi nhiệt độ môi trường tăng thêm 1 độ C. Đột quỵ có thể dẫn đến nhiều hậu quả nghiêm trọng nếu không được xử lý, cấp cứu kịp thời.

Xử trí khi gặp vấn đề do nắng nóng

Cục Quản lý Môi trường y tế, Bộ Y tế cho biết, vào mùa nắng nóng, mọi người có thể gặp phải một số vấn đề sức khỏe thường gặp là: Say nắng, say nóng hoặc đột quỵ do nắng. Nguyên nhân chủ yếu là do phải tiếp xúc quá lâu hoặc làm việc trong môi trường nắng nóng, nhiệt độ cao hoặc do thay đổi nhiệt độ môi trường đột ngột.

Một số nhóm có nguy cơ cao gồm: Người già, trẻ nhỏ và phụ nữ có thai; Những người làm việc, luyện tập với cường độ cao ở ngoài trời nắng lâu hoặc trong môi trường nóng bức như người lao động nông nghiệp, công nhân làm việc ở các lò gạch, lò luyện gang thép...; Những người mắc các bệnh mạn tính như tăng huyết áp, bệnh phổi tắc nghẽn mạn tính, hen phế quản, đái tháo đường.

Bộ Y tế khuyến cáo, khi gặp vấn đề sức khỏe do nắng nóng, tùy theo mức độ biểu hiện, cần nhanh chóng áp dụng những biện pháp xử trí phù hợp. Với mức độ nhẹ, cần chuyển ngay nạn nhân vào chỗ mát, thoáng gió, sau đó nói lỏng quần áo hoặc cởi bỏ bớt quần áo bên ngoài. Lau cơ thể nạn nhân bằng khăn mát hoặc có thể dội nước mát vào cơ thể rồi lau khô. Nếu nạn nhân uống được nước, cho uống từng ngụm nhỏ nước mát. Tốt nhất là uống nước có bổ sung muối và khoáng chất như nước Oresol pha đúng liều lượng theo hướng dẫn sử dụng.

Nếu nạn nhân bị chuột rút, cần xoa bóp nhẹ nhàng vùng cơ bị chuột rút. Lưu ý không để cho nhiều người vây quanh nạn nhân. Sau khoảng 10 - 15 phút, các biểu hiện sẽ giảm dần. Nếu nạn nhân có các biểu hiện ở mức độ nặng, cần gọi ngay cấp cứu 115 hoặc nhanh chóng đưa người bệnh đến cơ sở y tế gần nhất. Lưu ý, trong quá trình vận chuyển, cần thường xuyên chườm mát cho nạn nhân.

Bệnh nhân đột quỵ cấp cứu tại Bệnh viện Bạch Mai.

Ảnh: BVCC

Phòng ngừa đột quỵ do nắng nóng

Theo các chuyên gia, đột quỵ là nguyên nhân thường gặp thứ hai gây tử vong tại Việt Nam. Trong số người sống sót sau đột quỵ, tỷ lệ bị khuyết tật do đột quỵ ở mức cao. Theo PGS.TS Mai Duy Tôn - Giám đốc Trung tâm đột quỵ (Bệnh viện Bạch Mai), mỗi ngày, đơn vị này tiếp nhận đến 50 bệnh nhân đột quỵ. Trong đó, chỉ khoảng 20% bệnh nhân đến viện trong "thời gian vàng". Con số này đã tăng lên so với trước đó. Song, so với nhiều trung tâm trên thế giới, tỷ lệ này còn thấp. Có nhiều trung tâm, bệnh nhân đến trong "thời gian vàng" đạt 50 - 75%.

Các nghiên cứu chỉ ra rằng, nguy cơ đột quỵ và yếu tố nhiệt độ có mối liên hệ với nhau. Trong đó, nhiệt độ môi trường tăng cao là một trong những yếu tố làm tăng nguy cơ đột quỵ. Nắng nóng khiến thân nhiệt tăng, cơ thể bài tiết nhiều mồ hôi, từ đó gây mất nước. Nếu không bổ sung nước kịp thời, cơ thể sẽ bị mất nước, kết

cấu máu cô đặc, kết dính làm suy giảm khả năng lưu thông máu, tăng huyết áp và nguy cơ hình thành cục máu đông trong lòng động mạch. Từ đó, tăng nguy cơ đột quỵ.

BS.CKI Nguyễn Phương Trang - Bệnh viện Đa khoa Tâm Anh cho biết, để hạn chế tối đa nguy cơ bị đột quỵ, người nên chủ động có biện pháp phòng ngừa. Trong đó, khám sức khỏe tổng quát cũng như tầm soát đột quỵ định kỳ là điều cần thiết giúp phát hiện sớm các yếu tố nguy cơ đột quỵ. Từ đó, có biện pháp phòng tránh hữu hiệu. Mục tiêu của việc tầm soát đột quỵ là dựa vào công nghệ, kỹ thuật tiên tiến, máy móc hiện đại để phát hiện sớm các yếu tố tiềm ẩn đột quỵ như hẹp, tắc nghẽn mạch máu, phình, vỡ hay dị dạng mạch máu não và những bệnh lý nền khác có liên quan.

Ngoài ra, cần có chế độ dinh dưỡng khoa học, bao gồm uống đủ nước. Cơ thể cần được cung cấp từ 2 lít nước mỗi ngày để hạn chế tình trạng mất nước. Từ đó, làm giảm nguy cơ đột

quỵ do cục máu đông. Chuyên gia lưu ý, mọi người nên dần trải lượng nước uống trong một ngày. Không nên uống quá nhiều nước trong thời gian ngắn. Ngoài ra, cần ăn uống đa dạng, đầy đủ dưỡng chất. Ưu tiên bổ sung các loại rau củ quả, thực phẩm giàu chất béo tốt. Một số thực phẩm giàu chất béo tốt điển hình như quả bơ, các loại hạt, cá béo, quả ô liu... Có tác động làm giảm cholesterol giúp hạn chế nguy cơ xơ vữa động mạch, tăng cường sức khỏe tim mạch, giảm nguy cơ tăng huyết áp.

Bác sĩ Trang khuyến cáo, người dân nên hạn chế tiếp xúc trực tiếp với ánh nắng gắt. Cụ thể, hạn chế để cơ thể tiếp xúc trực tiếp với ánh nắng trong thời điểm từ 10 giờ đến 16 giờ, giúp giảm nguy cơ bị sốc nhiệt và đột quỵ do nắng nóng. Nên tránh từ ngoài nắng đi vào phòng lạnh đột ngột. Bởi, điều đó có thể khiến mạch máu co lại đột ngột, tăng huyết áp và nguy cơ đột quỵ.

Ngoài ra, rèn luyện thể chất cũng đóng vai trò quan trọng trong phòng tránh đột quỵ. Mỗi người cần tập thể dục thường xuyên để nâng cao sức đề kháng. Từ đó, góp phần bảo vệ cơ thể khỏi nguy cơ bệnh tật, trong đó có đột quỵ do nắng nóng. Trong thời gian nắng nóng, cần ưu tiên các bộ môn tập luyện trong nhà như aerobic, chạy bộ trên máy, yoga, nhảy dây... và hạn chế các loại hình vận động ngoài trời như chạy bộ, chạy xe đạp, chơi đá bóng, bóng chuyền...

Các dấu hiệu của đột quỵ được viết tắt bằng các từ tiếng Anh - BEFAST, trong đó: B - Balance (mất thăng bằng, nhúc nhủ, chóng mặt); E - Eye (mờ mắt); F - Face (méo, xệ mặt một bên); A - Arms (tay, chân cùng bên tê bì hoặc yếu hơn bên kia); S - Speech (khó nói, nói ngọng); T - Time (Cần gọi ngay cứu thương hoặc đến bệnh viện càng sớm càng tốt).

Tiếng Anh là môn tự chọn ở cấp tiểu học Nhật Bản.

nền kinh tế lớn thứ ba thế giới và hạn chế cơ hội của Nhật Bản trên chương trình nghị sự quốc tế.

Báo cáo của tổ chức tiếng Anh EF Education First lưu ý: “Trình độ tiếng Anh của người trưởng thành đã suy giảm ở Đông Á trong 4 năm qua và ở Nhật Bản là suốt một thập kỷ”. Ông Eric Fior – Giám đốc trung tâm dạy tiếng Anh và tiếng Pháp ở Yokohama, Nhật Bản cho biết, trong khi việc học vẹt trong trường phổ thông giúp học sinh Nhật Bản nắm bắt tốt kỹ năng viết thì họ không có đủ cơ hội luyện nói tiếng Anh.

“Đã có những nỗ lực cải thiện các lớp học tiếng Anh trong trường học như tuyển dụng giáo viên bản ngữ... Tuy nhiên, trình độ của những giáo viên này rất cơ bản và học sinh không có cơ hội thực hành kiến thức được học”, ông Fior phân tích. Chuyên gia này cũng chỉ ra rằng giới trẻ Nhật Bản ngại nói tiếng Anh vì họ sợ mắc sai lầm và bị người khác phát hiện mình mắc sai lầm. Đây là đặc điểm văn hóa truyền thống của người dân nước này nhưng cũng là rào cản khi họ học tiếng Anh.

Tương tự, văn hóa giáo dục của Nhật Bản là luôn đề cao sự trật tự và nghiêm khắc. Hầu hết các lớp học chỉ có giáo viên giảng bài và học sinh im lặng lắng nghe. Học sinh chỉ gọi tay phát biểu khi được thầy cô cho phép. Phương pháp học tập trên sẽ không phù hợp với việc dạy nói tiếng Anh, yêu cầu học sinh phải liên tục nói và không ngừng mắc sai lầm để hoàn thiện vốn ngôn ngữ.

Giáo dục song ngữ đang trên đà phát triển tại Nhật Bản.

Dấu hiệu tích cực

Dù vậy vẫn có những dấu hiệu tích cực. Giáo dục song ngữ đang trên đà phát triển mạnh tại Nhật Bản. Các trường phổ thông cam kết đào tạo trẻ em trở thành công dân toàn cầu, thông thạo cả tiếng Nhật và tiếng Anh, đã và đang mọc lên trên cả nước. Đơn cử, Trường Mầm non song ngữ Aoba – Nhật Bản đã mở cơ sở mới vào năm 2023, tiếp nối thành công của Trường Tiếng Anh Freely Akasaka năm 2021. Tập đoàn Yuruki Switch đã lần lượt ra mắt hai trường mầm non song ngữ vào năm 2022 và 2024.

Nhà phê bình giáo dục Manabu Murata ước tính có khoảng 200 trường học tiếng Anh mới mở tại Nhật Bản trong 5 năm qua. Riêng số

trường mầm non quốc tế đã đạt hơn 800 cơ sở.

Ông Norihiko Inoue – quản lý thị trường châu Á tại tập đoàn giáo dục tiếng Anh Education First nhận định, nhiều phụ huynh Nhật Bản hiện nay rất coi trọng giáo dục song ngữ nên nhiều hệ thống trường quốc tế đã đầu tư vào Nhật Bản. Tuy nhiên, điều này gây ra khoảng cách lớn giữa giáo dục công và tư trong việc giảng dạy tiếng Anh.

“Giáo viên công lập rất bận rộn. Họ phải làm nhiều công việc hành chính và không có thời gian thay đổi phương pháp giảng dạy chuyển từ ghi nhớ ngữ pháp sang giao tiếp. Do đó, các trường công lập chưa thể đổi mới giáo dục tiếng Anh như các trường tư

Về lâu dài, khoảng cách trong giáo dục tiếng Anh sẽ tạo nên khoảng cách xã hội, khoảng cách kinh tế tại Nhật Bản. Học sinh Nhật Bản được đầu tư học tiếng Anh nói chung và học trường song ngữ nói riêng sẽ có khả năng sử dụng tiếng Anh tốt hơn học sinh trường công, không được học thêm và chỉ học tiếng Anh trên lớp.

thực đang thực hiện”, ông Inoue nói. Điều này sẽ ảnh hưởng đến kết quả thi đại học, cơ hội học tập quốc tế và dẫn đến khác biệt về mức lương. Cần lưu ý dù việc sử dụng tiếng Anh ở Nhật Bản còn hạn chế nhưng những ứng viên nhuần nhuyễn tiếng Anh có thể tìm công việc với mức lương, đãi ngộ tốt hơn là ứng viên yếu ngoại ngữ.

Do đó, các chuyên gia nhất trí rằng phương pháp giáo dục tiếng Anh tại Nhật Bản cần thay đổi để học sinh nhận thức được tầm quan trọng của ngôn ngữ và giao tiếp ngoại ngữ. Chương trình giảng dạy nên được điều chỉnh giúp học sinh thích học tiếng Anh và giáo viên linh hoạt thiết kế bài giảng hơn. Cơ hội học giao tiếp tiếng Anh cũng nên chia đều cho tất cả mọi học sinh.

PHẠM KHÁNH (TH)

Nhật Bản:

Tranh cãi về chương trình tiếng Anh

Chương trình học tiếng Anh mới tại Nhật Bản được đánh giá là quá khó trong khi đó, không phải tất cả học sinh đều có điều kiện học thêm để nâng cao kiến thức. Nhìn chung, khả năng tiếng Anh của người Nhật vẫn khó được cải thiện.

Ý kiến trái chiều

Tại Nhật Bản, tiếng Anh là môn học bắt buộc từ cấp THCS (lớp 7 - 9). Theo chương trình giảng dạy tiếng Anh THCS mới, áp dụng từ năm 2021, học sinh phải nắm vững 1.600 - 1.800 từ, tăng so với mức 1.200 từ theo quy định cũ.

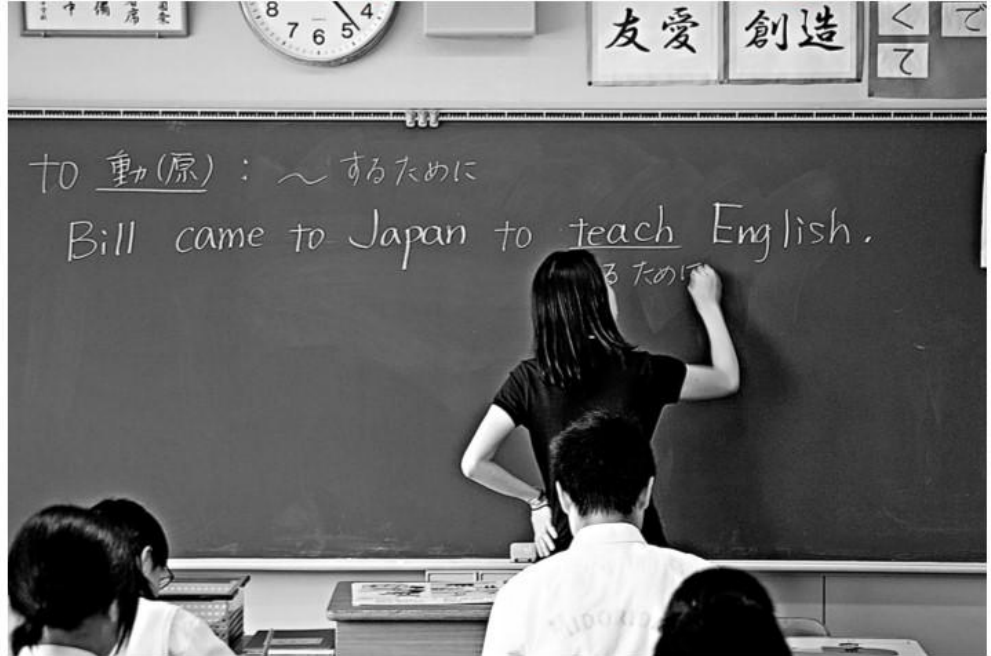
Trong khi đó, ở cấp tiểu học (lớp 1 - 6), học sinh được dạy khoảng 600 - 700 từ tiếng Anh. Tuy nhiên, tiếng Anh tiểu học là môn tự chọn, mục tiêu là giúp học sinh làm quen với ngôn ngữ chứ không phải ghi nhớ. Do đó, khi lên cấp THCS, nhiều em sẽ cảm thấy choáng ngợp trước lượng từ vựng phải học.

Đơn cử, động từ "can" (có thể) trước đây được dạy vào cuối năm lớp 7 nhưng theo chương trình mới, từ này sẽ học vào đầu chương trình. Hoặc học sinh phải học câu giả định và thì hiện tại hoàn thành tiếp diễn, những kiến thức trước đây nằm trong chương trình trung học.

Cô Rise Nagasawa - giáo viên tiếng Anh cấp THCS đánh giá nội dung chương trình học ngày càng "đầy đặc" và "khó hơn". Giáo viên không thể bao quát toàn bộ nội dung chỉ bằng các bài học trên lớp nên học sinh cần phải học ở nhà.

Một giáo viên khác cho biết sự khác biệt về trình độ học tiếng Anh giữa học sinh ngày càng tăng sau khi chương trình mới được áp dụng. Điều đó khiến giáo viên gặp khó khăn để thu hút học sinh trong cùng một bài học. "Một số học sinh học thêm tại trung tâm tiếng Anh hoặc trung tâm luyện thi để bù đắp kiến thức mà trường công không thể đáp ứng. Nhưng không phải tất cả học sinh đều có điều kiện học thêm", giáo viên này nói.

Tương tự, giáo viên ở nhiều tỉnh, thành nhận xét rằng chương trình tiếng Anh mới khó hơn đối với học sinh THCS. Cụ thể, khảo sát 107 giáo viên tiếng Anh tại các trường THCS ở tỉnh Wakayama cho thấy 70% người được hỏi nói học sinh phải chịu gánh nặng lớn hơn. 64% người được hỏi

Chương trình Tiếng Anh cấp THCS mới của Nhật Bản nặng về từ vựng.

GS Haruo Erikawa - giảng viên ngành Giáo dục Tiếng Anh tại Đại học Wakayama, đánh giá chương trình mới là một "thất bại lớn". Theo ông, chương trình giáo dục bắt buộc từ tiểu học đến THCS nhằm cải thiện kết quả học tập của tất cả học sinh, bất kể điều kiện kinh tế. Nhưng theo chương trình mới, những đứa trẻ có điều kiện khá giả hơn có thể học thêm và đạt kết quả tốt hơn. Còn những học sinh khó khăn có xu hướng tránh xa tiếng Anh.

cho biết chương trình giảng dạy có quá nhiều chủ đề và phải lựa chọn cẩn thận trong khi 35% nói khó triển khai bài học. Chỉ 7% giáo viên nhận xét bài học được sắp xếp dễ dàng hơn và không ai thấy nội dung chương trình đơn giản hơn với học sinh.

Về số lượng từ vựng mà học sinh THCS bắt buộc phải học, 69% cho rằng "quá nhiều" từ còn 54% nói có quá nhiều chủ đề và tài liệu cần học.

Nặng về từ vựng

Giáo viên tại các trung tâm luyện thi cũng bày tỏ quan điểm tương tự. Trong một cuộc thăm dò ý kiến giáo viên dạy thêm toàn quốc, 75,2% trong số 440 người được hỏi nói rằng bài kiểm tra tiếng Anh đầu tiên cho học sinh lớp 7 theo chương trình giảng dạy mới đã khó hơn trước. Một số giáo viên ghi nhận học sinh đạt điểm dưới 40% tăng vọt. Nhiều học sinh không thích học tiếng Anh.

Một giáo viên điều hành trung tâm

luyện thi ở tỉnh Kanagawa đánh giá chương trình hiện nay là gánh nặng với học sinh. Trong kỳ thi tiếng Anh của học sinh lớp 7 vào tháng 9/2023, số từ vựng xuất hiện là 515 từ, nhiều hơn 200 từ so với trước đây. "Khi lên cấp hai, học sinh phải ghi nhớ quá nhiều từ trong khi nhiều em còn chưa thành thạo bảng chữ cái. Việc tiếp thu các kỹ năng tiếng Anh chỉ thông qua bài học trên lớp mà không học thêm là quá khó khăn", giáo viên này cho biết.

Ông nói thêm kỳ thi tuyển sinh vào các trường trung học ngày càng trở nên cạnh tranh. Những học sinh kém tiếng Anh không thể đạt điểm cao. Do đó, một số lò luyện thi đã khuyến khích học sinh bỏ tiếng Anh và tập trung vào các môn khác để nâng cao tổng điểm và cải thiện cơ hội trúng tuyển. Đây được xem là chiến lược thi cử khả thi.

Một học sinh lớp 9 đang theo học trung tâm luyện thi ở tỉnh Kanagawa chia sẻ em không thích học tiếng Anh và điểm trung bình môn này thấp hơn các môn khác khoảng 20 điểm. "Hồi

còn học tiểu học, từ duy nhất em biết là "apple" (quả táo). Lên cấp hai, có quá nhiều kiến thức phải học ở môn Tiếng Anh. Những học sinh không theo kịp bài học sẽ ngủ gật trên lớp", học sinh này nói.

Trước những ý kiến trên, một quan chức Bộ Giáo dục Nhật Bản cho biết chương trình được cập nhật 10 năm một lần và trình độ tiếng Anh của học sinh THCS và THPT đã được cải thiện. Chuyên gia này đã dẫn một khảo sát của giáo viên, cho thấy 49,2% học sinh có thể vượt qua bậc 3/7 theo chuẩn đầu ra tiếng Anh với học sinh THCS vào năm 2022. Con số này tăng 2,2 điểm phần trăm so với năm học trước.

Với những ý kiến trái chiều về từ vựng tiếng Anh trong chương trình THCS, quan chức này cho biết học sinh phải làm quen với những từ đó nhưng có thể không sử dụng hết trong viết và nói.

Người học miễn cưỡng

Ngay cả khi Nhật Bản đang tăng tốc toàn cầu hóa, nhiều người vẫn miễn cưỡng học tiếng Anh. Theo nghiên cứu vào cuối năm 2023 của một công ty giáo dục Thụy Sĩ, Nhật Bản đang tụt hạng sâu hơn trên bảng xếp hạng quốc tế về khả năng nói tiếng Anh. Kết quả này ảnh hưởng đến

Dur luận Trung Quốc phần nộ vì những trường hợp tử vong do các vụ bắt nạt học đường.

Ảnh minh họa: ITN

dụng công nghệ để giám sát những khu vực này sẽ giúp giáo viên và nhân viên nhận thấy những hành vi đó sớm hơn để ngăn ngừa tổn hại.

Tuy nhiên, Lin Feng - một giáo viên trung học tại Quảng Châu lại cho rằng, camera giám sát không phải là giải pháp thực sự. “Nếu những kẻ bắt nạt biết có camera quan sát trong trường học, chúng sẽ chọn thực hiện các hành động có hại bên ngoài khuôn viên trường”, giáo viên này nhận định. Ông lập luận rằng, việc lắp đặt camera giám sát sẽ chỉ giúp các trường học và chính quyền thoát khỏi trách nhiệm của họ. Do đó, nỗ lực tốt nhất vẫn là thực hiện giáo dục chống bắt nạt và trao quyền cho nạn nhân và người ngoài cuộc. Giáo viên này cũng gợi ý rằng, việc tăng hình phạt đối với hành vi bắt nạt cũng có thể hữu ích.

Đảm bảo quyền riêng tư?

Bộ Giáo dục Trung Quốc không nêu rõ các biện pháp bảo vệ quyền riêng tư của cá nhân trong thông báo của mình. Sau các vụ bắt nạt gây chấn động dư luận, ngày càng có nhiều sự chú ý đổ dồn vào việc sử dụng công nghệ để giải quyết tai họa. Công ty Công nghệ Zhilian Chuanghe Quảng Đông cho biết đã lắp đặt camera tại hơn 10 trường học, bao gồm cả tiểu học và đại học. Theo người phát ngôn của công ty, nếu có bất kỳ dấu hiệu nào từ khu vực công cộng, thì nhà vệ sinh có thể là không gian tiếp theo cần được giám sát.

“ Theo Viện Kiểm sát Nhân dân Tối cao, cảnh sát đã chuyển tới 327 nghìn trẻ vị thành niên hoặc những người dưới 18 tuổi cho các công tố viên trong khoảng thời gian từ năm 2018 đến năm 2022, mức tăng trung bình hàng năm là 7,7%. Trong số này, số vụ phạm tội do người dưới 16 tuổi thực hiện tăng trung bình 16,7% mỗi năm. Sự gia tăng tỷ lệ tử tử ở thanh thiếu niên cũng đang gây lo ngại. Dữ liệu từ Trung tâm Kiểm soát và Phòng ngừa Dịch bệnh Trung Quốc năm ngoái cho thấy tỷ lệ tử tử ở trẻ em từ 5 đến 14 tuổi đã tăng gấp 4 lần từ năm 2010 đến năm 2021, dù tỷ lệ tử tử nói chung ở tất cả các nhóm tuổi đều giảm.

Công ty đã kinh doanh dịch vụ này hơn 20 năm nay cho biết, nhìn chung, việc giám sát nhà vệ sinh vẫn đang ở giai đoạn đầu. “Hệ thống trí tuệ nhân tạo (AI) của chúng tôi đã được ra mắt vào tháng 1. Có những nhà cung cấp đang hỏi về việc lắp đặt hệ thống ghi âm giọng nói trong nhà vệ sinh. Tuy nhiên, do lo ngại về quyền riêng tư, chúng tôi chưa cài đặt bất kỳ hệ thống nào như vậy”, người phát ngôn chia sẻ.

Bộ Giáo dục Trung Quốc không đề cập đến việc giám sát nhà vệ sinh trong thông báo của mình. Trong khi đó, Chính phủ Trung Quốc đang cố gắng nâng cao sức khỏe tinh thần của học sinh theo những cách khác, và gần đây, đã công bố một chiến dịch nhằm giải quyết vấn đề bài tập về nhà quá nhiều và tình trạng bắt nạt. Đồng thời, đưa ra một thông báo nêu chi tiết 12 hành vi tiêu cực trong trường học, như các hành động ảnh hưởng đến

thời gian nghỉ theo lịch trình của học sinh, dung túng hành vi bắt nạt.

Vào tháng 4, cơ quan lập pháp hàng đầu của Trung Quốc tuyên bố sẽ có biện pháp kỷ luật cứng rắn hơn đối với trẻ vị thành niên bắt nạt. Hãng tin nhà nước Global Times cho biết, những người phạm tội nghiêm trọng sẽ bị gửi đến các cơ sở giáo dục chuyên biệt hoặc phải chịu hình phạt của công an, thậm chí là cáo buộc hình sự. Ông Yang Heqing - người phát ngôn của Ủy ban Lập pháp thuộc Ủy ban Thường vụ Quốc hội, cho biết phụ huynh, nhà trường và các cơ quan giáo dục đóng vai trò quan trọng trong việc ngăn chặn tình trạng bắt nạt tại khuôn viên trường.

Vừa qua, Trung Quốc cam kết sẽ tiến hành chiến dịch quy mô toàn quốc nhằm dẹp bỏ vấn nạn bắt nạt học đường. Nỗ lực này được thúc đẩy trong bối cảnh Trung Quốc ghi nhận ngày càng nhiều vụ việc trẻ vị thành

niên phạm pháp và số vụ tử tử gia tăng ở các trường tiểu học và trung học. Bộ Giáo dục cũng sẽ đào tạo học sinh, giáo viên và phụ huynh về luật chống bạo lực học đường, cũng như cải thiện các biện pháp kỷ luật và cơ chế giải trình.

Trong tuyên bố vào cuối tháng 4, Ủy ban Lập pháp thuộc Ủy ban Thường vụ Quốc hội cho biết sẽ tiến hành một cuộc kiểm tra kỷ lưỡng đối với tất cả trường tiểu học và trung học để phát hiện nguy cơ “bắt nạt học sinh”. Tuyên bố cho biết sẽ tập trung hơn vào việc tăng cường sức khỏe tâm thần của học sinh với một hệ thống được nâng cấp để theo dõi sức khỏe tâm lý của các em và sự hợp tác mạnh mẽ hơn giữa trường học và bệnh viện.

Trung Quốc đã hạ độ tuổi tối thiểu để chịu hình phạt hình sự từ 14 tuổi xuống 12 tuổi vào năm 2021. Tuy nhiên, Viện Kiểm sát Nhân dân Tối cao, cơ quan công tố tối cao nhất của Trung Quốc, vẫn phải quyết định xem những nghi phạm như vậy có ra tòa hay không. Trong đánh giá thường niên năm ngoái, tổ chức này cho biết các trường hợp trẻ vị thành niên phạm pháp ở Trung Quốc đang gia tăng và cho thấy xu hướng do những thủ phạm “chưa đủ tuổi vị thành niên” thực hiện. “Bạo lực gia đình và áp lực giáo dục là những vấn đề bề mặt, còn những tổn thương thể hệ và kỳ vọng xã hội của các gia đình Đông Á là những mặt sâu hơn của tảng băng”, một người dùng chia sẻ trên mạng xã hội Douban.

VÂN HUYỀN (Theo CNA)

Hành tinh này quay quanh một ngôi sao lùn đỏ, có nhiệt độ thấp và kích thước nhỏ hơn Mặt trời.

Phát hiện hành tinh tiềm năng cho sự sống

Ngoại hành tinh Gliese 12b nằm trong chòm sao Pisces có điều kiện phù hợp với sự sống là phát hiện của nhóm nghiên cứu sinh tiến sĩ ở Australia.

Khí hậu ôn hòa

Vừa qua, hai đội ngũ nhà khoa học đã phát hiện một hành tinh trên lý thuyết có thể dung dưỡng sự sống. Ngoại hành tinh này có kích thước nhỏ hơn Trái đất, nhưng lớn hơn sao Kim và thuộc hệ sao cách Hệ Mặt trời khoảng 40 năm ánh sáng. Cụ thể, theo hai báo cáo, hành tinh có tên Gliese 12b, xoay quanh một sao lùn đỏ ở chòm Song Ngư với kích thước bằng khoảng 27% Mặt trời của chúng ta và nhiệt độ khoảng 60%.

Do sao trung tâm khá nhỏ so với Mặt trời, hành tinh Gliese 12b vẫn nằm trong khoảng cách cho phép nước dạng lỏng tồn tại trên bề mặt dù quỹ đạo của nó chỉ vón vện 12,8 ngày. Hay nói cách khác, Gliese 12b có thể là hành tinh tiềm năng có sự sống. Shishir Dholakia - nghiên cứu sinh đang theo học bằng tiến sĩ về vật lý thiên văn tại Trường Đại học Nam Queensland (Australia) đã công bố phát hiện này trên Thông báo hằng tháng của Hiệp hội Thiên văn Hoàng gia.

"Thực hiện một số phép tính cơ bản, chúng tôi đã tính ra rằng, Gliese 12b có thể có kích thước bằng Trái đất. Đồng thời, có khí hậu ôn hòa và nó thực sự rất gần. Trong khoảng một ngày, chúng tôi đã nghĩ đến việc công bố phát hiện này, vì đây là một điều tuyệt vời", Dholakia nói.

Gliese 12b có nhiệt độ bề mặt được ước tính là khoảng 42 độ C. Quỹ đạo

Vào tháng 2, các nhà thiên văn học cũng phát hiện một ngoại hành tinh nằm trong vùng có thể sinh sống được, thông qua sử dụng dữ liệu từ Vệ tinh Khảo sát Ngoại hành tinh Quá cảnh (TESS) của NASA. Hành tinh này được gọi là TOI-715b, lớn gấp khoảng 1,5 lần Trái đất, nhưng nhỏ hơn nhiều so với các hành tinh băng khổng lồ của Hệ Mặt trời. TOI-715b nằm gần sao chủ và có quỹ đạo nhanh, có nghĩa hành tinh thường xuyên bay qua phía trước ngôi sao. Cụ thể, nó quay quanh ngôi sao lùn đỏ TOI-715 gần đó với chu kỳ 19,3 ngày Trái đất. Do là ngoại hành tinh nằm ở ngoài Hệ Mặt trời và có khối lượng lớn hơn Trái đất, nên nó thuộc vào hạng mục của một siêu Trái đất.

12 ngày của nó xoay quanh Gliese 12, một sao lùn đỏ lạnh trong chòm sao Song Ngư. Gliese 12 có kích thước bằng khoảng 1/4 kích thước Mặt trời và nhiệt độ bề mặt bằng khoảng 60%. Dholakia đã cộng tác với NASA để xác nhận hành tinh mới. Anh là người đồng dẫn đầu nhóm với một nghiên cứu sinh khác tại Đại học Edinburgh (Scotland) và Đại học London - Larissa Palethorpe. "Tuy chưa thể đến được nó trong tương lai gần, nhưng chúng ta có thể theo dõi Gliese 12 qua những kính viễn vọng không gian lớn nhất thế giới và hiểu được bầu khí quyển của ngoại hành tinh", nhà nghiên cứu Dholakia cho biết.

Theo nghiên cứu sinh này, điều đó có thể giúp làm sáng tỏ Hệ Mặt trời của chúng ta. Cụ thể, Trái đất và sao Kim là những ví dụ điển hình về cách bầu khí quyển có thể thay đổi bề mặt của một hành tinh. Vì vậy, trong khi Trái đất là thiên đường cho sự sống, sao Kim lại đủ nóng để làm tan chảy chì trên bề mặt của nó. Shishir Dholakia cho biết, sự khác biệt giữa hai hành tinh này phần lớn là do sao Kim có bầu khí quyển rất khắc nghiệt. "Xét về lượng ánh sáng nhận được từ Mặt trời, Gliese 12b nhận được một lượng

gần giống Trái đất và sao Kim (có thể nằm trong khoảng giữa của hai hành tinh). Chúng tôi nghĩ rằng, hành tinh này có thể giúp chúng tôi hiểu vì sao Trái đất và sao Kim lại khác nhau như vậy", Dholakia nhấn mạnh.

Ngoài ra, hành tinh này có thể có nhiệt độ thích hợp để nước lỏng đọng lại trên bề mặt... Nhóm nghiên cứu cho rằng, điều đó quan trọng vì các hành tinh có thể sống được nếu chúng chứa nước dạng lỏng. "Trong cuộc tìm kiếm sự sống ngoài hành tinh, chúng tôi cố gắng tìm kiếm những hành tinh có khả năng sinh sống được và đây có thể là một ứng viên sáng giá", Dholakia cho biết.

Khí quyển có thể còn nguyên vẹn

Một yếu tố quan trọng để hành tinh duy trì khí quyển là mức độ hoạt động của sao chủ. Sao lùn đỏ như Gliese 12, có xu hướng hoạt động từ trường. Vì vậy, theo định kỳ, chúng tạo ra lửa tia X cực mạnh. Tuy nhiên, Gliese 12 không hoạt động như vậy, làm tăng khả năng khí quyển của Gliese 12b vẫn còn nguyên vẹn.

"Khí quyển ban đầu của Trái đất và sao Kim bị mất đi, sau đó khôi phục thông qua khí gas thoát ra từ núi lửa và va chạm với thiên thể trong Hệ Mặt trời. Ngày nay, Trái đất có sự sống nhưng sao Kim thì không. Do Gliese 12b có nhiệt độ trong khoảng giữa Trái đất và sao Kim, khí quyển của nó sẽ giúp chúng ta biết thêm nhiều về hành trình phát triển sự sống của các hành tinh", nghiên cứu sinh Larissa Palethorpe giải thích.

Theo NASA, Gliese 12b là một ứng cử viên sáng giá để nghiên cứu sâu hơn bằng Kính viễn vọng không gian James Webb. Là một sao lùn đỏ, Gliese 12 có thể có "hành vi" cực đoan nhằm tước mất bầu khí quyển của hành tinh, khiến nó mất nước rồi chết chóc như sao Kim dù có tự tái tạo lại khí quyển. Tuy nhiên, các mô hình cho thấy, ngôi sao lùn đỏ này không có xu hướng làm như vậy. Nhóm nghiên cứu nhận định, sẽ cần thêm các bước quan sát cụ thể hơn để khẳng định liệu có sinh vật nào đang sống trên hành tinh thú vị này hay không.

Song, điều quan trọng là chúng ta có một lợi thế to lớn. Đó là ngôi sao mẹ Gliese 12, còn được gọi là TOI-6251 hoặc GJ12, nằm cách Mặt trời chỉ 40 năm ánh sáng, trong chòm sao Song Ngư. Điều này biến nó thành một trong những hệ sao gần với Hệ Mặt trời nhất và tất nhiên việc quan sát các hành tinh quanh nó bằng các công cụ có sẵn sẽ thuận tiện hơn rất nhiều. Ngoài những phát hiện liên quan sự sống, Gliese 12b cũng giúp các nhà nghiên cứu hiểu thêm về Hệ Mặt trời. Qua đó, mở ra hy vọng về việc khám phá sự sống ngoài Trái đất.

TRỌNG DƯƠNG

(Theo CNN, The Astronomy Magazine)

Giấc ngủ đầy đủ có thể giúp chúng ta hạnh phúc hơn.

Mối quan hệ giữa giấc ngủ và hạnh phúc

Chúng ta đều biết một giấc ngủ ngon có thể tạo cảm giác sảng khoái và tràn đầy năng lượng. Tuy nhiên, một nghiên cứu mới cho thấy giấc ngủ đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành cảm xúc và quan điểm sống, đồng thời có thể giúp mang lại lòng biết ơn, khả năng phục hồi cũng như sự hưng phấn tổng thể.

Giấc ngủ, hạnh phúc và lòng biết ơn

Một giấc ngủ ngon có thể khiến chúng ta cảm thấy sảng khoái và tràn đầy năng lượng, nhưng nghiên cứu đi sâu hơn cho thấy giấc ngủ làm được nhiều điều hơn thế.

Nghiên cứu do TS Michael Scullin về tâm lý học và khoa học thần kinh tại Đại học Baylor của Mỹ dẫn đầu, với sự tham gia của 90 người trưởng thành được phân ngẫu nhiên vào các lịch trình ngủ khác nhau.

Một số người được hướng dẫn đi ngủ sớm hơn bình thường, tăng thời gian ngủ trung bình thêm 46 phút mỗi đêm, trong khi những người khác được yêu cầu ngủ muộn hơn, khiến giấc ngủ hàng đêm giảm 37 phút. Nhóm thứ 3 duy trì kiểu ngủ bình thường của họ. Kết quả thật ấn tượng. Những người ngủ thêm thời gian đã trải qua những cải thiện đáng kể về cảm giác biết ơn, khả năng phục hồi và hưng phấn.

cũng có nhiều khả năng bày tỏ lòng biết ơn hơn, viết nhật ký biết ơn nhiều gấp đôi so với những người bị hạn chế ngủ.

Vậy giấc ngủ có tác dụng kỳ diệu như thế nào đối với hạnh phúc của chúng ta? Trong khi các cơ chế chính xác vẫn đang được khám phá, nhóm nghiên cứu tin rằng giấc ngủ đóng một vai trò quan trọng trong việc điều chỉnh cảm xúc và sức khỏe tinh thần của con người. Trong khi ngủ, não xử lý các sự kiện trong ngày, củng cố ký ức và cảm xúc. Quá trình này giúp chúng ta hiểu được những trải nghiệm của mình và phát triển các cơ chế đối phó với căng thẳng và thách thức. Giấc ngủ cũng đóng một vai trò quan trọng trong việc điều chỉnh các hormone như cortisol (hormone gây căng thẳng) và serotonin (hormone giúp cảm thấy dễ chịu), có thể tác động đáng kể đến tâm trạng và cảm xúc.

TS Scullin giải thích, người ta nhận thấy mất ngủ làm trầm trọng thêm các triệu chứng sức khỏe tâm thần. Tuy nhiên, chưa có nghiên cứu thực nghiệm nào kiểm tra xem liệu việc tăng cường giấc ngủ có cải thiện các

khía cạnh tích cực của cuộc sống như cảm giác có mục tiêu, hy vọng và lòng biết ơn hay không. Nghiên cứu này đã trả lời được thắc mắc trên, cung cấp bằng chứng thuyết phục rằng giấc ngủ không chỉ ngăn chặn những cảm xúc tiêu cực mà còn thúc đẩy những cảm xúc tích cực.

Tăng khả năng phục hồi nhờ giấc ngủ

Ý nghĩa của những phát hiện này vượt xa sức khỏe cá nhân. Lòng biết ơn và khả năng phục hồi không chỉ cần thiết cho hạnh phúc cá nhân mà còn để xây dựng cộng đồng vững mạnh hơn và một xã hội nhân ái hơn.

Lòng biết ơn, cảm giác trân trọng những điều tốt đẹp trong cuộc sống, có liên quan đến nhiều lợi ích, gồm cải thiện các mối quan hệ, gia tăng hạnh phúc và thậm chí là sức khỏe thể chất tốt hơn. Khả năng phục hồi, khả năng đứng dậy sau nghịch cảnh, là yếu tố quan trọng để vượt qua những thử thách trong cuộc sống và duy trì quan điểm tích cực.

TS Scullin cho biết, tăng giấc ngủ

một cách hợp lý sẽ làm tăng lòng biết ơn, khả năng phục hồi và cảm giác thăng hoa trong cuộc sống của con người. Hành động đơn giản ưu tiên giấc ngủ này có thể có tác động lan tỏa, thúc đẩy một xã hội biết ơn hơn, kiên cường hơn và cuối cùng là hạnh phúc hơn. Những phát hiện của nghiên cứu khiến chúng ta suy nghĩ lại về mối quan hệ của chính mình với giấc ngủ. Nó không chỉ giúp tránh một mối hay ngăn ngừa các vấn đề sức khỏe, mà còn giúp đạt được một mức độ hạnh phúc hoàn toàn mới.

Viện Y học Giấc ngủ và Hiệp hội Nghiên cứu Giấc ngủ Mỹ khuyến nghị người lớn nên ngủ ít nhất 7 giờ mỗi đêm. Mặc dù điều này có vẻ như khá xa xỉ trong nhịp độ cuộc sống nhanh của chúng ta, nhưng lợi ích của việc ưu tiên giấc ngủ là không thể phủ nhận.

Nếu bạn đang muốn nâng cao hạnh phúc, khả năng phục hồi và lòng biết ơn của mình, hãy bắt đầu bằng cách thực hiện những thay đổi nhỏ trong thói quen ngủ của bạn. Đi ngủ sớm hơn một chút, tạo thói quen thư giãn trước khi đi ngủ và tránh sử dụng màn hình trước khi ngủ. Những bước đơn giản này có thể dẫn đến những cải thiện đáng kể về sức khỏe tổng thể của bạn.

Vì vậy, lần tới mỗi khi bạn muốn thức khuya, hãy nhớ những phút ngủ thêm có thể là chìa khóa cho một cuộc sống hạnh phúc hơn, trọn vẹn hơn. Đã đến lúc chúng ta cần ngủ sớm hơn và thức dậy với một ngày mai tươi sáng hơn.

HÀI YẾN (theo Earth)

“ Trong thế giới ngày nay, giấc ngủ của con người thường rất ngắn ngủi. Chúng ta bật đèn lúc nửa đêm, hy sinh giấc ngủ để làm việc và tự nhủ sẽ nghỉ ngơi sau. Tuy nhiên, nghiên cứu mới hấp dẫn đã tiết lộ mối liên hệ đáng ngạc nhiên giữa giấc ngủ và một số khía cạnh được mong đợi nhất trong trải nghiệm của con người, đó là: Lòng biết ơn, khả năng phục hồi và sự hưng phấn tổng thể. Nghiên cứu được trình bày tại cuộc họp thường niên SLEEP 2024 tại Texas (Mỹ).

Hành tinh này quay quanh một ngôi sao lùn đỏ, có nhiệt độ thấp và kích thước nhỏ hơn Mặt trời.

Phát hiện hành tinh tiềm năng cho sự sống

Ngoại hành tinh Gliese 12b nằm trong chòm sao Pisces có điều kiện phù hợp với sự sống là phát hiện của nhóm nghiên cứu sinh tiến sĩ ở Australia.

Khí hậu ôn hòa

Vừa qua, hai đội ngũ nhà khoa học đã phát hiện một hành tinh trên lý thuyết có thể dung dưỡng sự sống. Ngoại hành tinh này có kích thước nhỏ hơn Trái đất, nhưng lớn hơn sao Kim và thuộc hệ sao cách Hệ Mặt trời khoảng 40 năm ánh sáng. Cụ thể, theo hai báo cáo, hành tinh có tên Gliese 12b, xoay quanh một sao lùn đỏ ở chòm Song Ngư với kích thước bằng khoảng 27% Mặt trời của chúng ta và nhiệt độ khoảng 60%.

Do sao trung tâm khá nhỏ so với Mặt trời, hành tinh Gliese 12b vẫn nằm trong khoảng cách cho phép nước dạng lỏng tồn tại trên bề mặt dù quỹ đạo của nó chỉ vón vện 12,8 ngày. Hay nói cách khác, Gliese 12b có thể là hành tinh tiềm năng có sự sống. Shishir Dholakia - nghiên cứu sinh đang theo học bằng tiến sĩ về vật lý thiên văn tại Trường Đại học Nam Queensland (Australia) đã công bố phát hiện này trên Thông báo hằng tháng của Hiệp hội Thiên văn Hoàng gia.

"Thực hiện một số phép tính cơ bản, chúng tôi đã tính ra rằng, Gliese 12b có thể có kích thước bằng Trái đất. Đồng thời, có khí hậu ôn hòa và nó thực sự rất gần. Trong khoảng một ngày, chúng tôi đã nghĩ đến việc công bố phát hiện này, vì đây là một điều tuyệt vời", Dholakia nói.

Gliese 12b có nhiệt độ bề mặt được ước tính là khoảng 42 độ C. Quỹ đạo

Vào tháng 2, các nhà thiên văn học cũng phát hiện một ngoại hành tinh nằm trong vùng có thể sinh sống được, thông qua sử dụng dữ liệu từ Vệ tinh Khảo sát Ngoại hành tinh Quá cảnh (TESS) của NASA. Hành tinh này được gọi là TOI-715b, lớn gấp khoảng 1,5 lần Trái đất, nhưng nhỏ hơn nhiều so với các hành tinh băng khổng lồ của Hệ Mặt trời. TOI-715b nằm gần sao chủ và có quỹ đạo nhanh, có nghĩa hành tinh thường xuyên bay qua phía trước ngôi sao. Cụ thể, nó quay quanh ngôi sao lùn đỏ TOI-715 gần đó với chu kỳ 19,3 ngày Trái đất. Do là ngoại hành tinh nằm ở ngoài Hệ Mặt trời và có khối lượng lớn hơn Trái đất, nên nó thuộc vào hạng mục của một siêu Trái đất.

12 ngày của nó xoay quanh Gliese 12, một sao lùn đỏ lạnh trong chòm sao Song Ngư. Gliese 12 có kích thước bằng khoảng 1/4 kích thước Mặt trời và nhiệt độ bề mặt bằng khoảng 60%. Dholakia đã cộng tác với NASA để xác nhận hành tinh mới. Anh là người đồng dẫn đầu nhóm với một nghiên cứu sinh khác tại Đại học Edinburgh (Scotland) và Đại học London - Larissa Palethorpe. "Tuy chưa thể đến được nó trong tương lai gần, nhưng chúng ta có thể theo dõi Gliese 12 qua những kính viễn vọng không gian lớn nhất thế giới và hiểu được bầu khí quyển của ngoại hành tinh", nhà nghiên cứu Dholakia cho biết.

Theo nghiên cứu sinh này, điều đó có thể giúp làm sáng tỏ Hệ Mặt trời của chúng ta. Cụ thể, Trái đất và sao Kim là những ví dụ điển hình về cách bầu khí quyển có thể thay đổi bề mặt của một hành tinh. Vì vậy, trong khi Trái đất là thiên đường cho sự sống, sao Kim lại đủ nóng để làm tan chảy chì trên bề mặt của nó. Shishir Dholakia cho biết, sự khác biệt giữa hai hành tinh này phần lớn là do sao Kim có bầu khí quyển rất khắc nghiệt. "Xét về lượng ánh sáng nhận được từ Mặt trời, Gliese 12b nhận được một lượng

gần giống Trái đất và sao Kim (có thể nằm trong khoảng giữa của hai hành tinh). Chúng tôi nghĩ rằng, hành tinh này có thể giúp chúng tôi hiểu vì sao Trái đất và sao Kim lại khác nhau như vậy", Dholakia nhấn mạnh.

Ngoài ra, hành tinh này có thể có nhiệt độ thích hợp để nước lỏng đọng lại trên bề mặt... Nhóm nghiên cứu cho rằng, điều đó quan trọng vì các hành tinh có thể sống được nếu chúng chứa nước dạng lỏng. "Trong cuộc tìm kiếm sự sống ngoài hành tinh, chúng tôi cố gắng tìm kiếm những hành tinh có khả năng sinh sống được và đây có thể là một ứng viên sáng giá", Dholakia cho biết.

Khí quyển có thể còn nguyên vẹn

Một yếu tố quan trọng để hành tinh duy trì khí quyển là mức độ hoạt động của sao chủ. Sao lùn đỏ như Gliese 12, có xu hướng hoạt động từ trường. Vì vậy, theo định kỳ, chúng tạo ra lửa tia X cực mạnh. Tuy nhiên, Gliese 12 không hoạt động như vậy, làm tăng khả năng khí quyển của Gliese 12b vẫn còn nguyên vẹn.

"Khí quyển ban đầu của Trái đất và sao Kim bị mất đi, sau đó khôi phục thông qua khí gas thoát ra từ núi lửa và va chạm với thiên thể trong Hệ Mặt trời. Ngày nay, Trái đất có sự sống nhưng sao Kim thì không. Do Gliese 12b có nhiệt độ trong khoảng giữa Trái đất và sao Kim, khí quyển của nó sẽ giúp chúng ta biết thêm nhiều về hành trình phát triển sự sống của các hành tinh", nghiên cứu sinh Larissa Palethorpe giải thích.

Theo NASA, Gliese 12b là một ứng cử viên sáng giá để nghiên cứu sâu hơn bằng Kính viễn vọng không gian James Webb. Là một sao lùn đỏ, Gliese 12 có thể có "hành vi" cực đoan nhằm tước mất bầu khí quyển của hành tinh, khiến nó mất nước rồi chết chóc như sao Kim dù có tự tái tạo lại khí quyển. Tuy nhiên, các mô hình cho thấy, ngôi sao lùn đỏ này không có xu hướng làm như vậy. Nhóm nghiên cứu nhận định, sẽ cần thêm các bước quan sát cụ thể hơn để khẳng định liệu có sinh vật nào đang sống trên hành tinh thú vị này hay không.

Song, điều quan trọng là chúng ta có một lợi thế to lớn. Đó là ngôi sao mẹ Gliese 12, còn được gọi là TOI-6251 hoặc GJ12, nằm cách Mặt trời chỉ 40 năm ánh sáng, trong chòm sao Song Ngư. Điều này biến nó thành một trong những hệ sao gần với Hệ Mặt trời nhất và tất nhiên việc quan sát các hành tinh quanh nó bằng các công cụ có sẵn sẽ thuận tiện hơn rất nhiều. Ngoài những phát hiện liên quan sự sống, Gliese 12b cũng giúp các nhà nghiên cứu hiểu thêm về Hệ Mặt trời. Qua đó, mở ra hy vọng về việc khám phá sự sống ngoài Trái đất.

TRỌNG DƯƠNG

(Theo CNN, The Astronomy Magazine)

Năng lượng mặt trời
luôn có sẵn để khai thác.

Thép và bê tông “tan chảy” bằng công nghệ mới

Các nhà nghiên cứu đã phát triển một phương pháp lập bản đồ nhiệt để đạt được nhiệt độ trên 1.000 độ C bằng cách sử dụng năng lượng mặt trời. Đây được xem là một bước nhảy vọt đáng kể hướng tới các giải pháp năng lượng sạch cho các ngành công nghiệp nặng như sản xuất thép và xi măng.

Đẩy lên tầm cao mới

Vốn phụ thuộc vào nhiên liệu hóa thạch với nhiều carbon, giờ đây các ngành công nghiệp nặng có thể chứng kiến sự chuyển đổi, vì một công nghệ năng lượng mặt trời mới hứa hẹn giải pháp thay thế bền vững cho các quá trình đòi hỏi nhiệt độ cao vốn cần thiết cho nền văn minh hiện đại. Vấn đề này được trình bày chi tiết trong một nghiên cứu gần đây của một nhóm các nhà nghiên cứu ở Thụy Sĩ. Trong đó xoay quanh việc sử dụng thanh anh tống hợp để hấp thụ năng lượng mặt trời một cách hiệu quả ở nhiệt độ cực cao.

Phương pháp cải tiến trên sử dụng một thanh thạch anh bán trong suốt, kết hợp với một đĩa silicon mờ đục, đóng vai trò là vật hấp thụ năng lượng. Khi tiếp xúc với ánh sáng cường độ cao tương đương với ánh sáng từ 136 mặt trời, thiết lập trên không chỉ đạt được mà còn duy trì nhiệt độ đáng chú ý là 1.050 độ C ở tám hấp thụ, trong khi đầu đối diện của thanh thạch anh vẫn mát hơn đáng kể, ở mức 600 độ C.

Sự chênh lệch nhiệt độ đáng chú ý này nhấn mạnh hiệu quả và tiềm năng của hiệu ứng hấp thụ nhiệt trong các ứng dụng thực tế. Nhà nghiên cứu Emiliano Casati - Viện Công nghệ Liên bang Thụy Sĩ (ETH

Zurich), tác giả của nghiên cứu trên, giải thích rằng tầm quan trọng của công nghệ này còn vượt xa những thành tựu về nhiệt độ ấn tượng của nó. Những nỗ lực trước đây nhằm khai thác năng lượng nhiệt mặt trời gặp khó khăn về hiệu quả, đặc biệt ở nhiệt độ cần thiết cho các ứng dụng công nghiệp.

Ông Emiliano Casati lưu ý, nghiên cứu trước đây chỉ chứng minh được hiệu ứng hấp thụ nhiệt ở nhiệt độ 170 độ C. Tuy nhiên, nghiên cứu này cho thấy hấp thụ nhiệt mặt trời không chỉ hoạt động ở nhiệt độ thấp mà còn ở trên 1.000 độ C. Điều này rất quan trọng để cho thấy tiềm năng của nó đối với các ứng dụng công nghiệp trong thế giới thực. Các mô phỏng sâu hơn do nhóm thực hiện cho thấy hấp thụ có thể đạt được các nhiệt độ mục tiêu trên ở cường độ ánh sáng thấp hơn với cùng hiệu suất hoặc ở hiệu suất nhiệt cao hơn với cường độ ánh sáng tương tự.

Năng lượng mặt trời và tính bền vững

Với nghiên cứu cơ bản hiện được thực hiện, nhà nghiên cứu Emiliano Casati và nhóm của ông đang tập trung vào việc cải tiến công nghệ này và khám phá các ứng dụng mới. Các thí nghiệm đang diễn ra với các vật liệu khác nhau, chẳng hạn như các chất lỏng và chất khí, đã chứng minh khả năng đạt tới nhiệt độ cao hơn nữa. Tính linh hoạt này làm nổi bật tiềm năng của vật liệu bán trong suốt trong việc hấp thụ không chỉ bức xạ mặt trời, mà còn có thể cả các dạng ánh sáng và bức xạ khác.

Theo nhóm nghiên cứu, nâng cao nhận thức cộng đồng và giáo dục các bên liên quan trong ngành về công nghệ năng lượng nhiệt mặt trời là rất quan trọng để áp dụng rộng rãi công nghệ này. Các sáng kiến giáo dục đóng một vai trò quan trọng. Các chương trình được thiết kế để thông báo cho công chúng về lợi ích của công nghệ nhiệt mặt trời có thể giúp làm sáng tỏ khoa học và nêu bật tiềm năng của nó trong việc giảm lượng khí thải carbon và nâng cao hiệu quả sử dụng năng lượng.

Hội thảo, chuyên đề và khóa học trực tuyến là những cách hiệu quả

để truyền bá kiến thức về cách thức hoạt động của hệ thống nhiệt mặt trời cũng như lợi ích kinh tế và môi trường của chúng. Các chương trình cộng đồng cũng góp phần thúc đẩy các giải pháp năng lượng bền vững, có thể gồm các dự án năng lượng mặt trời tại địa phương, nơi cộng đồng cùng nhau lắp đặt và bảo trì hệ thống nhiệt mặt trời.

Những sáng kiến như vậy không chỉ cung cấp năng lượng sạch, mà còn nuôi dưỡng ý thức trách nhiệm tập thể và trao quyền. Chúng có thể bao gồm các buổi trình diễn, hội thảo thực hành và các buổi cung cấp thông tin minh họa các ứng dụng thực tế của công nghệ nhiệt mặt trời.

Ông Casati khẳng định, vấn đề năng lượng là nền tảng cho sự tồn tại của xã hội chúng ta. Năng lượng mặt trời luôn sẵn có và công nghệ cũng đã có. Để thực sự thúc đẩy việc áp dụng của ngành công nghiệp nặng, cần chứng minh khả năng kinh tế và lợi thế của công nghệ này trên quy mô lớn. Bằng cách khai thác sức mạnh của Mặt trời và giảm thiểu thất thoát nhiệt, công nghệ tiên tiến này mở đường cho một tương lai bền vững hơn.

Khi các nhà nghiên cứu tiếp tục tối ưu hóa quy trình triển khai trên quy mô lớn, tiềm năng năng lượng mặt trời thay thế nhiên liệu hóa thạch trong các ứng dụng công nghiệp đầy thách thức sẽ ngày càng gần hơn. Bước đột phá này như một lời nhắc nhở rằng, với sự khéo léo và cố gắng, chúng ta có thể tìm ra giải pháp cho cả những thách thức khó khăn nhất do biến đổi khí hậu gây ra và tạo ra một thế giới sạch hơn, xanh hơn cho các thế hệ mai sau.

CẢM BÌNH (Theo Earth)

Năng lượng mặt trời
có thể tạo ra nhiệt độ rất
cao để dùng trong các
ngành công nghiệp.

TỔNG CÔNG TY KHÍ VIỆT NAM - CTCP
FUELLING VALUES TO LIFE

LNG

Hành trình năng lượng xanh của **PV GAS**

Toà nhà PV GAS Tower, 673 Nguyễn Hữu Thọ, Phước Kiển, Nhà Bè, TP. Hồ Chí Minh
Điện thoại: [84-28] 3781 6777 | Fax: [84-28] 3781 5666 | Email: pvgas@pvgas.com.vn | Website: <http://www.pvgas.com.vn>